

ولایت پذیری «علمای اهل سنت ایران»

ذبیح‌الله نعیمیان

پژوهشگاه مطالعات تقریبی

بسم الله الرحمن الرحیم

ولایت‌پذیری «علمای اهل سنت ایران»

ذبیح الله نعیمیان

شناسنامه

اسم کتاب: ولایت‌پذیری «علمای اهل سنت ایران»

نویسنده: نعیمیان (۱۳۵۱ش ـ)، ذبیح الله

طراح جلد و مسئول امور چاپ: محمدتقی مهجور

صفحه آرا: سیدمحمد حسنی‌زاده

شابک: ۹-۳۴۳-۱۶۷-۹۶۴-۹۷۸

ناشر: مجمع عالی تقریب مذاهب اسلامی، پژوهشگاه مطالعات تقریبی

نوبت نشر: اول

سال نشر: ۱۴۰۰ش

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۹۵۰۰۰۰ ریال

نشانی: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی (تهران) ۶۹۹۵-۱۵۸۷۵

پژوهشگاه مطالعات تقریبی (قم): ۳۸۷۳-۳۷۱۸۵

آدرس الکترونیکی: infotaqrib@gmail.com تلفکس: ۹۸۲۵۳۷۷۱۱۳۸۸+

فهرست

مقدمه دبیرکل

باسمه تعالی

ازدیرباز روحانیون شیعه و اهل‌سنت نقش مهمی در تداوم و استحکام دیانت در بین مردم داشته‌اند. بعد از انقلاب اسلامی نقش روحانیون در دفاع از ارزش‌های اسلام و نظام جمهوری اسلامی و هدایت مردم به سوی اهداف انقلاب اسلامی بسیار پررنگ بوده و در همه مراحل از تظاهرات ابتدای انقلاب گرفته تا دوران هشت‌ساله جنگ تحمیلی و پس از آن در تواصی به حق در دوران تهاجم فرهنگی و تواصی به صبر در دوران حصر اقتصادی الگویی بی‌بدیل برای مقاومت در برابر استکبار جهانی را در کشورمان به منصه ظهور رساندند. در این میان علمای برجسته اهل‌سنت با لبیک به ندای وحدت که از زبان گویای امام امت برخاسته بود و باتبعیت از ولایت فقیه به عنوان «اولو الامر» وحدت مذاهب اسلامی را

در کشورمان به جلوه‌ای نوظهور از کلان طرح «امت واحدة» مبدل ساختند.

کتاب پیش رو تلاشی است در جهت معرفی علمای شاخص اهل سنت که این مسیر نورانی را پیمودند و نمونه‌ای استوار از وحدت بین شیعه و اهل‌سنت را از کشورمان به سوی دیگر کشورهای اسلامی مخابره کردند. این بزرگواران ضمن سخنان صریح به تعهد خود به ولایت فقیه در جمهوری اسلامی ایران حربه‌ی دشمنان اسلام در ایجاد تفرقه را ناکام گذاشته و با اعتصام به حبل الهی، با تعصبات کور مذهبی به مقابله پرداختند؛ تعصباتی که در دیگر کشورها موجبات قتل و ترور مسلمانان یا ترویج خشونت در بین آنان را به‌بار آورده است و کشور ما بحمدالله از آن مصون بوده است.

از ریاست پژوهشگاه مطالعات تقریبی و همچنین فاضل محترم جناب آقای ذبیح‌الله نعیمیان تشکر می‌کنم که با سعی وافر نمونه‌هایی از فرهیختگی علمای اهل سنت در کشورمان را در نوشته حاضر جمع‌آوری کردند و پیش چشم همگان آورند.

حمید شهریاری

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

اسفند ۱۴۰۰ مطابق با ۲۷ رجب المرجب ۱۴۴۳

درآمد

آشنایی با مواجهه برخی از علمای اهل سنت در جهان اسلام با نظام ولایت فقیه در جمهوری اسلامی ایران می‌تواند تقویت‌کننده ظرفیت‌هایی باشد که در این نظام برای خدمت به وحدت اسلامی و حرکت به سمت تشکیل امت واحده اسلامی، وجود دارد.

برخی مواضع علمای اهل سنت در سطح جهان نسبت به ولایت فقیه، نشان از تأمل عمیق و افق وسیع در ذهنیت آنان دارد. به‌طور نمونه، **شیخ احمد الزین** ـ رئیس مجمع علمای لبنان و امام جمعه مسجد عمر الکبیر بیروت ـ از زمره مشهورترین علمای لبنانی است که با جمهوری اسلامی ایران و رهبری آن آشنایی خوبی دارد. او بر اساس نگاه تحلیلی خود درباره ظرفیت این رهبری دینی ـ سیاسی و امکان بهره‌گیری از آن در زمانه‌ای که مسلما نان بیش از هر چیز به وحدت نیاز دارند، با امید به رهبری «امام خامنه‌ای» مسئولیت وحدت‌آفرینی در جهان اسلام را متوجه ایران و رهبر آن دانسته است:

«ما الان در جهان متحد و یکپارچه زندگی می‌کنیم. کشور آمریکا با ۵۲ ایالت، یک کشور وسیع و در واقع می‌توان گفت که یک قاره کوچک متحد است و با یک رهبری اداره می شود. اروپا با وجود جنگ‌هایی که در گذشته با میلیون‌ها کشته داشت، به‌خاطر حمایت از منافعشان متحد شدند؛ اما مسلمانان در عین اینکه به این وحدت نیازمندترند، دچار تفرقه هستند.

ما باید به یک امت اسلامی واحد برگردیم ... مسلمانان باید به وسیلهٔ اتحادشان و التزامشان به اسلام، به سوی تمامی این اهداف حرکت کنند. در جمهوری اسلامی، رهبری پایبند به اسلام وجود دارد.

برای اینکه سخن ما به دور از واقع‌گرایی و صرف سخنرانی نباشد، می‌خواهم مسئولیت‌های بزرگی را از جمهوری اسلامی ایران بخواهم؛ به دلیل اینکه جمهوری اسلامی از ابزارهای قدرتمند و تأثیرگذار بهره‌مند است که آن را نزد دیگران نمی‌یابیم؛ در جمهوری اسلامی، رهبری پایبند به اسلام وجود دارد که این شرط اول است؛ ثانیاً مجلس علمایی وجود دارد که مانع از انحراف می‌شود و رهبر و جامعه را به حکم شرعی، کتاب خدا و آموزه‌های پیامبر ﷺ ملزم می‌کند.

جمهوری اسلامی از زمان ظهورش به رهبری امام خمینی قدس‌سره مسئله وحدت اسلامی و امت اسلامی را مطرح کرد و مسائل جهان اسلام و در رأس آن مسئله فلسطین را در همه جا بر عهده گرفت.

امید ما به رهبری امام خامنه‌ای(حفظه الله) است. ایشان داری تقوا، اخلاص و شایستگی علمی است و امید ما به

جمهوری اسلامی فراوان است که این مسئولیت بزرگ و این بار سنگین را به خاطر متحد ساختن جهان اسلام و رسیدن به این هدف با مسئولیت‌پذیری، امانت و صداقت تمام به دوش بکشد؛ هدفی که در درجه اول، رضای خدا و التزام به دین و در درجه دوم مصلحت حقیقی مسلمانان، محقق ساختن بیداری جهان اسلامی و بنای تمدن اسلامی مطلوب، مصلحت بشریت و نشر ارزش‌های انسانی و اسلامی در کل جهان را دنبال می‌کند».[1]

امان‌الله وردیف از علمای اهل سنت جمهوری آذربایجان نیز در نشست دو روزه کمیته مرکزی محبان اهل‌بیت علیهم‌السلام با نگاهی به بحران‌های منطقه‌ای به معرفی موفقیت و نقش‌آفرینی رهبری و هدایت‌گری امام خمینی قدس‌سره و آیت‌الله خامنه‌ای پرداخته است:

«امروز راه نجات از سیطره استکبار جهانی، اسلام است و اگر به این حقیقت واقف نباشیم، کور و کر هستیم. امروز ما در تهران در جمع علما و فضلای بزرگ جهان اسلام حضور داریم و تکلیف ما این است که همچون مجاهدان جنگ ۳۳ روزه لبنان، مقابل صهیونیسم بایستیم و پاسخ محکمی به آنها بدهیم.

امام خمینی قدس‌سره در عصر حاضر اسلامی را احیا کردند که توانست بر دو ابرقدرت جهان یعنی شوروی سابق و لیبرال‌ها غلبه کند و در دوره کنونی نیز امام خامنه‌ای آن راه را احیا کرده‌اند و مسیر حق از باطل را به کشورهای اسلامی نمایاندند. ...

بحران سوریه، جهان اسلام را با یک چالش مواجه کرد و صهیونیست‌ها خیال کردند که در این کشور پیروز شده‌اند و مقاومت شکست خورده است اما در نهایت با هدایت‌های مدبرانه امام خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی، مجاهدان سوریه بر صهیونیست‌ها غلبه کردند و به‌زودی نیز در یمن شاهد پیروزی قطعی مردم این کشور خواهیم بود».[2]

---

1 . https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/05/10/1791423/

https://iran.taghrib.com/news/6310

۲. «عالم اهل سنت جمهوری آذربایجان: امام خامنه‌ای مسیر حق از باطل را به کشورهای اسلامی نمایانده‌اند»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس ←

چنان‌که، خانم **دکتر فردوس العوادی** نائب رئیس مجلس عراق در مراسم اختتامیه سی و یکمین کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی با بزرگداشت تأثیرگذاری جهانی آیت‌الله خامنه‌ای، به‌صراحت ایشان را در جایگاه رهبری و امام جهان اسلام معرفی کرد:

«امروز امت اسلامی می‌تواند با رهبری امام خامنه‌ای نقشه‌های دشمنان را بر آب کند و ما با وحدت می‌توانیم همه توطئه‌ها و نقشه‌ها را خنثی کرده و همانند جبهه مقاومت پیروز شویم».[1]

نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران بر اندیشه فقهی ولایت فقیه تکیه دارد و برآمده از اندیشه‌ای شیعی است. این امر

علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۹/۲۰ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/58120/

۱. فردوس العوادی (سخنرانی)، «امت اسلامی می‌تواند با رهبری امام خامنه‌ای نقشه های دشمنان را بر آب کند»، کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۶/۹/۱۶ش. قابل دستیابی در:

https://iuc.taghrib.com/news/conference-1396437

مقتضی طرح این پرسش است که اهل تسنن ایران چه تلقی و تجربه‌ای از زیست دینی ـ سیاسی در سایه نظام ولایت فقیه دارند؟ آیا علمای اهل سنت در ایران توانسته‌اند این اندیشه را از زمره اندیشه‌های اسلامی محسوب کنند و با آن تعامل مثبتی برقرار کنند یا نه؟ به تعبیر دیگر، آیا علمای معاصر اهل سنت در ایران الگوی سیاسی مزبور را با چارچوب اندیشه فقهی اهل سنت سازگار یافته‌اند یا نه؟

در این نوشتار، با مرور برخی از اشارات علمای اهل سنت در ایران، برخی از ابعاد این مدنیت ولایی را مورد بررسی قرار خواهیم داد:

الف. تلقی «ولی فقیه» به عنوان «مصداق اولوا الأمر»؛

ب. تجلیات صریحِ «ولایت‌پذیری علمای اهل سنت ایران»؛

ج. باور «علمای اهل سنت ایران» به «ظرفیت وحدت‌آفرینی ولایت فقیه»؛

د. باور «علمای اهل سنت ایران» به «کارآمدی نظام ولایت فقیه».

بخش اول: تلقی «ولی فقیه» به عنوان «مصداق اولوا الأمر»

تصریح برخی از علمای اهل سنت ایران بر تبعیت از ولی فقیه به عنوان مصداق اولوا الامر شایان توجه است. به‌طور نمونه:

مرحوم ماموستا حسام‌الدین مجتهدی (۱۳۰۳ـ۱۳۹۳ش) ـ مفتی اعظم شافعی، امام جمعه شهر سنندج و نماینده مردم کردستان در دوره چهارم مجلس خبرگان رهبری ـ آیت‌الله العظمی خامنه‌ای را به عنوان «اولوا الأمر» معرفی کرده است:

«آیت‌الله خامنه‌ای رهبر همه مسلمانان از مذاهب مختلف اسلامی در کشور بوده و مسلمانان اهل سنت نیز بر اساس باورهای اعتقادی خویش از ایشان به عنوان اولوالامر و رهبر جامعه یاد می‌کنند و تبعیت از ایشان را امری واجب و تکلیفی شرعی می‌دانند».[1]

این فقیه کهنسال به مناسبت دیگری نیز تصریح کرده است:

«مسلمانان اهل سنت با تبعیت از ولایت فقیه و رهبر جامعه اسلامی به عنوان اولوا الأمر، همواره رهنمودهای مقام معظم رهبری برای همه مسلمانان شافعی مذهب کردستان فصل‌الخطاب بوده است».[2]

---

۱. «ماموستا مجتهدی: آیت‌الله خامنه‌ای اولوا الامر است»، جهان نیوز، ۱۳۹۲/۶/۲ش. قابل دستیابی در:

http://www.jahannews.com/phototitr/308219/print/

۲. ماموستا حسام‌الدین مجتهدی، گفت‌وگو با خبرگزاری فارس: «بند انگشتان ملت ایران تحریم‌های دشمنان را به زانو در می‌آورد»، ۱۳۹۲/۳/۲۴ش. قابل دستیابی در:

https://www.farsnews.com/news/13920324000386/comments/comments/ads.php

مولوی عبدالحمید در نامه‌ای به آیت الله امام خامنه‌ای پس از اشاره به درخواست خود، با اشاره‌ی به آیه ۸۳ از سوره‌ی نساء ضمن معرفی ایشان به عنوان اولی الأمر بر اطاعت‌پذیری خود نسبت به او اذعان کرده و تصمیم‌گیری نهایی را متعلق به او معرفی کرده است:

«مراتب جهت تدبیر عاجل، صرفاً با هدف دلسوزی و خیرخواهی بدون هیچ غرض دیگری برحسب آیهٔ ۸۳ سورهٔ مبارکهٔ "نساء" به عرض رسید؛ ﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا". والأمر اليكم﴾.[۱]

ماموستا عبدالرحمن خدایی نماینده مجلس خبرگان رهبری و امام جمعه سنندج در خطبه‌های نماز جمعه رهبری انقلاب اسلامی را چنین معرفی کرده است:

«پیشرفت و اقتدار نظام جمهوری اسلامی در سایه رهبری صالح، ابرمرد مجاهد، عارف و شجاع، دانا و مدبر امام خامنه‌ای (مد ظله العالی) همچون ستاره‌ای درخشان در دنیا می‌درخشد».[۲]

حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمد حسینی شاهرودی نماینده ولی فقیه در استان کردستان در حاشیه مراسم

---

۱. «نامهٔ مولانا عبدالحمید به رهبر انقلاب ...»، سایت پرسشگران، ۲۰ دی ۱۳۹۹ش. قابل دسترسی در:

http://porsesh-garan.com/

۲. «ماموستا خدایی: اقتدار نظام جمهوری اسلامی در سایه رهبری امام خامنه‌ای در دنیا می‌درخشد»، خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۶/۱۱/۱۳ش. قابل دستیابی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/11/13/1645434/

تشییع پیکر مرحوم ماموستا حسام‌الدین مجتهدی امام جمعه فقید سنندج درباره ایشان گفته است:

«ماموستا مجتهدی آیه ﴿أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ را باور و قبول داشت. این مسأله بسیار مهمی است. چراکه افرادی هستند که این آیه را قرائت می‌کنند اما آن را باور ندارند. اما ماموستا مجتهدی با اعتقاد قلبی آن را قبول داشت.

وی به رهبری عشق می‌ورزید کما اینکه رهبر معظم انقلاب هم وی را دوست داشت و به محض اطلاع از فوت ماموستا مجتهدی، پیام تسلیتی را صادر کردند».[۱]

حجت‌الاسلام مسعود صفی‌یاری مدیرکل تبلیغات اسلامی استان کردستان نیز در این باره چنین گفته است:

«امام جمعه سنندج به راستی محور و استوانه وحدت اسلامی بود و مسلمانان شیعه و سنی را شیفته و مجذوب خود کرده بود. ایشان شخصیتی انقلابی داشتند و عشق و علاقه وافر ایشان به امام راحل‌ﷺ و مقام معظم رهبری بسیار چشمگیر بود و همیشه به تبعیت و اطاعت از رهبر معظم انقلاب به عنوان ولی امر مسلمین تأکید می‌کرد».[۲]

شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت شیراز در سخنرانی «جشن وحدت مشترک شیعه و سنی در شیراز» با معرفی آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان «ولی امر مسلمین»، حجیت سخن ایشان را برجسته کرده است:

«امام راحل در سال‌های حیات پربرکت خود بر این اصل تأکید فراوان داشته‌اند و می‌فرمودند مسلمین باید ید واحد باشند و بر ضد ستمگران متحد شوند و مقام معظم رهبری می‌فرمایند اختلاف بین شیعه و سنی حرام شرعی است و خلاف قانونی است.

ولی امر مسلمین با فرمایشات خود حجت بر همه مسلمانان تمام کرده است و فرموده‌اند وظیفه امت اسلامی است

---

۱. «نماینده ولی‌فقیه در کردستان: ماموستا مجتهدی به رهبری عشق می‌ورزید»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۳/۲/۷ش. قابل دستیابی در:
https://www.farsnews.com/news/13930207000574/

۲. «مدیرکل تبلیغات اسلامی کردستان: تعمیق وحدت بین مسلمانان شیعه و سنی دغدغه ماموستا مجتهدی بود»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۳/۲/۷ش. قابل دستیابی در:
https://www.farsnews.com/news/13930207000083/

که با تمام توان خود در جهت وحدت بین مسلمانان سعی و تلاش کنند».[۱]

ایشان در سخن دیگری، روز سیزده آبان را نماد «تجلی وحدت» و «ابراز علاقه به پیروی از ولی امر مسلمین» خوانده است:

«مراسم راهپیمایی روز ۱۳ آبان نماد تجلی وحدت و انسجام و همدلی و حضور همیشگی مردم در صحنه و علاقه‌مندی مردم به نظام مقدس اسلامی و هم‌چنین تجدید پیمان با آرمان‌های انقلاب شکوهمند اسلامی و ابراز علاقه به پیروی از ولی امر مسلمین دامت برکاته است، تا دشمنان انقلاب و استکبار جهانی که در رأس آنها آمریکای جنایت کار و رژیم نامشروع و غاصب صهیونیستی بدانند که ملت عزیز و شریف ایران متحد و منسجم، از دشمنان کینه توز و دیرینه انقلاب اسلامی اعلام تنفر وانزجار می‌نمایند».[۲]

آخوند عبدالرزاق رهبر امام جمعه آق قلا در پاسخ به سؤالی درباره حاکمان عربستان، ضمن اعلام عدم مشروعیت آنها، ولی فقیه را مصداق اولوا الامر دانسته است:

«نه ما آنها [حاکمان عربستان] را قبول نداریم. [حاکم بودن] یک سری معیار باید داشته باشد. اولوالامر باید مجتهد باشد، عادل باشد. حتی سید باشد این عقیده ماست.

---

۱. شیخ عبدالواحد خواجوی (سخنرانی)، «جشن وحدت مشترک شیعه و سنی در شیراز»، خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۲/۱۰/۲۶ش. قابل دستیابی در:

http://fars.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=28294

۲. شیخ عبدالواحد خواجوی، «مصاحبه با شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت مسجد رسول اکرم ﷺ شیراز»، پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۲/۸/۱۵ش. قابل دسترسی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/20350/

در زمان درگیری گنبد ما به مردم می‌گفتیم باید با امام باشید. باید با اولوالامر باشید. ما همان زمان در این مورد با امام و شهید بهشتی مشورت می‌کردیم و هرچه آنها تشخیص می‌دادند ما انجام می‌دادیم».[۱]

آخوند رهبر در گزارشی از شرکت هیأت مجمع تقریب مذاهب اسلامی در ششمین اجلاس بین المللی رهبران ادیان و مذاهب جهان در قزاقستان به ریاست آیت‌الله محسن اراکی دبیر کل این مجمع، به تبیین موضع خود درباره اولوا الامر در ایران پرداخته است:

«در حاشیه این اجلاس از من سؤال کردند که نَصب آیت‌الله اراکی بر عهده چه کسی است؟ من هم گفتم که ما یک اولی الامری داریم که او آیت‌الله اراکی را نصب کرده است. بعد هم این عقاید نسفی را برای آن‌ها خواندم؛ "مَنْ مَاتَ وَ لم یَعرَف إِمَام زَمَانِه مَاتَ مِیتَةً جَاهِلِیَّة"؛ ما باید به اولی الامر و امام خود یعنی مقام معظم رهبری احترام بگذاریم. اگر احترام نکنیم میتة ما، میتة جاهلیت خواهد بود. بعد این روایت دنباله داشت: "ولابد عن الناس من نصب الامام... و اقامة الجمعة و آیات". اولی الامری همچون مقام معظم رهبری لازم است که گاهی جلوی کندروی و تندروی‌ها و عصبیات مذهبی را بگیرد و با عدالت حکم کند».[۲]

آخوند عبدالرزاق رهبر تعبیر اولی الأمر را در بحث از کیفیت رؤیت هلال و اعلام عید نیز برای ولی فقیه به‌کار برده است:

---

۱. «گفت‌وگوی صریح عدالت خواهان گلستان با عبدالرزاق آخوند رهبر امام جمعه آق قلا»، سایت عدالت‌خواهان گلستان. قابل دستیابی در:

olestanmehr.ir/khabar-siyasi/254 https://forum.hammihan.com/thread191691.html

۲. «مفتیان قزاقستان رهبر انقلاب را یک شخصیت تقریبی می‌دانند»، خبرگزاری تقریب، ۱۳۹۷/۸/۲ش. قابل دستیابی در:

http://www.taghribnews.com/fa/doc/news/371526/

«در امر رؤیت هلال و اعلام عید باید تابع اولی‌الأمر بود و تبعیت از مقام معظم رهبری واجب است. ... در خصوص شعائر اسلامی و اعلام آن از جمله اعیاد اسلامی باید تابع اولی الأمر بود ...

با دیدن هلال ماه و رؤیت آن با دلایل قاطع به محضر حاکم اسلامی و اولی الأمر ارائه می‌گردد و اولی الأمر با ثابت شدن رؤیت روز اول ماه رمضان و یا روز عید را اعلام می‌کند.

در این امر باید تابع اولی الأمر بود و تبعیت از اولی الأمر و مقام معظم رهبری لازم و واجب است. زیرا مقام معظم رهبری طبق حدیث پیامبر که فرموده‌اند با دیدن هلال ماه روزه بگیرید و با دیدن هلال ماه افطار کنید (عید بگیرید) عمل می کند و لذا تبعیت از حکم و اعلام اولی الأمر واجب و لازم است هر وقت ایشان اعلام نمایند همان روز روز اول عید خواهد بود».[۱]

او این موضع خود را در سال‌های بعد نیز داشته است. او به مناسبت انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۴۰۰ش گفته است:

«رهبر معظم انقلاب اسلامی به عنوان بزرگترین چهره تقریبی برای مسلمانان شیعه و سنی، حضور گسترده در پای صندوق‌های رأی را یک تکلیف دانستند و ما نیز با اطاعت و پیروی از اولی‌الامرمان در انتخابات سرنوشت‌ساز ۲۸ خرداد شرکت خواهیم کرد...

صهیونیسم، آمریکا و انگلیس و همه دشمنان چشم به ملت ایران دوخته‌اند که ببینند اطاعت ملت ایران از مقام معظم رهبری تا چه اندازه است. ما در چنین شرایطی وظیفه داریم با شرکت در انتخابات جواب محکم و دندان شکنی به مخالفان و آنهایی که در داخل و خارج در صدد صدمه زدن به نظام و انقلاب هستند بدهیم و ثابت کنیم که ما اولی الامر خود را با قلب و جان دوست داریم و طبق دستور ایشان در انتخابات شرکت حداکثری خواهیم داشت».[۲]

---

۱. «روحانیت ترکمن گلستان: در امر اعلام عید فطر و رؤیت هلال ماه تابع امر مقام معظم رهبری هستیم»، خبرگزاری برنا، ۱۳۹۵/۴/۱۳ش. قابل دستیابی در:

https://www.borna.news/

۲. «امام جمعه اهل سنت آق‌قلا: شیعه و سنی پای صندوق‌های رأی می‌آییم/ حضور حداکثری در انتخابات تکلیف دینی و ملی است»، خبرگزاری فارس، ۱۴۰۰/۳/۲۶ش. قابل دسترسی در:

https://www.farsnews.ir/news/14000326000567/

آخوند عبدالحی میرزاعلی دیگر امام جمعه آق قلا نیز تعبیر اولی الأمر را برای ولی فقیه به‌کار گرفته است:

«مقام معظم رهبری و نماینده‌های ایشان با کمک کارشناسان خبره و با تجهیزات کامل هلال ماه را رصد می‌کنند و هرگاه هلال ماه رؤیت گردد با دلیل و استناد به حاکم اسلامی ارائه می‌گردد و حاکم اسلامی روز عید را اعلام می‌نمایند و لذا تبعیت از اولی الأمر در بحث هلال ماه و روز عید بر همه ما واجب است».[1]

آخوند ابوبکر خوجملی امام جمعه نگین شهر نیز در اعلام موضع در چنین مسأله‌ای ولی فقیه را مصداق اولی الأمر تلقی کرده است:

«طبق فقه حنفی رؤیت هلال باید به تأیید حاکم اسلامی برسد و تبعیت از حکم اولی الأمر واجب است... زیرا حاکم اسلامی و اولی الأمر اعلام می‌نماید که چه روزی عید فطر است و تبعیت از حکم حاکم و اولی الأمر نیز لازم و واجب است».[2]

ماموستا دکتر عابد نقیبی رئیس مرکز اسلامی سقز در نشست تخصصی «اولوا الأمر از نگاه اهل سنت» ضمن تبیین فرمان قرآنی به اطاعت از اولوا الأمر به تطبیق این مفهوم در جمهوری اسلامی ایران پرداخته است:

«سوره حجرات اشاره به اولوالأمر دارد. اگر امت اسلامی امیر نداشته باشد اختلاف ایجاد می‌شود. به لطف خداوند

---

۱. «روحانیت ترکمن گلستان: در امر اعلام عید فطر و رؤیت هلال ماه تابع امر مقام معظم رهبری هستیم»، خبرگزاری برنا، ۱۳۹۵/۴/۱۳ش. قابل دستیابی در:

https://www.borna.news/

۲. «روحانیت ترکمن گلستان: در امر اعلام عید فطر و رؤیت هلال ماه تابع امر مقام معظم رهبری هستیم»، خبرگزاری برنا، ۱۳۹۵/۴/۱۳ش. قابل دستیابی در:

https://www.borna.news/

متعال، امروز در کشوری زندگی می‌کنیم که شخصی همانند مقام معظم رهبری، که عالم و آگاه به مسائل است رهبری ما را بر عهده دارند».[1]

حاج گلدی آخوند کمالی مشاور استاندار خراسان شمالی در امور اهل سنت و مدیر مدرسه علمیه خادمیه اهل سنت امانلی بخش جرگلان شهرستان راز و جرگلان، و عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت کشور، در همایش وحدت شیعه و سنی با حضور علمای لبنانی در این شهرستان گفته است:

«در این استان [خراسان شمالی] شیعه و سنی در کنار هم به‌صورت مسالمت‌آمیز و تحت لوای نظام جمهوری اسلامی و رهبر معظم انقلاب زندگی می‌کنند.

اهل سنت این استان، مقام معظم رهبری را اولوا الأمر دانسته و اطاعت از ایشان را بر خود واجب می‌دانند».[2]

او به مناسبت هفته وحدت در مصاحبه‌ای بر اطاعت از مصداق اولو الأمر تأکید کرده است:

«وحدت شیعه و سنی در خراسان شمالی خاری در چشم دشمنان اسلام است و مردم متدین و ولایتمدار این استان هم همچون گذشته ضمن پیروی از دستورات اولی الامر خود (مقام معظم رهبری) از هیچ تلاشی برای تحکیم

---

۱. «نشست تخصصی "اولوالامر از نگاه اهل سنت" برگزار شد»، باشگاه خبرنگاران جوان، ۱۳۹۵/۸/۲۳ش و نیز سایت «حاج ماموستا عابد نقیبی». قابل دستیابی در:

https://www.yjc.ir/fa/news/5858238/ http://drabednaghibi.ir/

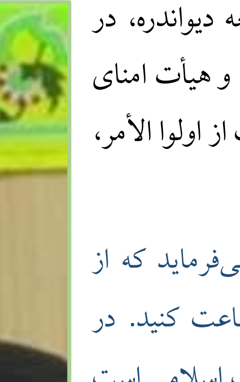
۲. «اهل سنت، رهبر انقلاب را از اولوالأمر می داند»، صدای اهل سنت جنوب، بی‌تا. قابل دستیابی در:

https://www.sunni-j.com/1396/095285

هرچه بیشتر این وحدت فروگذار نمی‌کنند».[۱]

ایشان به مناسبت بحث از کیفیت تعیین هلال و اعلام روز عید فطر نیز تعبیر مزبور را برای ولی فقیه به‌کار برده است:

«ما علمای اهل سنت، در محفل فقهی ترکمن صحرا هر سال جلسه‌ای را با هماهنگی دفتر نمایندگی ولی‌فقیه در امور اهل سنت استان‌های خراسان در رابطه با این موضوع برگزار می‌کنیم، که در جلسه گذشته فتوایی در رابطه با اطاعت از اولی الأمر در اعلان شروع ماه مبارک رمضان و عیدفطر صادر نمودیم».[۲]

ماموستا عبدالحمید حسنی امام جمعه دیواندره، در اولین همایش مشترک ائمه جمعه و جماعات، و هیأت امنای مساجد با اشاره به دستور قرآن کریم به اطاعت از اولوا الأمر، در تطبیق آن چنین گفته است:

«خداوند به جامعه اسلامی امر می‌فرماید که از خدا و پیامبر و اولوالأمر خود اطاعت کنید. در کشور ما ولی امر رهبر معظم انقلاب اسلامی است و بر همه ما اعم از ترک و کُرد و عرب و فارس واجب است اطاعت کنیم و بین ملت تفرقه نداشته

---

۱. «آخوند کمالی در گفت‌وگو با تسنیم: وحدت شیعه و اهل سنت خاری در چشم دشمنان است / مقام معظم رهبری "اولی الامر" ماست»، خبرگزاری تسنیم، ۷ آبان ۱۳۹۹ش. قابل دسترسی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1399/08/07/2378365/

۲. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک در اعلام ماه رمضان اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است / تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://khorasan-shomali.farsnews.com/printnews/13970225000361

باشیم تا به دست دشمنان گرفتار نشویم که همانا قدرت خداوند با جماعت است و پراکندگی در تفرقه است که ملت‌های متفرق چه در دنیا و چه در آخرت دچار عذاب خواهند شد».[۱]

ماموستا یحیی اسماعیلی ـ امام جمعه موقت اهل سنت و امام جماعت مسجد جامع مهاباد و امام جمعه اهل سنت تکاب ـ در خلال نفی خلافت ابوبکر بغدادی خلیفه خودخوانده داعش گفته است:

«در جایی دیگر می‌فرماید: ﴿أَطيعُوا اللَّهَ وَ أَطيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُم﴾ (نساء: ۵۹). اطاعت از خدا، اطاعت از پیامبر، اطاعت از اولوا الأمر. از دیدگاه ما که دیدگاه مذهب شافعی است، جمهوری اسلامی حق ولایت بر ما دارد».[۲]

ایشان به‌مناسبت صدور فتوای آیت‌الله خامنه‌ای درباره همسران پیامبر اکرم ﷺ نیز با تکیه بر تطبیق مفهوم اولوا الأمر بر ایشان، حکم به وجوب اطاعت از ایشان کرده است:

«ما مسلمانان امروز به مفاد آیه ﴿أَطيعُوا اللَّهَ وَ أَطيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُم﴾ وظیفه داریم که با جان و

---

۱. «برگزاری اولین همایش ائمه جمعه و جماعت در شهرستان دیواندره»، خبرگزاری ایکنا، ۱۳۹۳/۱۲/۱۹ش. قابل دستیابی در:

http://iqna.ir/fa/news/2957623/

۲. «بررسی چالش های مذهبی استان آذربایجان غربی با تکیه بر جریان های سلفی و تکفیری در مصاحبه با ماموستا یحیی اسماعیلی»، پایگاه تخصصی وهابیت‌پژوهی و جریان‌های سلفی، ۱۳۹۶/۹/۷ش. قابل دستیابی در:

http://alwahabiyah.com/fa/Discussion/View/2909/

دل از چنین رهبری معتقد و شجاع مدیر و مدبر و دارای بصیرت پیروی کنیم و اطاعت واجب می باشد».[۱]

او با تبیین اهمیت وحدت در دیدگاه امام خمینی گفته است:

«به اعتقاد امام خمینی تنها در سایه قرآن کریم و با وحدت اسلامی است که می توان به اهداف اسلامی رسید لذا بر اساس آیه "واعتصموا بحبل الله جمعیا و لاتفرقوا" تمام اقوام ایران را در زیر سایه قرآن جمع کرد، در مقابل حکومت پهلوی ایستاد و آن را به زباله دان تاریخ انداخت.

بعد از امام خمینی نیز مسلمانان جهان اسلام از رهبر معظم انقلاب الگو می‌پذیرند و امام خامنه‌ای طلایه دار و منادی وحدت در جهان اسلام است».[۲]

ماموستا فریدون طاهایی نیز به مناسبت صدور چنین فتوایی، آیت‌الله خامنه‌ای را به صورت فراگیر «ولی امر مسلمانان» خوانده است:

«این سخن از زبان کسی است که هدایت ملتی را در دست دارد و سخن یک فرد عادی نیست که از آن برداشت سیاسی بکنند. بلکه، کلام ولی امر مسلمانان است که قابل اجرا برای تمام آحاد می‌باشد».[۳]

آخوند یزدانی امام جمعه باقلق نیز تصریح کرده است:

---

۱. «پیام تقدیر علمای اهل سنت آذربایجان غربی از مقام معظم رهبری (مدظله العالی)»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۵/۴/۹ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/News-37780.aspx

۲. «امام خمینی فعالیت خود را بر محور "وحدت اسلامی" آغاز کرد»، رواق الحجاج، بی‌تا. قابل دسترسی در:

http://www.hajij.com/fa/moral/taghrib/item/3814-2017-06-06-06-24-11

۳. «پیام تقدیر علمای اهل سنت آذربایجان غربی از مقام معظم رهبری (مدظله العالی)»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۵/۴/۹ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/News-37780.aspx

«امروزه مقام معظم رهبری مصداق اولی الأمر در آیات قرآن و اطاعت از ایشان بر همگان واجب است».[۱]

ماموستا ملا مصطفی محمودی امام جمعه پیرانشهر و عضو شورای افتاء اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری، ولی فقیه را مجری احکام الهی دانسته است:

«اگر ما معتقد به کتاب آسمانی هستیم و قرآن را اساس برنامه های زندگی می‌دانیم و مسلمان هستیم باید این را هم بپذیریم که حاکمیت باید حاکمیت اسلام باشد. حاکمیت باید حاکمیت خدا باشد، او بر ما حاکم است. ولی کسانی باید باشند که این حاکمیت را بر مسلمانان اجرا کنند.

کسی که می‌تواند این حاکمیت را اجرا کند و نگذارد که راه انحراف را پیش بگیرد، ولی فقیه است. همانند امام راحل، امام خمینی ﴿قدس سره﴾ رهبر کبیر انقلاب و همچنین رهبر معظم انقلاب اسلامی که بعنوان ولایت فقیه حاکم بوده و هستند و مجری این حکومتند».[۲]

او خاستگاه ولایت فقیه را تعالیم قرآنی دانسته است:

«اصل ولایت فقیه ؛ ریشه قرآنی دارد و امروز ولایت فقیه سکاندار این نظام هستند».[۳]

---

۱. «پررنگ شدن حضور اقوام در شبکه اترک»، پایگاه ارمغان خراسان شمالی، ۲۰۱۷/۵/۱۶م. قابل دستیابی در:

http://armna.ir/?p=5573

۲. «ماموستا ملا محمودی امام جمعه پیرانشهر: وجود پر برکت امام خمینی ﴿قدس سره﴾، حضور مردم و ایدولوژی اسلامی سه عامل مهم پیروزی انقلاب بود»، شبکه بهداشت و درمان پیرانشهر، ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ش. قابل دستیابی در:

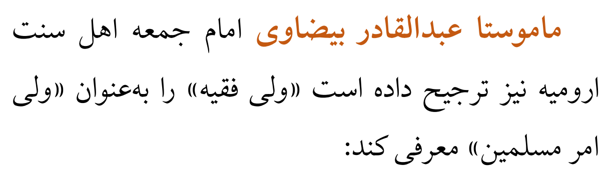
https://piranshahr.umsu.ac.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=35&pageid=3037&newsview=3335

۳. «ماموستا محمودی : حضور ۱۵ هزار زایر ایرانی اهل سنت در حج ؛ نشانه خدمات جمهوری اسلامی به اهل تسنن است»، پایگاه حوزه نماینده ولی فقیه در امور حج، ←

مشابه چنین موردی را می‌توان در بیانیه «ائمه جماعت مساجد شش گانه اهل سنت شهرستان بجنورد» نیز سراغ گرفت. آنان آیت‌الله خامنه‌ای را به عنوان «حاکم شرع و ولی امر مسلمین» توصیف کرده‌اند:

«پیروی از نظر حاکم شرع و ولی امر مسلمین مقام معظم رهبری، در اعلان عیدسعید فطر لازم و ضروری است و هرگونه مخالفت با آن شرعا جایز نیست».[1]

ماموستا عبدالقادر بیضاوی امام جمعه اهل سنت ارومیه نیز ترجیح داده است «ولی فقیه» را به‌عنوان «ولی امر مسلمین» معرفی کند:

«مردم ایران تحت رهبری ولی فقیه، با آمادگی کامل گوش به فرمان "ولی امر مسلمین" ایستاده‌اند و برای حفظ عزت و اقتدار ملی، اجازه دخالت به بیگانگان و دشمنان نظام اسلامی را نخواهند داد».[2]

دوشنبه ۳۰ مرداد ۱۳۹۶ش. قابل دسترسی در:

https://hajj.ir/fa/70079

۱. «تاکید علمای اهل سنت بجنورد بر تبعیت از مقام معظم رهبری برای اعلان عید سعید فطر»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۳/۲۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/54105/

۲. «امام جمعه اهل سنت ارومیه: ۹ دی، روز رسوایی دشمنان و فتنه گران داخلی و خارجی بود»، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت استان آذربایجان غربی، ۱۳۹۶/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در:

http://www.taregh.org/News/49909/9

شیخ خلیل افرا نیز از ولی فقیه به عنوان «امام» یاد کرده است:

«خدا را شاکریم که امروز در راس رهبری حکومت اسلامی ایران یک فقیه جامع‌الشرایط به نام امام خامنه‌ای حضور دارد».[1]

شهید مولوی مصطفی جنگی زهی امام جمعه اهل سنت شهرستان راسک در مقام تأکید بر مقوله انتخابات ولی فقیه را به عنوان «ولی امر مسلمین» معرفی کرده است:

«از آنجایی که هم امام راحل ﴿قدس سره﴾ و هم مقام معظم رهبری به عنوان ولی امر مسلمین بر شرکت آحاد مردم در صحنه‌های سیاسی ـ اجتماعی از جمله انتخابات تأکید داشته و دارند، لذا این امر تکلیفی بر دوش همه ملت بزرگ ایران اسلامی است».[2]

---

۱. «تعجب اهل تسنن مالزی و سریلانکا از امکانات اهل سنت در ایران»، رواق الحجاج. قابل دستیابی در:

http://hajij.com/fa/reports/item/4261-2018-11-28-12-09-35

۲. «ترور مولوی حامی انقلاب و رهبری و افشاگر وهابیت و تروریست‌ها»، رجانیوز، ۱۳۹۰/۱۱/۱ش. قابل دستیابی در:

http://www.rajanews.com/news/97703

مولوی صفر ریگی از علمای اهل سنت سیستان و بلوچستان در بیان نقش ائمه جمعه و جماعات، آیت‌الله خامنه‌ای را به عنوان ولی امر مسلمین معرفی کرده است:

«امروز نقش ائمه جمعه و جماعات در آگاه‌سازی مردم و دعوت به وحدت و اخوت و وفاداری به نظام جمهوری اسلامی و اطاعت از ولی امر مسلمین مقام معظم رهبری و دوری از تفرقه و نفاق که باعث جدایی قلب‌ها از یکدیگر و ضعف ایمان می‌گردد، بسیار مهم و تأثیرگذار می‌باشد».[۱]

افزون بر چنین تصریحات فردی یا تصریحات جمع محدود، یکی از موارد جالب توجه، به‌کارگیری عنوان «ولی امر مسلمین» از جانب یک‌صد تن از علمای صاحب‌نام اهل سنت ایرانی برای آیت‌الله خامنه‌ای است. آنان در صدر خطاب خود به ایشان و در بیانیه‌ای به مناسبت خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام، عنوان «ولی امر مسلمین» را برای ایشان به‌کار گرفته‌اند:

«محضر مبارک "ولی امر مسلمین" و رهبر عالیقدر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مدظله العالی ...».[۲]

علمای مزبور خود را با عنوان «اعضای شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت و جمعی از ائمه جمعه و علمای اهل سنت کشور» معرفی کرده و افزون بر توصیف ایشان در قالب عناوینی چون «سکّان‌داری حکیم و رهبری بصیر و شجاع»، به «تجدید میثاق با آن رهبر فرزانه» پرداخته‌اند.[۳]

---

۱. مولوی صفر ریگی، «آشنایی با ائمه جمعه اهل سنت استان سیستان و بلوچستان: مولوی صفر ریگی»، ماهنامه اسوه، زاهدان، سال بیستم، ش۱۹۸، بهمن ۱۳۹۶ش، ص۳۸.

۲. «حمایت علمای اهل سنت کشور از مواضع مقام معظم رهبری در خصوص برجام»، پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۶ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53353/

۳. اسامی آنان عبارت است از:

۱. مولوی دکتر نذیراحمد سلامی نماینده اهل‌سنت مردم سیستان و بلوچستان در مجلس خبرگان رهبری؛
۲. ماموستا فایق رستمی نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری؛

←

۳. مولوی عبدالحمید اسماعیل زهی امام جمعه اهل سنت زاهدان؛
۴. آخوند قربان محمد اونق عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت ایران و عضو ارشد محفل فقهی اهل‌سنت شمال کشور؛
۵. مولوی دکتر اسحاق مدنی مشاور سابق رئیس‌جمهور در امور اهل‌سنت؛
۶. ماموستا دکتر ملا قادر قادری، عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت و امام جمعه اهل‌سنت پاوه؛
۷. مولوی دکتر عبدالرحمن سربازی عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت و امام جمعه چابهار؛
۸. ماموستا دکتر ملا مصطفی محمودی عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت و امام جمعه اهل‌سنت پیرانشهر؛
۹. شیخ خلیل افرا عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت ایران و رئیس شورای افتاء اهل‌سنت استان بوشهر؛
۱۰. شیخ محمد عزیز حنیفی عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت، مدرس و امام جمعه اهل‌سنت فیشور؛
۱۱. شیخ عبدالرحیم خطیبی عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت و امام جمعه قشم؛
۱۲. ماموستا محمدامین راستی عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت، حقوقدان، مدرس و امام جمعه موقت سنندج؛
۱۳. مولوی عبدالصمد ساداتی مدیر دارالعلوم و امام جمعه اهل‌سنت سراوان؛
۱۴. مولوی شرف‌الدین جامی‌الاحمدی عضو سابق شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت، امام جمعه تربت‌جام و مدیر مدرسه علمیه احمدیه؛
۱۵. مولوی حبیب‌الرحمن مطهری مدیر مدرسه جامعه الاحناف خواف؛
۱۶. ماموستا عبدالرحمن خدایی نماینده سابق مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری و امام جمعه سنندج؛
۱۷. ماموستا عبدالقادر بیضاوی امام جمعه اهل‌سنت ارومیه؛
۱۸. سید عبدالباعث قتالی امام جمعه اهل سنت بندرعباس؛
۱۹. شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت شیراز؛
۲۰. ماموستا محمد محمدی امام جمعه اهل‌سنت کرمانشاه؛
۲۱. شیخ اسماعیل بازدار امام جمعه اهل سنت بوشهر؛
۲۲. آخوند گلدی کمالی مدیر مدرسه علمیه خادمیه امانلی و مشاور استاندار خراسان شمالی؛
۲۳. شیخ محمد جمالی امام جمعه اهل‌سنت بندرکنگان و رئیس شورای روحانیت استان بوشهر؛
۲۴. آخوند عبدالباسط نوری‌زاد امام جمعه اهل‌سنت گنبدکاووس؛
۲۵. ماموستا قادر سهرابی امام جمعه مهاباد؛
۲۶. شیخ حسین افروز امام جمعه اهل سنت سیراف؛

←

۲۷. آخوند عبدالحی میرزاعلی امام جمعه اهل سنت آق قلا و مشاور استاندار گلستان؛
۲۸. مولوی غلام‌حیدر فاروقی امام جمعه بیرجند و مدیر مدرسه علمیه الصدیق خراسان؛
۲۹. مولوی سید ابراهیم فاضل حسینی عضو شورای عالی مجمع تقریب مدیر مدرسه علمیه شورک ملکی مشهد و جامعه الاحناف تایباد؛
۳۰. آخوند عبدالرحمان کر امام جمعه اهل سنت بندر ترکمن؛
۳۱. آخوند غفور یزدانی امام جمعه باغلق جرگلان خراسان شمالی و مدیر مدرسه علمیه باغلق؛
۳۲. ماموستا محمود مدرسی امام جمعه نگل و عضو شورای روحانیت استان کردستان؛
۳۳. ماموستا سید احسن حسینی عضو شورای روحانیت استان کردستان؛
۳۴. ماموستا سید محمد سعید حسینی عضو شورای روحانیت استان کردستان؛
۳۵. ماموستا ملا حیدر مصطفوی عضو شورای روحانیت استان کردستان؛
۳۶. ماموستا محمود قربانی آذر عضو شورای روحانیت استان کردستان؛
۳۷. ماموستا اقبال بهمنی امام جمعه شهر موچش؛
۳۸. مولوی ابراهیم ارباب مدرس مدرسه دینی اشاعه التوحید سراوان؛
۳۹. ماموستا سیدحسین حسینی امام جمعه سقز؛
۴۰. ماموستا ملا هاشم نوری امام جمعه اهل سنت قروه؛
۴۱. ماموستا معروف خالدی امام جمعه دیواندره؛
۴۲. ماموستا علی مقدمی امام جمعه اورامانات تخت؛
۴۳. ماموستا مصطفی شیرزادی امام جمعه مریوان؛
۴۴. ماموستا عبدالله حیدری امام جمعه بانه؛
۴۵. آخوند ابوبکر خوجملی امام جمعه اهل‌سنت نگین شهر؛
۴۶. ماموستا عبدالسلام محمدی امام جمعه اهل سنت بیجار؛
۴۷. ماموستا یدالله محمدی امام جمعه دهگلان؛
۴۸. ماموستا سید احمد سجادی امام جمعه سروآباد؛
۴۹. ماموستا توفیق قربانی امام جمعه کامیاران؛
۵۰. ماموستا جهانبخش رحیمی امام جمعه موقت اهل سنت قروه؛

←

۵۱. ماموستا ملا عبدالله غفوری امام جمعه روانسر؛
۵۲. ماموستا قضائی امام جمعه موقت دیواندره؛
۵۳. ماموستا ملا احمد مبارکشاهی امام جمعه شهر نودشه؛
۵۴. ماموستا ملا محمد براتی امام جمعه شهر ازگله؛
۵۵. ماموستا یحیی شهبازی دبیر شورای روحانیت و امام جمعه موقت شهر روانسر؛
۵۶. ماموستا ملا حسین عینی امام جمعه شهر نوسود؛
۵۷. ماموستا ملاهادی زکایی مدرس مدرسه علوم دینی امام خمینیؒ و عضو شورای روحانیت شهر جوانرود؛
۵۸. ماموستا ابراهیم سرخابی امام جمعه اهل سنت نقده؛
۵۹. ماموستا جلال مرادی امام جمعه اهل سنت تکاب؛
۶۰. ماموستا حاصل بالقچی امام جمعه اهل سنت شاهین دژ؛
۶۱. ماموستا سلام امینی امام جمعه سردشت؛
۶۲. ماموستا عبدالرحمن خلیفه زاده امام جمعه بوکان؛
۶۳. ماموستا خدیر عبداللهیان عضو شورای روحانیت و مدرس علوم دینی اهل سنت ارومیه؛
۶۴. ماموستا سید مصطفی خاتمی امام جمعه اشنویه؛
۶۵. ماموستا خالد عیسی زاده مدرس دانشگاه و علوم دینی اهل سنت پیرانشهر؛
۶۶. ماموستا نجم الدین عزیزیان عضو شورای روحانیت و امام جمعه سیلوانای ارومیه؛
۶۷. ماموستا عبدالرحمن محمدپور مدرس علوم دینی اهل سنت ارومیه؛
۶۸. شیخ محمد فاروقی امام جمعه اهل سنت گناوه؛
۶۹. شیخ علی ماهی گیر امام جمعه اهل سنت گهردو سیریک؛
۷۰. شیخ جمعه عبداللهی امام جمعه اهل سنت بندو از توابع عسلویه؛
۷۱. شیخ حسن بازدار امام جمعه گوده از توابع کنگان و عضو شورای روحانیت استان بوشهر؛
۷۲. شیخ یاسین احمدی امام جمعه اهل سنت بندر پرک؛
۷۳. مولوی سید احمد عبداللهی امام جمعه اهل سنت اسدیه خراسان جنوبی؛
۷۴. حاج غفورآخوند یزدانی امام جمعه اهل سنت باغلق(راز و جرگلان)؛

←

۷۵. مولوی گل محمد مومن مدرس حوزه علمیه احناف خواف؛
۷۶. مولوی غلام‌نبی توکلی امام جمعه اهل سنت شهرستان تایباد؛
۷۷. مولوی عبدالکریم علی بایی امام جمعه اهل سنت مشهد ریزه؛
۷۸. مولوی عبدالعزیز خالقی عالم برجسته خراسان جنوبی؛
۷۹. حاج آخوند ساجدی مدیر مدرسه علمیه القریشی حصارچه؛
۸۰. مولوی خلیل احمدشیخ احمدی امام جمعه اهل سنت باخرز؛
۸۱. حجت الاسلام تاج‌الدین برزکوهی امام جمعه مسجد فاروق اعظم بخش اسالم؛
۸۲. حجت الاسلام حسین خانی‌پور امام جمعه اهل سنت مسجد محمدیه شهرستان تالش؛
۸۳. حجت‌الاسلام غیاث‌الدین بدری مدرس حوزه علمیه اهل سنت محمدیه تالش؛
۸۴. حجت‌الاسلام خداداد طالبی امام جمعه اهل سنت لمر اسالم؛
۸۵. حجت‌الاسلام بابک یعقوبی خطیب جمعه اهل سنت پیرهرات اسالم؛
۸۶. مولوی حافظ محمد علی شهنوازی امام جمعه مسجد توحیدیه شهرستان خاش؛
۸۷. مولوی محمد صدیق درازهی امام جمعه مسجد صدیق اکبر شهرستان سراوان؛
۸۸. مولوی عبدالحمید جهاندیده امام جمعه شهرستان سوران؛
۸۹. مولوی عبدالخالق حسین زهی امام جمعه شهرستان مهرستان؛
۹۰. مولوی شمس الحق دامنی امام جمعه مسجد محمد رسول الله شهرستان ایرانشهر؛
۹۱. مولوی عبدالرحمن عارفی امام جمعه شهرستان نگور؛
۹۲. مولوی عبدالمالک ملکی پور امام جمعه شهرستان کنارک؛
۹۳. مولوی عبدالاحد ملازهی امام جمعه انزاء سرباز؛
۹۴. سیدمحمدعلی قریشی امام جمعه شهرستان فنوج؛
۹۵. مولوی دهانی مدیر امور روحانیون دفتر نمایندگی ولی فقیه در امور اهل سنت میرجاوه؛
۹۶. شیخ حمزه کردی امام جمعه اهل سنت جزیره شمالی گناوه؛
۹۷. آخوند خوجه دردی غراوی امام جمعه اهل سنت مراوه تپه؛
۹۸. آخوند دوست محمد میر حسن زاده امام جمعه اهل سنت شهر کلاله؛

←

مشابه چنین خطابی را می‌توان در پیام تبریک ۳۳ نفر از علمای برجسته اهل سنت جمهوری اسلامی به مناسبت پیروزی جبهه مقاومت سراغ گرفت:

«محضـــر مبارک ولی امر مســـلمین و رهبـــر عالیقدر نظام جمهوری اسامی ایران، حضرت آیت الله خامنه‌ای (حفظه‌الله) ...».[1]

---

۹۹. آخوند ایوب عادل مدرس حوزه علمیه آرخ بزرگ بندر ترکمن؛

۱۰۰. ماموستا خلیل الله آدابی امام جمعه شهرک بهاران سنندج (همان).

۱. برای دیدن متن پیام تبریک مزبور، ر.ک: نشریه انسجام، دانشگاه مذاهب اسلامی، ش۴: شنبه ۱۸ آذر ۱۳۹۶ش، ص۴. قابل دستیابی در:

http://www.mazaheb.ac.ir/files/shares/site/ensejam/4.pdf

و نشریه وفاق، دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ش۴۱، آذر ۱۳۹۶ش، ص۸. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/Files/59/Kia/vefagh41.pdf

بخش دوم: تجلیات صریحِ

«ولایت‌پذیری علمای اهل سنت ایران»

در این فصل مباحث آتی خواهد آمد:

الف. ولایت‌پذیری در «بیعت با ولی فقیه و نظام اسلامی»؛

ب. ولایت‌پذیری مطلق؛

ج. ولایت‌پذیری در «عرصه‌های انقلاب اسلامی»؛

د. ولایت‌پذیری در «عرصه امور عبادی ـ سیاسی»؛

ه. ولایت‌پذیری در «مسائل جهان اسلام».

ولایت‌پذیری عنصری اساسی در اندیشه سیاسی اهل سنت است و همواره در طول تاریخ فقه، وجوب تعظیم اولی الأمر،[1] وجوب اطاعت (در غیر معصیت) از حاکم[2] به بحث گذاشته شده است. در این بحث، وقتی حکم مزبور درباره حاکم متغلب مطرح می‌شده، وجوب تبعیت از حاکم متعهد و پایبند به ارزش‌های اسلامی امری ضروری و روشن بوده است.

در این میان، از منظر علمای اهل سنت، اصلی‌ترین شیوه شکل‌گیری و استمرار نظام سیاسی در یک جامعه اسلامی می‌تواند از طریق بیعت تثبیت شود. چنان‌که، تکوین الگوی ولایت فقیه در جمهوری اسلامی ایران نیز با تکیه بر انحای

---

۱. ابن عابدین (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)، ردّ المحتار علی الدرّ المختار: شرح تنویر الأبصار (حاشیة ابن عابدین)، ج۳، ص۱۲۰.

۲. به‌طور نمونه، برای دیدن برخی تصریحات فقهای اهل سنت در این زمینه، ر.ک:

۱. سحنون بن سعید التنوخی (۱۶۰ـ۲۴۰ق)، المدونة الکبری، ج۱۶، (ط: مطبعة السعادة بمصر، ۱۳۲۳ق)، تصویر: وزارة الشؤون الإسلامیة و الأوقاف و الدعوة و الإرشاد، السعودیة، دار النوادر، الکویت، ۱۴۳۱ق / ۲۰۱۰م، ص۴۴. قابل دستیابی در:

https://archive.org/details/FP144241

۲. أبی‌بکر محمد بن إبراهیم بن المنذر النیسابوری (م۳۱۸ق)، الإقناع، ج۲، ط۱، تحقیق: عبدالله بن عبدالعزیز الجبرین، مطابع الفرزدق التجاریة، الریاض، ۱۴۰۸ق، ص۴۵۲ـ۴۵۴.

۳. ابواسحاق إبراهیم بن علی الشیرازی (۳۹۳ـ۴۷۶ق)، المهذَّب فی فقه الإمام الشافعی، تحقیق و تعلیق: محمد الزحیلی، ج۵، ط۱، دار القلم، دمشق، الدار الشامیة، بیروت، ۱۴۱۷ق / ۱۹۹۶م، ص۱۹۱.

۴. الرافعی، العزیز شرح الوجیز المعروف بالشرح الکبیر، ج۱۱، کتاب السِّیَر (الجهاد)، ص۳۴۵.

۵. النووی، المنهاج؛ شرح صحیح مسلم بن الحجاج، ج۱۲، ط۱، المطبعة المصریة بالأزهر، ۱۳۴۹ق / ۱۹۳۰م، ص۲۲۲ـ۲۳۰.

۶. أبو البقاء الدمیری الشافعی، النجم الوهاج فی شرح المنهاج، ج۹، ص٦٤.

۷. برهان الدین ابن مفلح ابی اسحاق ابراهیم من محمد (۸۱۶ـ۸۸۴ق)، المبدع شرح القنع، ج۳، دار عالم الکتب، ریاض، ۱۴۲۳ق / ۲۰۰۳م، کتاب الجهاد، ص۲۵۶ـ۲۵۷، همان، ج۱۰، کتاب القضاء، ص۶ـ۸.

۸. ابن عابدین (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)، ردّ المحتار علی الدرّ المختار: شرح تنویر الأبصار (حاشیة ابن عابدین)، ج۳، ص۵۳، همان، ج۶، ص۴۱۶ و همان، ج۱۱، ص۶۷ـ۶۸.

۹. برای دیدن بیان ابی البرکات الدردیر (م۱۲۰۱ق) و شارحان او مانند دسوقی (م۱۲۳۰ق) و شیخ محمد علیش (م۱۲۹۹ق) بزرگ مالکیان و مفتی مصر درباره وجوب اطاعت از حاکم، ر.ک: الدسوقی (م۱۲۳۰ق)، حاشیة الدسوقی علی الشرح الکبیر و ...، ج۴، ص۲۹۸.

۱۰. الإمام أبی محمد الحسین بن مسعود بن حمد بن الفراء البغوی (م۵۱۶ق)، التهذیب فی فقه الإمام الشافعی، ج۷، ط۱، تحقیق: الشیخ عادل احمد عبدالموجود و الشیخ علی محمد معوّض، دارالکتب العلمیة، بیروت، ۱۴۱۸ق / ۱۹۹۷م، ص۲۶۴.

مختلفی از حمایت و بیعت گروه‌های مختلف ایرانی، زمینه پذیرش فراگیر این نظام در میان اهل سنت ایران فراهم شده است.

با تکیه بر این تصویر نظری، این پرسش قابل طرح است که علمای اهل سنت ایران در زمینه ولایت‌پذیری نسبت به ولایت فقیه، چه تلقی و مواجهه‌ای داشته‌اند؟

در ادامه، با توکل بر خدای متعال، این دغدغه را از زبان بسیاری از علمای اهل سنت ایران تأمل قرار خواهیم داد.

فصل اول:
ولایت‌پذیری در «بیعت با ولی فقیه و نظام اسلامی»

اشاره به بیعت با امام خمینیﷺ و آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان ولی فقیه در برخی از سخنان علمای اهل سنت در ایران بازتاب یافته است. به‌طور نمونه:

ماموستا ملاقادر قادری در اشاره به پذیرش ولایت فقیه توسط اهل سنت در ایران و بیعت آنان با ولی فقیه منتخب در سخنرانی دومین کنگره جهانی ائمه جمعه و جماعات در سال ۱۳۶۳ش گفته است:

«... تا عاقبت نتیجه مطلوب از خونهای ریخته شده در طول تاریخ در ایران انقلابی نمایان گشت، انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام امت در زمانی به پیروزی رسید ...

علی‌رغم تمام نظرات پیش بینی های مادی و علمی امت اسلامی ایران با اعتقاد به خدای توانا و با انتخاب مسیر وحدت و تحت رهبری قائد عظیم الشان و بنیان‌گزار جمهوری اسلامی ایران به میدان آمدند. فرعون قرن را نابود و تمامی معیارهای مادی و معادلات شرقی و غربی را بهم زدند. ...

بیائید بخاطر خدا و با حفظ (انما المؤمنون اخوة) سنی و شیعه دست بیعت به هم بدهیم، ... بحمد الله والمنه ما در منطقه خودمان این خواست را عملی کرده‌ایم. ما که اهل سنت وشافعی مذهب هستیم عملا دربرابر دشمن مشترک با برادران شیعه دست وحدت و با رهبری این انقلاب دست بیعت داده‌ایم و این را عملا ثابت کرده‌ایم».[۱]

---

۱. «گزارش دومین کنگره جهانی ائمه جمعه و جماعت(سال ۱۳۶۳ش)»، ص۲۸ـ۳۱. به نقل از: ماموستا ملاقادر قادری، «اسلام و کفر یا شیعه و سنی؟ مساله کدام است؟! سخنرانی ماموستا قادری در دومین کنگره جهانی ائمه جمعه و جماعت»، قابل دسترسی در:

←

اعلام بیعت امری صرفاً زبانی نیست. بلکه، همواره بر پشتیانی مستمر از جایگاه ولایت فقیه و نظام اسلامی و دفاع از آن در برابر دشمنان تکیه دارد. بی‌جهت نیست که **ماموستا سیداحسن حسینی** امام جمعه موقت سنندج حمایت از آن را با توجه به اهداف دشمنان برجسته کرده است:

«یکی از اهداف اصلی دشمنان تضعیف جایگاه ولایت و رهبری است. اما جایگاه رهبری هیچ‌گاه با توطئه‌های دشمنان تضعیف نمی‌شود. هدف دیگر دشمن، جدایی بین ملت و نظام است و به همین منظور دنبال ایجاد تنش هستند، اما ملت ایران همواره به بهترین شکل جواب آنها را داده‌اند ... با وجود تمام این مشکلات ملت همواره پشتیبان نظام و ولایت بوده و دست از اهداف و ارزش‌های انقلاب بر نمی‌دارند».[1]

مرحوم ماموستا حسام‌الدین مجتهدی مفتی اعظم شافعی، امام جمعه اهل سنت شهر سنندج و نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری و «این شخصیت خدوم و کهنسال[2] که بسیاری از علمای منطقه شاگردان وی به شمار می‌رفتند»[3]، بر بیعت مسلمانان با آیت‌الله خامنه‌ای و تأکید کرده است:

---

۱. ماموستا سیداحسن حسینی، خطبه نماز جمعه، ۱۳۹۷/۱/۲۴ش. قابل دستیابی در:

http://okhowah.com/fa/13451

۲. به گفته دکتر صالح ادیبی سفیر سنی مذهب ایران در کامبوج و ویتنام:

«تاریخ ولادت ایشان اگرچه در شناسنامه سال ۱۳۰۳ است؛ اما آن‌گونه که خودشان گفته‌اند، سن ایشان بیش از ۱۰۰ سال بوده است» (دکتر صالح ادیبی، «درباره‌ی زندگی ماموستا مجتهدی: ماموستا مجتهدی در فهرست ترور بود»، ۱۳۹۳/۲/۱۰ش). قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/52490/

۳. به اقتباس از پیام تسلیت آیت‌الله خامنه‌ای. ر.ک:

http://farsi.khamenei.ir/others-note?id=26260

←

«مردم مسلمان کردستان نیز بیعت خویش را با ایشان اعلام داشته و همواره پیرو منویات گهربار رهبر انقلاب خواهند بود».[۱]

ایشان در مناسبت دیگری این عنصر را برجسته کرده است:

«حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در حکمی جناب حجت‌الاسلام سیدمحمد حسینی شاهرودی را به سمت نماینده خود در استان کردستان و مسئول مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور منصوب کرده‌اند و مردم مسلمان کردستان نیز بیعت خویش را با ایشان اعلام داشته و همواره پیرو منویات گهربار رهبر انقلاب خواهند بود».[۲]

آخوند عبدالحی میرزاعلی ـ دیگر امام جمعه اهل سنت آق قلا و مشاور استاندار گلستان ـ به‌مناسبت سالگرد رحلت امام خمینی(ره) و تعیین آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان ولی فقیه گفته است:

---

http://farsi.khamenei.ir/message-content?id=26239

۱. ماموستا حسام‌الدین مجتهدی، گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران(ایکنا)، شعبه کردستان: «امنیت و آرامش اجتماعی ایران مرهون انسجام دینی مردم است»، ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ش. قابل دسترسی در:

http://iqnanews.ru/fa/news/2066880/

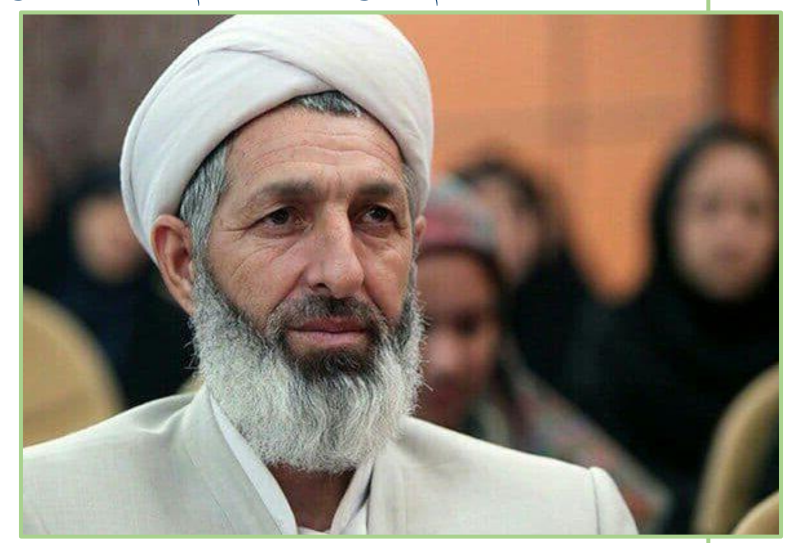
۲. «پیروی از منویات رهبری یک وظیفه دینی و ملی است»، خبرگزاری شبستان، ۱۳۹۵/۱۰/۲۰ش. قابل دستیابی در:

http://www.shabestan.ir/TextVersionDetail/11312

«آیت‌الله خامنه‌ای رهبری وزین و هوشیار برای نظام اسلامی و تکیه‌گاهی امین و صادق برای توده‌های مردم است.

رهبر معظم انقلاب از آغاز نهضت امام خمینیﷺ به عنوان یار وفادار و پیرو راستین ایشان حضور داشت و امروز ادامه دهنده راه امام است.

رحلت امام خمینی بنیان گذار نظام جمهوری اسلامی در چهاردهم خرداد سال ۶۸ در شرایطی بسیار حساس اتفاق افتاد و تحلیل‌های دشمنان بر این بود که با رحلت امام پایان کار انقلاب اسلامی نیز رقم می‌خورد. اما با الطاف الهی، مجلس خبرگان رهبری آیت‌الله خامنه‌ای را به عنوان رهبر جدید جمهوری اسلامی معرفی کرد.

مردم در این حضور [حضور در مراسم تشییع جنازه امام خمینیﷺ و مراسم‌های بعدی] با برآوردن فریاد اطاعت از خامنه‌ای، اطاعت از خمینی است، حمایت قاطع خود را از انتخاب رهبر معظم انقلاب اعلام داشتند».[۱]

ماموستا عبدالسلام محمدی امام جمعه اهل سنت بیجار به مناسبت راهپیمایی ۲۲ بهمن گفته است:

«با حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن بار دیگر با آرمان‌های اسلام انقلاب و منویات مقام معظم رهبری بیعت کرده و دشمنان و استکبار را مأیوس و ناامید خواهیم کرد».[۲]

---

۱. «امام جمعه اهل سنت آق قلا: آیت الله خامنه ای تکیه گاه امین مردم است»، روزنامه کیهان، ش ۱۹۶۵۸، ص۱۳، ۱۳۸۹/۳/۱۰ش. قابل دستیابی در:

http://www.magiran.com/npview.asp?ID=2098315

۲. ماموستا عبدالسلام محمدی، «گزارش فارس از دعوت علمای اهل سنت برای حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۶/۱۱/۲۱ش. قابل دستیابی در: ←

شیخ حکمت‌الله رمضانی امام جمعه اهل تسنن شهر هشجین خلخال به مناسبت هفته وحدت گفته است:

«بیعت و عهد و پیمان مردم هشجین با آرمان‌های انقلاب اسلامی، امام راحل و مقام معظم رهبری میثاقی دوباره در هفته وحدت است».[1]

ماموستا ملا امید ولی یکی از روحانیون شهرستان پاوه نیز به مناسبت حماسه نهم دی گفته است:

---

https://www.farsnews.com/printnews/13961121001832

۱. «وجود ولایت فقیه عامل اصلی وحدت مسلمانان جهان است»، خبرگزاری تسنیم، ۱۹ دی ۱۳۹۳ش، قابل دسترسی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1393/10/19/611425/

«ما هم ضمن محکوم نمودن فتنه ۸۸ با آرمانهای شهدا و بنیان گزار انقلاب اسلامی تجدید بیعت کرده و پشت سر رهبری ثابت قدم و محکم هستیم و می‌مانیم».[۱]

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند»، مرصاد نیوز، ۱۳۹۵/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در:
http://www.mersadnews.ir/news/290109/

فصل دوم:
ولایت‌پذیری مطلق

بسیاری از اشارات علمای اهل سنت ایران به ضرورت ولایت‌پذیری و تبعیت از ولی فقیه به‌صورت مطلق مورد اشاره قرار گرفته است. بی‌آن‌که، این تأکید آنان محدود به مقوله خاصی شود. بدین صورت، در سخنان بسیاری از علمای بزرگ ایران معاصر، اذعان به تطبیق به آموزه مزبور بر مصداق ولی فقیه معاصر پررنگ شده است. به‌طور نمونه:

ولایت‌پذیری اقوام و مذاهب مختلف در ایران از ولی فقیه، در سخنان متعدد **مولوی عبدالحمید** امام جمعه مسجد مکی و مدیر حوزه علمیه دارالعلوم اهل سنت زاهدان در زمان‌های مختلف، برجسته شده است. ایشان در نهم مرداد ۱۳۹۴ش در خطبه‌های نماز جمعه چنین تصریح کرده است:

«ما برای رهبر معظم انقلاب دعای خیر می‌کنیم و هر فرمانی که بدهند اطاعت می‌کنیم».[۱]

ایشان در ۱۶ بهمن ۱۳۹۴ش نیز در خطبه‌های نماز جمعه به صراحت گفته است:

«تمام اقوام و مذاهب حامی نظام و انقلاب هستند و از رهبر معظم انقلاب پیروی می‌کنند».[۲]

ایشان در ۲۱ مهر ۱۳۹۶ش نیز گفته است:

«تمام اقوام و مذاهبی که در ایران زندگی می‌کنند ایرانی و با یکدیگر برابر هستند که از انقلاب و نظام حمایت کرده و

---

۱. خطبه‌های نماز جمعه اهل سنت زاهدان: ۹ مرداد ۱۳۹۴ش.

۲. خطبه‌های نماز جمعه اهل سنت زاهدان: ۱۶ بهمن ۱۳۹۴ش. قابل دسترسی در:

http://www.sunnidaily.net/

از دستورات رهبری و رئیس‌جمهور اطاعت می‌کنند».[۱]

مرحوم ماموستا حسام‌الدین مجتهدی عنصر «تبعیت اقوام و مذاهب مختلف در ایران از ولی فقیه» را در فرازها و زمان‌های مختلف مورد تأکید قرار داده و آن را به عنوان «فصل الخطاب» معرفی کرده است:

«ملت مسلمان ایران از مذاهب و اقوام مختلف همواره در طول عمر با برکت نظام اسلامی از رهنمودهای عالمانه امام خمینی‌قدس‌سره و مقام معظم رهبری(مدظله العالی) تبعیت کرده و این رهنمودها را به عنوان نوری هدایت‌بخش در مسیر رسیدن به عزت و اقتدار روزافزون خویش به کار گرفته‌اند.

مسلمانان اهل سنت تبعیت از ولایت فقیه و رهبر جامعه اسلامی به عنوان اولوا الأمر را امری واجب دانسته و در این راستا نیز همواره رهنمودهای مقام معظم رهبری برای همه مسلمانان شافعی مذهب کردستان

---

۱. سخنرانی ایشان در مراسم نماز جمعه اهل سنت چابهار: ۲۱ مهر ۱۳۹۶ش. قابل دسترسی در:

http://www.sunnidaily.net/

فصل الخطاب بوده است».[۱]

او در موارد دیگری نیز بر تبعیت از «منویات»، «فرمایشات» و «فرامین» آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کرده است:

«مردم مسلمان کردستان نیز بیعت خویش را با ایشان اعلام داشته و همواره پیرو منویات گهربار رهبر انقلاب خواهند بود. ...

مردم ولایت مدارکردستان بنا برعقاید دینی خویش، تبعیت از رهبر معظم انقلاب را یک وظیفه دینی و شرعی دانسته و همواره پیرو فرمایشات گهر بار ایشان هستند.

مردم مسلمان و ولایت‌مدار کردستان با خلوص و تدین بالای خویش همواره تبعیت از فرامین ولایت امر را به عنوان یک وظیفه شرعی و اسلامی برای خود در نظر گرفته و در این مسیر با انواع دسیسه‌ها و توطئه‌های دشمنان اسلام مقابله کرده‌اند».[۲]

او در سخن دیگری به تبیین پیروی از فرامین ولی فقیه پرداخته است:

«پیروی از منویات عالمانه مقام معظم زمینه‌ساز تعالی و عزت جامعه اسلامی است و بدون شک در ایران اسلامی با تکیه بر رهنمودهای عالمانه رهبر انقلاب تاکنون از بحران‌ها و مصائب گوناگون به سلامت عبور کرده‌ایم.

---

۱. «ماموستا حسام‌الدین مجتهدی در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس: بند انگشتان ملت ایران تحریم‌های دشمنان را به زانو در می‌آورد»، ۱۳۹۲/۳/۲۴ش. قابل دستیابی در:

https://www.farsnews.com/news/13920324000386/comments/comments/ads.php

۲. ماموستا حسام‌الدین مجتهدی، گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران(ایکنا)، شعبه کردستان: «امنیت و آرامش اجتماعی ایران مرهون انسجام دینی مردم است»، ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ش. قابل دسترسی در:

http://iqnanews.ru/fa/news/2066880/

آیت‌الله خامنه‌ای رهبر همه مسلمانان از مذاهب مختلف اسلامی در کشور بوده و مسلمانان اهل سنت نیز بر اساس باورهای اعتقادی خویش از ایشان به عنوان اولوالأمر و رهبر جامعه یاد می‌کنند و تبعیت از ایشان را امری واجب و تکلیفی شرعی می‌دانند.

تا زمانی که وحدت و انسجام داخلی خویش را حفظ کنیم و از رهنمودهای عالمانه مقام معظم رهبری در عرصه‌های مختلف بهره‌بگیریم، هیچ دشمنی نخواهد توانست در راه پیشرفت و تعالی کشورمان اختلالی ایجاد کند.

مردم مسلمان کردستان چه شیعه و چه سنی پیروی از رهبری را وظیفه‌ای ملی و تکلیفی دینی دانسته و در این مسیر نیز با رشادت و ایثارگری همیشگی از مرزهای مادی و معنوی ایران اسلامی دفاع کرده و می‌کنند».[۱]

مرحوم ماموستا مجتهدی به‌مناسبت انتصاب نماینده ولی فقیه در استان کردستان نیز «تبعیت مردم مسلمان و ولایت مدار کردستان از فرامین و منویات داهیانه و روشن‌گر رهبری» را برجسته کرده است:

«مردم مسلمان و ولایت‌مدار کردستان با خلوص و تدین بالای خویش همواره تبعیت از منویات و فرامین رهبری را به عنوان یک وظیفه شرعی و اسلامی برای خود در نظر گرفته‌اند.

مردم کردستان در این مسیر همگام با برادران و خواهران دینی خویش در ایران اسلامی با مشارکت حداکثری در صحنه‌های مختلف انقلاب اسلامی در راستای تحقق منویات و آرمان‌های ایشان و نظام اسلامی گام برداشته‌اند و منویات داهیانه مقام معظم رهبری همواره روشنگر راه همه ایرانیان بوده و در برهه‌های زمانی مختلف آنان را از فتنه‌ها و توطئه‌های دشمنان نجات داده است. ... و مردم مسلمان کردستان نیز ... همواره پیرو منویات گهربار رهبر انقلاب خواهند بود».[۲]

---

۱. «ماموستا مجتهدی: آیت‌الله خامنه‌ای اولوا الامر است»، جهان نیوز، ۱۳۹۲/۶/۲ش. قابل دستیابی در:

http://www.jahannews.com/phototitr/308219/print/

۲. «پیروی از منویات رهبری یک وظیفه دینی و ملی است»، خبرگزاری شبستان، ۱۳۹۵/۱۰/۲۰ش. قابل دستیابی در:

http://www.shabestan.ir/TextVersionDetail/11312

دکتر صالح ادیبی ـ استاد دانشگاه کردستان و سفیر سنی مذهب و اصلاح‌طلب معتدل[۱] ایران در کامبوج و ویتنام ـ درباره علاقه مرحوم ماموستا حسام‌الدین مجتهدی مفتی اعظم شافعی به آیت‌الله خامنه‌ای و تکریم ایشان به عنوان ولی فقیه، چنین گزارش کرده است:

«مرحوم ماموستا در صحبت‌هایشان از رهبری با تکریم یاد می‌کردند و تصویر رهبری را بر بالای اتاق خود نصب کرده بودند. عبارتی که ایشان درباره‌ی رهبری استفاده می‌کردند "سید اولاد پیغمبر" بود. می‌فرمودند این سید بر ما ولایت دارد. متقابلاً رهبری هم نسبت به ایشان لطف داشتند و از احوال ایشان پیگیری می‌کردند».[۲]

اسماعیل احمدی مدیرکل کتابخانه های عمومی کردستان در اشاره به ویژگی‌ها و سجایای اخلاقی مرحوم ماموستا مجتهدی گفته است:

«اطاعت‌پذیری و تبعیت از فرامین مقام معظم رهبری از عمده‌ترین ویژگی‌های اجتماعی و سیاسی این عالم برجسته اهل سنت به شمار می‌آید».[۳]

تبعیت از ولی فقیه در شرایط عادی امری رایج است. اما تحقق آن در شرایط خاص اهمیت چشم‌گیری دارد. بی‌جهت نیست که این امام جمعه مرحوم سنندج آن را نعمت خداوند بر مسلمانان تلقی کرده است:

«اطاعت و تبعیت از رهبر معظم انقلاب اسلامی نعمت خداوند بر مسلمانان در اوج فتنه‌های دشمنان بوده و بهترین محور برای تحکیم و تقویت وحدت و اخوت اسلامی در ایران و جهان اسلام است».

---

۱. «اصلاح‌طلب معتدل» تعبیری است که ایشان درباره خود به‌کارگرفته است. ر.ک: «گفت و گو با اولین سفیر اهل سنت ایران»، خبرگزاری ایرنا، ۱۳۹۶/۶/۱۴ش. قابل دستیابی در:

http://www.irna.ir/kurdistan/fa/News/81748023

۲. دکتر صالح ادیبی، «درباره‌ی زندگی ماموستا مجتهدی: ماموستا مجتهدی در فهرست ترور بود»، ۱۳۹۳/۲/۱۰ش. قابل دستیابی در:

http://farsi.khamenei.ir/others-note?id=26260

۳. «اسماعیل احمدی: تقریب مذاهب و اتحاد اسلامی عمده ترین دغدغه ماموستا مجتهدی بود»، خبرگزاری مهر، ۱۳۹۳/۲/۷ش. قابل دستیابی در:

https://www.mehrnews.com/news/2278975/

الگوی «تبعیت محض از ولایت فقیه» برای **مرحوم ماموستا مجتهدی** عنصری ارزشمند و شایان برجسته‌سازی است. چنان‌که، این برجسته‌سازی و ارزش‌گذاری اسلامی به‌خاطر نقش و کارکرد جهانی آن در تقابل با استکبار، در تمجید او از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بازتاب صریحی یافته است:

«سپاه پاسداران از بطن جامعه انقلابی ایران اسلامی با ویژگی "تبعیت محض از ولایت فقیه" شکل گرفت و با اتکا به این ویژگی سرافرازانه در سنگر دفاع از اسلام ناب محمدیﷺ در برابر قدرت‌های جهانی ایستاد».[۱]

ایشان در تبیین شرایط لازم برای کاندیدای ریاست جمهوری، همسویی با ولایت را از شرایط لازم برای صدق و تحقق اصلحیت معرفی کرده است:

«فرد اصلح کسی است که معتقد به حرکت در مسیر ولایت فقیه باشد و نیاز امروز کشور برای در دست گرفتن سکان دولت و مقابله با تهدیدهای دشمنان و غلبه بر برخی مشکلات داخلی کشور همین شخص خواهد بود».[۲]

ماموستا عبدالرحمن خدایی امام جمعه سنندج گفته است:

«مردم باید با اتحاد و یکدلی، پشتیبانی از مسئولان و پیروی از رهنمودهای رهبری در مقابل توطئه‌ها و فشارهای دشمنان بایستند».[۳]

مولوی شرف الدین جامی الاحمدی امام جمعه اهل سنت تربت جام درباره اهمیت تبعیت از ولی فقیه گفته است:

---

۱. ماموستا حسام‌الدین مجتهدی، گفت‌وگو با خبرگزاری ایسنا: «امام جمعه سنندج: امنیت امروز کردستان، دستاورد حضور مقتدرانه سپاه است»، ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ش. قابل دسترسی در:

https://www.isna.ir/news/8910-10358/

۲. ماموستا مجتهدی، خطبه‌های نماز جمعه سنندج، ۱۳۹۲/۳/۲۴ش، خبرگزاری تسنیم. قابل دستیابی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1392/03/24/77663/

۳. «امامان جمعه: تخریب انقلاب مهمترین هدف دشمن است»، رویداد ۲۴، ۱۳۹۷/۷/۲۷ش. قابل دستیابی در:

https://www.rouydad24.ir/fa/news/151245/

«پیروی از مسیر شهدا، تبعیت از منویات مقام معظم رهبری است تا بتوانیم به آرزوی شهدا که تحکیم پایه‌های نظام اسلامی و اسلام ناب بود، نائل شویم».[1]

او به مناسبت رحلت امام خمینی‌ؒ بر ولایت‌پذیری خود و تربت جام تأکید کرده است. چنان‌که انتخاب آیت الله خامنه‌ای را به عنوان شایسته‌ترین فرد خوانده است:

«مجلس خبرگان رهبری پس از ارتحال حضرت امام ؒ، با انتخاب حضرت آیت الله خامنه‌ای، شایسته ترین فرد را برای رهبری برگزید.

مردم ولایتمدار شیعه و سنی تربت جام، خود را مطیع اوامر مقام معظم رهبری، به عنوان فرزند صالح حضرت امام دانسته و با وحدت، همدلی، انسجام و یکپارچگی از دستاوردهای انقلاب و شهدا پاسداری می کنند. ...

مردم مومن و ولایتمدار شیعه و اهل سنت تربت جام قدردان مجاهدات امام خمینی ؒ و مقام عظمای ولایت حضرت آیت الله خامنه ای هستند و خود را سرباز ولایت می دانند».[2]

---

۱. «امام جمعه اهل سنت تربت جام: پیروی از سیره شهدا وظیفه مردم و مسئولان است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نمایندگی ولی فقیه در امور اهل سنت خراسان، ۱۳۹۶/۱۱/۲ش. قابل دستیابی در:

http://sonnatkh.ir/?p=7439

۲. «امام جمعه اهل سنت تربت جام: خبرگان پس از رحلت امام ؒ شایسته ترین فرد را برای رهبری برگزیدند»، پایگاه خبری ـ تحلیلی قدس آنلاین، ۱۳۹۵/۳/۱۴ش. قابل دسیابی در:

http://www.qudsonline.ir/news/388067/

شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت شیراز ضمن تمجید از مطابقت قول و عمل آیت‌الله خامنه‌ای از سال‌ها پیش بر تأسی از سخنان ایشان، تأکید کرده است:

«تا به حال هیچ‌کس نتوانسته در برابر فرموده‌های مقام معظم رهبری مقابله کند؛ چون بیانات ایشان با عمل یکی است. شعارهایی را برخی معاندان در رد فرموده‌های رهبری داده‌اند، ولی نتوانسته‌اند عملی کنند.

در سال نوآوری و شکوفائی باید سعی کنیم که با توجه به فرمایشات خداوند در قرآن و سیره عملی پیامبر اکرم ﷺ، از فرمایشات مقام معظم رهبری تأسی جوئیم».[1]

مولوی شرف‌الدین جامی الاحمدی امام جمعه اهل سنت تربت جام حرکت مردم ایران در خط ولایت را شرط پیروزی بر فتنه‌های استکباری خوانده است:

«بنیانگذار جمهوری اسامی ایران حضرت امام خمینی ﵀ مسیر و منش سرور آزادگان جهان حضرت حسین بن علی ﵉ را الگوی خود قرار دادند و در تمام صحنه‌ها پیروز شدند.

تا زمانی که مردم و مسئولین نظام اسامی، راه و مسیر قیام حسینی را سرلوحه کار خود قرار دهند و با بصیرت در خط ولایت حرکت کند، موفقیتها حاصل می‌گردد و فتنه‌های استکبار جهانی و دشمنان انقاب و نظام نقش بر آب و خنثی می‌شود».[2]

ایشان در سخن دیگری گفته است:

«بنیانگذار جمهوری اسلامی امام حسین را الگو قرارداد و پیروز شد و تا زمانی که مردم و مسؤولین راه و مشی قیام

---

۱. شیخ عبدالواحد خواجوی (گفتگو)، «امام جمعه اهل‌سنت شیراز: علمای اسلام در تبیین نوآوری و شکوفایی و رسانه‌ها در بازتاب آن بکوشند»، خبرگزاری بین‌المللی قرآنی ایکنا، ۱۳۸۷/۱/۱۶ش. قابل دستیابی در:

http://iqna.ir/fa/news/1639844/

۲. نشریه وفاق، دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ش۴۱، آذر ۱۳۹۶ش، ص۸. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/Files/59/Kia/vefagh41.pdf

حسینی را الگو قراردهند و در خط ولایت حرکت کنند موفقیت‌ها حاصل و دشمنان انقلاب و نظام نابود می‌شود».[۱]

اهمیت ولایت‌پذیری و اطاعت از ولی فقیه در سخنان مولوی عبدالغنی بارانی مدیر مدرسه دینی طوبی اهل‌سنت در زاهدان این‌گونه بازتاب یافته است:

«بالاترین شانسی که ملت ما داشت و در برابر دشمنان به پیروزی رسید، حرف شنوی و اطاعت‌پذیری مردم از قشر علما و روحانیون بود که موفقیت‌های بسیار زیادی را در چند دهه انقلاب به ارمغان آورده است. ...

منادیان وحدت در جامعه امروزی مقام معظم رهبری، علما و نخبگان و سران طوایف هستند که مردم از آن‌ها اطاعت‌پذیری کامل دارند.

... مردم مسلمان باید مانند یک خانواده و در زیر پرچم الهی باشند و بر اساس دستورات رهبر انقلاب و علما در راستای ناامیدی دشمنان گام بردارند. چرا که علما مانند ناخدای کشتی و یا راننده ماشین است که مردم را سلامت به مقصد هدایت کند و برساند.

اطاعت‌پذیری از مقام معظم رهبری و علما مشکلات جامعه را حل می‌کند و مردم را بیشتر با یکدیکر برادر و نزدیک می‌کند».[۲]

شیخ خلیل افرا عضو ـ شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت کشور، رئیس هیأت افتاء اهل سنت استان بوشهر و امام جمعه موقت کنگان ـ در اشاره به پیام نوروزی مقام معظم رهبری در آغاز سال ۱۳۹۷ش گفته است:

«فرمایشات وبیانات رهبری یک بیان جامع وکامل و عقلانی است؛ که به همه اقشار جامعه، علی‌الخصوص جوانان کشور اسلامی‌مان بود. ... اگر ما تولید و حمایت از آن را بتوانیم درست فرهنگ‌سازی کنیم، ضمن عمل به توصیه‌ی مقام معظم رهبری، به عزت و سربلندی پایداری خواهیم رسید. ...

---

۱. مولوی شرف الدین جامی الاحمدی (گفتگو)، «لزوم پیشگیری از افراط‌گرایی و تفرقه»، واحد مرکزی خبر، قابل دستیابی در:

https://khabarban.com/15464485/

2. https://iran.taghrib.com/news/kh1008

امروزه ما بیش از هر زمانی نیاز به وحدت و تمسک به قرآن و فرمایشات پیامبر اسلام ﷺ و منویات مخلصانه رهبری معظم انقلاب داریم. چراکه این یک دلی و برادری می‌تواند در تحقق شعار امسال موثر باشد».[۱]

شیخ جمعه عبداللهی، امام جمعه اهل سنت مسجد ابوبکر بندو از توابع عسلویه نیز گفته است:

«توصیه می‌کنم به اطاعت از ولی امر مسلمین رهبر انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای حفظه الله و حفظ نظام جمهوری اسلامی و امنیت و وحدت که آرزوی هر فرد ایرانی و مسلمان می‌باشد».[۲]

آخوند گلدی کمالی ـ مدیر مدرسه علمیه خادمیه اهل سنت امانلی بخش جرگلان شهرستان راز و جرگلان ـ در همایش وحدت شیعه و سنی با حضور علمای لبنانی در این شهرستان گفته است:

---

۱. «عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت: نقش اقوام و مذاهب در تحقق شعار حمایت از کالای ایرانی بسیار مهم است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۱/۱۲ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/52203/

۲. شیخ جمعه عبداللهی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۹۶/۱۲/۱۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/51737/

«اهل سنت این استان [= خراسان شمالی]، مقام معظم رهبری را اولوا الأمر دانسته و اطاعت از ایشان را بر خود واجب می‌دانند.
امروز ما دوشادوش برادران شیعی خود جنایت‌های تروریستی و فتنه‌انگیزی‌های اخیر ترامپ را محکوم کرده و با رهنمودهای مقام معظم رهبری در راستای پیشبرد اهداف ایران و به‌ویژه دفاع از مظلومین فلسطین می‌کوشیم».[۱]

آخوند محمد جرجانی امام جمعه تاتار علیا با معرفی پیروزی انقلاب اسلامی ایران به عنوان پاداشی الهی، تبعیت از رهبری امام خمینی‌ﷺ را برجسته کرده است:

«این پاداش الهی برای ملتی است که در برابر آرمان های امام راحل و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایستادگی کردند. ...
انقلاب اسلامی با شعار نه شرقی نه غربی، با آگاهی و تبعیت از رهبری به پیروزی رسید».[۲]

ماموستا جلال مرادی امام جمعه اهل سنت تکاب اطاعت از ولی فقیه زمان را بدین گونه‌ای وظیفه‌ای خطیر و پرتأثیر معرفی کرده است:

---

۱. «اهل سنت، رهبر انقلاب را از اولوالأمر می داند»، صدای اهل سنت جنوب، بی‌تا. قابل دستیابی در:

https://www.sunni-j.com/1396/095285

۲. آخوند محمد جرجانی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۹۶/۱۱/۲۸ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/51363/

«اطاعت از منویات مقام معظم رهبری وظیفه خطیر جامعه اسلامی است ...
برای جلوگیری از تفرقه و ایجاد اختلاف باید شیعه وسنی از خط ولایت و رهبری پیروی کنند و فرمایشات مقام معظم رهبری را نصب العین قرار دهند ...

ملت ایران اسلامی با اطاعت از فرمایشات مقام معظم رهبری و پیروی از قرآن کریم در برابر غده سرطانی ایستاده‌اند و انشاءالله ذلت، خواری، مرگ و نابودی رژیم غاصب اسرائیل فرا می‌رسد».[۱]

آخوند ابوبکر خوجملی ـ امام جمعه اهل سنت نگین شهر از توابع شهرستان آزادشهر در شرق استان گلستان ـ به مناسبت بیست و هشتمین سالگرد ارتحال امام خمینی(ره) درباره اهمیت پیروی از رهبری گفته است:

«حفظ همه دستاوردهای امام راحل علاوه بر مسأله وحدت، پیروی از منویات مقام معظم رهبری انقلاب به عنوان جانشین خلف آن امام بزرگوار است تا انقلاب اسلامی همچنان در مسیر عزت و اقتدار خود گام بردارد».[۲]

آخوند عبدالرزاق رهبر امام جمعه اهل سنت آق قلا و نماینده اهل سنت ایران در حج سال ۱۳۹۷ش، انقیاد از ولی فقیه را نه‌تنها در مقوله مهم و بزرگی چون حفظ وحدت ابراز کرده، بلکه در بیان حکیمانه و زیبایی نسبت به اوامر جزئی‌تری چون پرهیز از تجملات فردی و اجتماعی نیز مورد اشاره قرار داده است:

«برای تبعیت از بیانات رهبر انقلاب حتی یک دلار همراه خود به عربستان نخواهم بود و هیچ خریدی از عربستان نخواهم داشت.
حج سمبل وحدت شیعه و سنی است. امروز دشمنان اسلام وقتی شیعه و سنی را در کنار خانه خدا متحد می‌بینند،

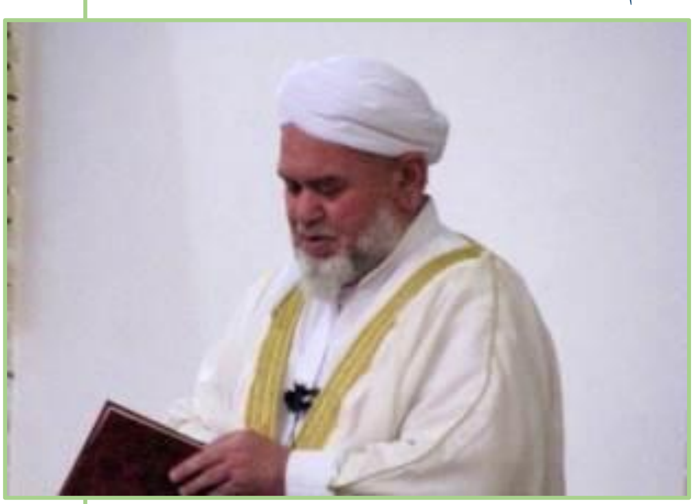
۱. ماموستا جلال مرادی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۹۶/۱۲/۱۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/51787/

۲. آخوند ابوبکر خوجملی (گفتگو)، «روحانی اهل سنت:احیای اسلام، مبارزه با ظلم و ایجاد وحدت از دستاوردهای مهم امام(ره) بود»، تارنمای رواق الحجاج، به نقل از خبرگزاری ایرنا. قابل دستیابی در:

http://hajij.com/fa/moral/taghrib/item/3820-2017-06-10-04-30-46

از این مهم عصبانی می‌شوند. چون آنها برای اختلاف میان شیعه و سنی سال‌ها برنامه‌ریزی کرده و میلیاردها دلار پول هزینه کرده‌اند. ... برخی تلاش دارند حج را به عنوان مصداق وحدت به اختلاف تبدیل کنند. اما شیعه و سنی هوشیارند و می‌دانند که با اختلاف هم شیعه لطمه می‌بینند و هم سنی.

مقام معظم رهبری در دیداری اخیری که با نمایندگان حج داشتند، نسبت به وحدت تأکید کردند و ما که مطیع مقام معظم رهبری هستیم باید برای وحدت باید تلاش همه‌جانبه کنیم.

... مقام معظم رهبری در دیدار حجاج نسبت به حمایت از کالای ایرانی توصیه و تأکید لازم را کردند؛ بنده برای تبعیت از بیانات رهبر انقلاب حتی یک دلار همراه خود به عربستان نخواهم بود و هیچ سوغاتی یا خریدی از عربستان نخواهم داشت. چرا که در شرایط کنونی که دشمنان برای ضربه ایران اسلامی متحد شده‌اند، لازم است از ارزش پولی خود حراست کنیم. لذا ترجیح می‌دهم بعد از بازگشت، سوغاتی ایرانی برای دوستان و آشنایان تهیه کنم».[1]

عبدالرزاق آخوند رهبر همراه با اشاره به سابقه رابطه صمیمانه خود با آیت‌الله خامنه‌ای و دیگر علمای انقلابی، ولایت‌پذیری و مرزبندی خود با فتنه‌گران سال ۱۳۸۸ش را متذکر شده است:

«ما قبل از انقلاب با رهبرمعظم انقلاب و آقای بهشتی و شهید چمران بودیم و از طرفی همه چیز را با مراجع قم در جریان می‌گذاشتم و بدون مشورت با جامعه مدرسان و مراجع و رهبری کاری انجام ندادم .

---

۱. «نماینده حجاج اهل سنت: حتی یک دلار همراه خود به عربستان نخواهم برد/ سوغاتی ایرانی را ترجیح می‌دهم»، خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۷/۵/۱۳ش. قابل دستیابی در:
https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/05/13/1793487/

مسیر ما مطابق با مسیر انقلاب و رهبری است. من از سال ۵۴ با ایشان در ارتباط بودم و به بزرگان علاقمندم. ... من تاوان ولایت پذیری ومطیع رهبری بودنم را پرداختم.

همانطوریکه گفتم من پیرو و مطیع محض رهبری هستم. هرچه ایشان بگویند ما همان کار را می‌کنم. ایشان با هاشمی دوستند ما هم با هاشمی دوستیم. البته کاری با فرزندان شان ندارم. هرگاه رهبری با هاشمی خشم کرد من هم از هاشمی روبرمی‌گردانم.

من اعتقاد به رهبری دارم. من اولین نفری بودم که با فتنه‌گرها اعلام مخالفت کردم. ما به وحدت علاقه‌مندیم و رهبری به هرکسی علاقمند هست ما هم به او علاقمندیم. تشخیص رهبری کاملاً درست است و ما با محور خط رهبری حرکت می‌کنیم.

[در خصوص سران فتنه] همانطوری‌که گفتم مقام معظم رهبری هرکی را قبول دارد ما هم قبول داریم و اگر کسی را قبول ندارد ما هم قبول نداریم از طرفی بنده اصلا با خاتمی ارتباطی نداشتم و ندارم».[1]

ایشان به مناسبت فاجعه منا نیز گفته است:

«ما جامعه اهل تسنن اولین تشکر را از مقام معظم رهبری داریم که نسبت به سه مقوله شهید و اهل سنت و وحدت بهای عظیمی دادند و در شهادت این بزرگواران پیام‌هایی به دنیا و ایران و اهل سنت و ترکمن صحرا فرستادند و واقعاً پدریت و ولایت معنوی خودشان را به اثبات رساندند. ...

ما به پیروی از بیانات اولی الأمر، باید اطاعت مطلق از رهبر معظم انقلاب داشته باشیم».[2]

---

۱. «گفت‌وگوی صریح عدالت خواهان گلستان با عبدالرزاق آخوند رهبر امام جمعه آق قلا»، سایت عدالت‌خواهان گلستان. قابل دستیابی در:

olestanmehr.ir/khabar-siyasi/254

https://forum.hammihan.com/thread191691.html

۲. «رهبر انقلاب ولایت معنوی را در حق اهل سنت ثابت کردند/ اطاعت مطلق از رهبری وظیفه ماست»، شبکه اطلاع‌رسانی راه دانا، ۱۳۹۶/۶/۱۶ش. قابل دستیابی در:

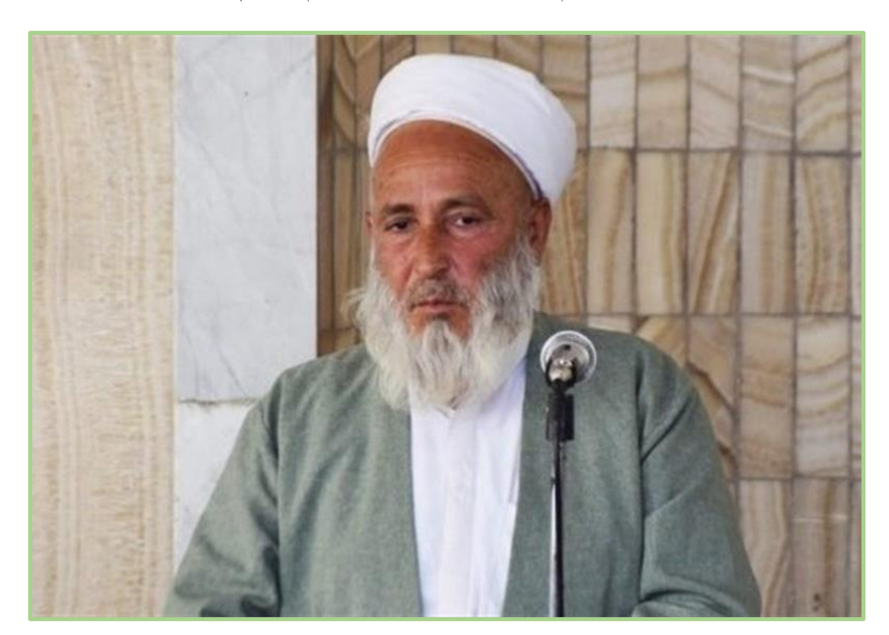
http://www.dana.ir/news/1188275.html/

حاج ماموستا رحیمی امام جمعه نلاس به‌مناسبت صدور فتوای آیت‌الله خامنه‌ای درباره همسران پیامبر اکرمﷺ گفته است:

«فرمایشات ایشان [مقام معظم رهبری(مدظله العالی)] فصل الخطاب بوده و هست».[1]

مولوی عبدالعزیز خالقی امام جمعه درمیان بیرجند به مناسبت ۱۳ آبان گفته است:

«بر این باور هستم که با حفظ وحدت، محوریت ولایت فقیه و تقویت روحیه استکبارستیزی در دفاع از حقوق ملت و عمل به آرمان‌های امام راحلؒ و منویات مقام معظم رهبری به رسالت تاریخی خود بایستی

۱. «پیام تقدیر علمای اهل سنت آذربایجان غربی از مقام معظم رهبری (مدظله العالی)»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۵/۴/۹ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/News-37780.aspx

وفادار بمانیم».[1]

ماموستا عباس احمدی باغ امام جمعه موقت بوکان نیز به همین مناسبت گفته است:

«فرمایشات رنگین وگهربار رهبر انقلاب که همیشه فصل الخطاب همه قضایا بوده وهست راه تفرقه‌افکنی را بر این دشمنان دین و ملت مسدود نموده وآن‌ها را از رسیدن به اهداف شومشان مأیوس کرد».[2]

آخوند خوجه دردی غراوی‌فر امام جمعه مراوه تپه در خطاب به مسؤولان محلی، تبعیت از ولی فقیه را اطاعت از خداوند متعال خوانده است:

«مسئولان در هر کاری باید از رهبر معظم انقلاب و ولی فقیه خود تبعیت و اطاعت کنند و اطاعت از ولی‌فقیه اطاعت از خداوند است.

شما مدیران شبانه روز باید به فکر خدمت صادقانه و بدون ریا به مردم باشید و دو امانت بزرگ ترویج دین و حفاظت از نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را

---

۱. «مولوی عبدالعزیز خالقی: شیعه و سنی در راهپیمایی شرکت می‌کنند»، خبرگزاری حوزه، ۱۳۹۷/۸/۱۲ش. قابل دستیابی در:

http://hawzahnews.com/detail/News/467262

۲. «پیام تقدیر علمای اهل سنت آذربایجان غربی از مقام معظم رهبری (مدظله العالی)»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۵/۴/۹ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/News-37780.aspx

همواره اجرا و عمل کنید.

هرگاه نیت شما در راه خدمت به مردم رضای خداوند باشد، محبت شما در دل مردم خواهد افتاد و تا زمانی که پیرو و مطیع رهبر معظم انقلاب باشید، دشمن پیروز نخواهد شد».[1]

ماموستا سلام امینی امام جمعه سردشت به‌مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی‌قدس‌سره، وجوب اطاعت از فرامین رهبران اسلامی را گوش‌زد کرده و گفته است:

«در دین مبین اسلام واجب است مسلمانان رهبری داشته باشند تا به وسیله قوانین و دستورات انسان‌ها را از یاغیگری و سرپیچی بازدارد. ... اطاعت از دستورات رهبران اسلامی واجب است و سرپیچی از آن‌ها حرام و خلاف. البته مادامی که دستورات آن‌ها خلاف شرع نباشد اطاعت از آن ها واجب است.

... انقلاب خلقی یا مردمی ... خیلی کم اتفاق می‌افتد و مردم علیه حاکمیت قیام می‌کنند و نمونه آن ایران است که با رهبری امام خمینی به وقوع پیوست.

امام خمینی مبارز نمونه‌ای بود که بعد از دوازده سال تبعید و دوری از وطن، در ۱۲ بهمن به وطن بازگشت. دهه فجر، ده روزه‌ی تفکر در این انقلاب و پیروزی است».[2]

---

۱. «امام جمعه اهل سنت مراوه‌تپه: رمز موفقیت و پیروزی همدلی و پیروی از ولایت فقیه است»، خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۷/۷/۳۰ش. قابل دستیابی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/07/30/1859374/

۲. «امام جمعه سردشت: اطاعت از دستورات رهبری جزء واجبات دینی است»، شبکه اطلاع‌رسانی دانا، ۱۳۹۴/۱۱/۱۶ش. قابل دستیابی در:

←

مولوی یعقوب حسین‌بُر رابط نمایندگی ولی فقیه در امور اهل تسنن شهرستان خاش با تحلیل اهمیت تبعیت از ولی فقیه گفته است:

«ما در جنگ نابرابر و زمانی که با قدرت ایمان و در سایه اتحاد حول محور ولایت فقیه در مقابل دشمنان ایستادگی کردیم به خوداتکایی رسیدیم. ما در این دوران ولایت‌مداری و بصیرت خود را به نمایش گذاشتیم.

از وصایای مؤکد و مشترک همه شهدا، حفظ وحدت حول محور ولایت و تنها نگذاشتن امام راحل و پشتیبانی از ولایت فقیه بود.

درس بزرگی که شهدا به ما می‌آموزند، تبعیت از ولایت فقیه و رهبری است و باید مسیر شهدا را تداوم ببخشیم.

... اگر بخواهیم آزاده بایستیم باید از ولایت فقیه پیروی کنیم و در همه عرصه‌ها پیرو و مطیع ایشان باشیم، تک‌تک مردم ایران باید برای حفظ ارزش‌ها با همدلی بیشتر با مسئولان، مشکلات را بر خود هموار کنند.

اعتقاد به ولایت و امامت در خون مردم ایران اسلامی جاری است به طوری که رژیم پهلوی نیز نتوانست این ولایت‌مداری را از مردم ایران بگیرد».[۱]

او در تبیین ابعاد انقلاب اسلامی ایران، جایگاه رهبری امام خمینی قدس‌سره و تبعیت اهل سنت از ولایت فقیه گفته است:

«همان‌طور که مستحضرید حضرت امام خمینی قدس‌سره با توجه به شخصیت علمی و سیاسی که داشتند توانستند انقلابی را رهبری کنند که برگرفته از آرمان‌های اسلام و قرآن بود. ایشان با ایجاد چنین حرکتی توانستند خود را

---

http://www.dana.ir/news/637168.html/

۱. «اعتقاد به ولایت و امامت در خون مردم ایران جاری است»، خبرگزاری بین المللی قرآنی ایکنا، ۱۳۹۲/۸/۱ش. قابل دستیابی در:

http://www.iqna.ir/fa/news/2607667/

جهانی کرده و در مقابل توطئه‌هایی که جهان استکبار علیه اسلام و انقلاب اسلامی ایران ایجاد کرد مقاومت کنند. رهبری یک انقلاب کار بسیار مشکلی است اما مدیریت و رهبری امام خمینی﷤ در نوع خودش نمونه و بی‌نظیر بود. امام خمینی﷤ در مقابل یک حاکمیت طاغوتی تا دندان مسلح که از طرف آمریکا و استکبار جهانی حمایت می‌شد و به‌عنوان ژاندارم منطقه او را نگه داشته بودند، انقلاب کرد. این انقلاب در حقیقت حاصل تلاش ۱۷ساله ایشان بود که از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷ ادامه داشت. ...

اساس کار این است که تا ولایتی بر یک قدرت حاکم نباشد انقلابی اسلامی نمی‌تواند پا بگیرد. یک سری اختلافاتی میان فقهای اهل سنت و شیعه هست اما به هر حال اهل سنت ولایت فقه را می‌پذیرند و اینکه مجری فقه باز هم فقیه است را قبول دارند، اما در تشیع شخصیت رهبری است که ولی فقیه هست و در قید غیبت امام غایب یک رهبر دینی می‌تواند این کار را انجام بدهد اما در مجموع هر دو گروه در نهایت به یک نقطه می‌رسند که همان سکان‌داری و رهبری حاکمیت اسلامی است.

امروز در ایران چه شیعه و چه سنی این را پذیرفته‌اند که حاکمیت و مدیریت دینی باید در کشور وجود داشته باشد و ولی فقیه هم در رأس قرار دارد و همه هم وظیفه دارند از او اطاعت کنند.

ما در مسائل فقهی یک سری تعریفات متفاوتی در مورد ولایت فقیه و ولایت فقه داریم و در این مورد اختلافاتی جزئی بین علما مشاهده می‌شود اما اختلافات به این معنا نیست که حاکمیت و فرمانروایی ولایت فقیه خدشه‌دار بشود، بلکه ولی فقیه می‌تواند در رأس حکومت باشد و برای اجرای قوانین و دستورات اسلامی اقدام کند. حکومت اسلامی باید بر مبنای اسلام پیش برود و این زمانی حاصل می‌شود که یک حاکم اسلامی و ولی فقیه و کسی که مسلط به علم فقه و مسائل آن هست نظارت و مدیریت بکند ...

امروز نام امام خمینی﷤ در همه‌جای دنیا مطرح است. من به کشورهای مختلفی سفر کرده‌ام و با شخصیت‌های علمی، سیاسی و فرهنگی زیادی ملاقات کرده‌ام. عموم مردم شخصیت امام خمینی﷤ را در خودشان نهادینه کرده و پذیرفته‌اند. این مسئله محدود به موافقان نیست بلکه مخالفان نیز نتوانستند امام خمینی﷤ و ایده‌اش را انکار کنند و موافقان روز به روز پذیرششان از این ایده بیشتر شد.

انقلاب اسلامی در مرزهای ایران محصور نشده است، بلکه شما بروید در لبنان ببینید حزب الله چه‌کارهایی کرده است، بروید در کشورهای مختلف اروپایی با مردم صحبت کنید، از ونزوئلا تا ایرلند شمالی و کشورهای غرب آفریقا علاقمندان به امام را می‌توانید ببینید. مردم نسبت به امام خمینی‌ﷺ عشق و علاقه‌شان را به‌عناوین مختلف نشان داده‌اند چرا که انقلاب به همه اینها قدرت و جسارت بخشید ...».[۱]

شهید مولوی مصطفی جنگی زهی امام جمعه اهل سنت شهرستان راسک در جنوب سیستان و بلوچستان در آخرین مصاحبه خود قبل از شهادت گفت:

«اطاعت از رهبری نزد اهل سنت یک واجب شرعی است».[۲]

او همچنین در یکی از سخنرانی‌هایش گفته بود:

«امروز ما رهبری داریم که بر همه چیز آگاه است و مسائل سیاسی منطقه را به خوبی رصد می‌کند و همین آگاهی آیت‌الله خامنه‌ای(حفظه الله) است که ما را از شر شیاطین حفظ کرده است».[۳]

مولوی عبدالصمد کریم‌زایی امام جمعه اهل سنت ایرانشهر در مراسمی ـ به‌مناسبت ۹ دی روز بصیرت و در منزل مقام معظم رهبری در دوران تبعید در ایرانشهر ـ چنین تصریح کرده است:

«اطاعت از رهبری نظام که فردی عالم و فقیه است بر آحاد اهل سنت واجب است».[٤]

---

۱. «روایت مولوی حسین‌بر از ۳۵ سال همراهی اهل‌سنت با انقلاب امام خمینی‌ﷺ»، پایگاه خبری ـ تحلیلی عصر هامون، ۱۳۹۴/۳/۱۲ش. قابل دستیابی در:
http://www.asrehamoon.ir/fa/doc/news/68586/

۲. «آخرین مصاحبه مولوی جنگی‌زهی و فتوای او درباره اطاعت از رهبری»، پایگاه خبری، تحلیلی مطالعات تروریسم هابیلیان، ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ش. قابل دستیابی در:
http://www.habilian.ir/fa/

۳. همان.

٤. «مولوی کریم زایی: اطاعت از رهبری نظام که فردی عالم و فقیه است بر احاد اهل سنت واجب است»، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت، واحد ایرانشهر، ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ش. قابل دستیابی در:

←

ایشان در خطبه‌های نماز جمعه نیز بر این امر تأکید کرده است:

«اطاعت از رهبری بر اساس دستورات دینی و اسلامی واجب است. در دین اسلام به مساله رهبریت زیاد تأکید شده [است]. زیرا زمانی که رهبریت تقویت شود آن نظام در ابعاد مختلف پیشرفت می‌کند.

اگر رهبران کشورهای اسلامی همچون رهبر معظم انقلاب اسلامی ما با مردمشان رفتار می‌کردند ما هیچ زمان شاهد این گونه درگیری‌ها در دنیای اسلام نبودیم».[۱]

ماموستا لقمان محمدیان امام جمعه اهل سنت بیجار به مناسبت برگزاری انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ش و در پاسخ به کسانی که به نام اهل سنت انتخابات را تحریم می‌کنند، مقاله‌ای با تحلیل دینی به نگارش درآورده است. او در این بحث به حمایت از نظام جمهوری اسلامی و ولایت فقیه از منظر اهل سنت پرداخته است و پس از تطبیق برخی از

---

http://www.nahad.info/

۱. «امام جمعه اهل سنت ایرانشهر: اطاعت از رهبری بر اساس دستورات دینی و اسلامی واجب است»، ایرنا، ۱۳۹۳/۹/۲۸ش. قابل دستیابی در:

http://www.irna.ir/sb/fa/News/81432398

روایات نبوی ناظر به زمینه‌سازی ظهور مهدی موعود(عج) بر امام خمینی‌ﷺ و آیت‌الله خامنه‌ای، در مقام نتیجه‌گیری بر اطاعت از آیت الله خامنه‌ای به عنوان ولی فقیه و ولی امر مسلمانان جهان تأکید کرده است:

«با دقت و تأمل در مطالبی که گذشت و تبیین این حدیث مشخص است این موضوع مربوط به رهبری "امام روح‌الله‌ﷺ" و جانشینی "امام خامنه‌ای" در پیشاپیش لشکر اوست. ...

تنها حکومت و نظامی که در جهان طبق قواعد الهی واقع شده است و امور جامعه را در پرتو دین اسلام ناب محمدی تنظیم و اداره می نماید، نظام پاک جمهوری اسلامی ایران است.

مهر تائید سلامتی و پاکی این نظام و انقلاب ایران را خدا و رسول الله‌ﷺ بر آن زده‌اند و تبعیت و یاری دادن ولایت فقیه را بر همه مومنان واجب کرده‌اند.

کوردلان و فرق وابسته به شیاطین جهان بدانند که اهل سنت ایران نه تنها با نظام جمهوری اسلامی مشکلی ندارند بر خود تبعیت و یاری دادن "ولایت فقیه" را فرض عین می‌دانند و با بصیرت و آگاهی جان و مال خود را در راه دستور پیامبرشان‌ﷺ می دهند و به تمام گروهک‌ها و دشمنان اسلام اعلام می‌دارند که تک تک خانواده‌های اهل سنت گوش به فرمان "ولی امر مسلمین جهان" حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) هستند، به این دلایل شرکت در پای صندوق‌های رأی در پاسخ به دعوت مقام معظم رهبری برای تک تک مسلمانان اهل سنت ایران اسلامی شرعا واجب و فرض عین برای واجدین سن قانونی می باشد».[1]

---

۱. «پاسخ دندان شکن به تفرقه افکنان بین شیعه و سنی در ایران اسلامی»، خبرگزاری تقریب، ۱۹ /۳/ ۱۴۰۰ش. قابل دسترسی:

http://www.taghribnews.com/fa/article/507047/

فصل سوم:
ولایت‌پذیری در «عرصه‌های انقلاب اسلامی»

ولایت‌پذیری علمای اهل سنت ایران در عرصه‌های انقلاب اسلامی را می‌توان در نمودهای مختلفی رصد کرد. ازآن‌جمله، در «ولایت‌پذیری آنان در مشارکت سیاسی و حماسه‌آفرینی‌های انقلابی»، «ولایت‌پذیری در مواجهه با توطئه‌ها»، «ولایت‌پذیری در امور جاری جامعه» و «ولایت‌پذیری در صیانت از وحدت جامعه». در ادامه، مصادیقی از تصریحات علمای اهل سنت ایران در این موارد را مرور خواهیم کرد:

الف. ولایت‌پذیری در «مشارکت سیاسی و حماسه‌آفرینی‌های انقلابی»؛

ب. ولایت‌پذیری در «مواجهه با توطئه‌ها»؛

ج. ولایت‌پذیری در «امور جاری جامعه اسلامی»؛

د. ولایت‌پذیری در «صیانت از وحدت اسلامی».

الف. ولایت‌پذیری در «مشارکت سیاسی و حماسه‌آفرینی‌های انقلابی»

مشارکت سیاسی و حماسه‌آفرینی‌های انقلابی مسأله بسیار مهمی است که نشان دهنده سطوح و ابعاد مختلفی از ولایت‌پذیری علمای اهل سنت ایران نسبت به ولی فقیه است. برخی از گوشه‌های این مقوله را می‌توان در موارد زیر سراغ گرفت:

بیش از ششصد نفر از علما و روحانیان اهل سنت ایران در آستانه‌ی انتخابات ریاست جمهوری در ۲۶ خرداد ۱۴۰۰ش با امضای نامه‌ای خطاب به آیت الله خامنه‌ای او را به عنوان «رهبر عالیقدر نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران

و ولی امر مسلمین جهان» خطاب کردند و بر مشارکت عمومی در این انتخابات تأکید کردند.[۱]

مولوی عبدالحمید به‌مناسبت مشارکت مردم در انتخابات نیز اطاعت‌پذیری اهل سنت نسبت به فرمان رهبری را مورد اشاره قرار داده است:

«همه اقشار جامعه اعم از رهبر معظم انقلاب اسلامی، دولت و ملت از اتحاد و انسجام اهل سنت برای حضور در پای صندوق‌های رأی تشکر کرده‌اند. لذا این حضور شما در انتخابات اطاعت از فرمان رهبری بوده است».[۲]

ایشان در ۲۰ مرداد ۱۳۹۶ش گفته است:

«اگر امروز نیاز باشد و مقام معظم رهبری دستور بدهند که همه ما برای دفاع از میهن به نیروهای مسلح بپیوندیم، ما این آمادگی را داریم و در دفاع از خاک کشور با جان و مال آماده‌ایم. ... حامی نظام و کشور بوده و هستیم و ... فرامین رهبر انقلاب را اطاعت می‌کنیم. ... رهبر شیعه و سنی در کشور مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای است ... جامعه اهل‌سنت به رهبر معظم انقلاب ارادت داشته و از دستورات ایشان اطاعت می‌کند».[۳]

شهید مولوی مصطفی جنگی زهی امام جمعه اهل سنت شهرستان راسک در جنوب سیستان و بلوچستان در مقام بیان اهمیت انتخابات، ولایت‌پذیری در این مورد را برجسته کرده است:

«از آنجایی که هم امام راحل ﷺ و هم مقام معظم رهبری به عنوان ولی امر مسلمین بر شرکت آحاد مردم در صحنه‌های سیاسی ـ اجتماعی از جمله انتخابات تأکید داشته و دارند، لذا این امر تکلیفی بر دوش همه ملت بزرگ

---

۱. «نامه بیش از ۶۰۰ تن از ائمه جمعه و جماعت، علما و مبلغان اهل سنت ایران به رهبر معظم انقلاب»، خبرگزاری تقریب، ۱۴۰۰/۳/۲۶ش. قابل دسترسی در:

http://www.taghribnews.com/fa/news/508069/

۲. «مولوی عبدالحمید: شرکت در انتخابات اطاعت از رهبری بود»، تابناک سیستان و بلوچستان، ۱۳۹۶/۳/۲۳ش. قابل دستیابی در:

http://tabnaksistanbaluchestan.ir/fa/news/440200/

۳. خطبه‌های نماز جمعه اهل سنت زاهدان: ۲۰ مرداد ۱۳۹۶ش. قابل دسترسی در:

http://www.sunnidaily.net/

ایران اسلامی است».[۱]

آخوند عبدالحی میرزاعلی ـ دیگر امام جمعه اهل سنت آق قلا و مشاور استاندار گلستان ـ به مناسبت مرحله دوم نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی گفته است:

«اهل سنت ایران به ویژه استان گلستان که همچون گذشته در صحنه‌های مختلف حضور داشتند و به ندای امام و رهبری لبیک گفتند لازم است امروز نیز با حضور در انتخابات وفاداری خود را به آرمان‌های امام و انقلاب و فرمایشات گوهربار رهبری ثابت کنند.

دفاع از نظام اسلامی وظیفه همه مردم صرف نظر از مذهب و قومیت است و هر کسی که خود را علاقمند به دین و کشور خود می داند تمام سعی تلاش خود را در این زمینه به‌کار گیرد».[۲]

او در بیان دیگری گفته است:

«انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی‌ﷺ به ثمر نشست. حضرت امام با ایمان، اعتماد به نفس و اعتقادی که نسبت به ایستادگی مردم داشتند، این انقلاب را به پیروزی رساندند. ...

اعتلای انقلاب اسلامی، اعتلای اسلام است و این اعتلا با همدلی، تفاهم و همفکری صمیمانه آحاد مردم و مذاهب اسلامی میسر خواهد شد. در این برهه از زمان دشمنان اسلام در تلاش‌اند تا با حمایت از گروهک‌های انحرافی، قدرت و عظمت اسلام و انقلاب اسلامی را متزلزل کنند.

با حمایت از انقلاب اسلامی و همراهی با فرمایشات مقام معظم رهبری می‌توانیم موفق و پیروز باشیم. آنچه برای ما مهم است، شناخت خود انقلاب است و باید بدانیم انقلاب اسلامی ایران چه اهدافی را دنبال می کرد. ...

---

۱. «ترور مولوی حامی انقلاب و رهبری و افشاگر وهابیت و تروریست‌ها»، رجانیوز، ۱۳۹۰/۱۱/۱ش. قابل دستیابی در:

http://www.rajanews.com/news/97703

۲. «امام جمعه اهل سنت آق قلا مردم را به شرکت در انتخابات فراخواند»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۱۳۹۵/۱۲/۱۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.irna.ir/fa/News/171177/

با شرکت حداکثری خود در انتخابات، علاوه بر لبیک به رهبر انقلاب، حمایت قاطع خود را از جمهوری اسلامی ایران نشان می دهیم».[1]

مولوی عبدالغنی دهانی سورانی مدرس حوزه علمیه اهل سنت زاهدان و مدیر «دبیرخانه ائمه جمعه نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان» با تأکید بر پیروی از ولایت فقیه، درباره مشارکت در انتخابات گفته است:

«اهل سنت ایران اسلامی پیرو ولایت فقیه، رهبری و تابع نظام و قانون هستند و شرکت در انتخابات را تکلیف شرعی و ملی برای خود می‌دانند. ... بر اساس فتوای علمای اهل سنت شرکت در انتخابات مانند نماز، واجب است و همه افرادی که مردم را دعوت می‌کنند به سمت شرکت نکردن در انتخابات از نظر ما محکوم هستند».[2]

ب. ولایت‌پذیری در «مواجهه با توطئه‌ها»

نظام جمهوری اسلامی ایران از بدو تأسیس با محوریت ولایت فقیه، شاهد توطئه‌های مختلفی بوده است. بخشی از تجلیات ولایت‌پذیری بسیاری از علمای اهل سنت را می‌توان در مواجهه با توطئه‌ها سراغ گرفت. ازآن‌جمله:

---

۱. «اقتدار انقلاب اسلامی باعث اعتلای اسلام است»، خبرگزاری مهر، ۱۳۹۴/۱۱/۲۲ش. قابل دستیابی در:

https://www.mehrnews.com/news/3049979/

۲. «روحانی برجسته اهل سنت سیستان وبلوچستان: اهل سنت شرکت در انتخابات را یک تکلیف شرعی و ملی می دانند»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۶ش. قابل دستیابی در:

https://www.irna.ir/news/82529082/

ماموستا عبدالسلام محمدی امام جمعه اهل سنت بیجار به مناسبت حمله تروریستی در تهران گفته است:

«تمامی ملت غیور و آزاده ایران اسلامی لازم است با حفظ اتحاد و برادری و گوش به فرمان فرامین رهبری و اجرا و اطاعت از این فرامین و هوشیاری دیگر بار مشتی کوبنده بر دهان صهیونیسم و تروریسم وارد کرده و ادامه دهنده حرکت و مسیر انقلاب باشند».[1]

ایشان به مناسبت راهپیمایی ۲۲ بهمن نیز گفته است:

«حضور پرشور و انقلابی مردم متدین و متعهد باعث دلگرمی و بیمه نظام در مقابل تهدیدات دشمنان اسلام، مردم و انقلاب خواهد بود و بار دیگر در جبهه روشنگری و استقامت بر ارزش‌های دینی و ملی انقلابی مشت محکم دیگری بر چهره فرسوده و تزویر استکبار خواهیم زد».[2]

مولوی سیدحسین حسینی امام جمعه اهل سنت طبس‌مسینا نیز به همین مناسبت گفته است:

«امسال مردم باید حضور بیشتری داشته باشند و نقشه‌های دشمنان را که چشم طمع به کشور ما دوخته‌اند را نقش بر آب کنند و درخت اسلام را با حضور خود آبیاری کنند تا روزبه‌روز ثمرات بیشتری دهد، مردم گوش به فرمان رهبر معظم انقلاب اسلامی هستند و در راهپیمایی ۲۲ بهمن پرشورتر از گذشته حضور خواهند یافت و دشمن را ناکام خواهند گذاشت».[3]

---

۱. ماموستا عبدالسلام محمدی (گفتگو)، «حادثه تروریستی تهران تلنگری به منتقدان مدافعین حرم بود»،

https://khabarban.com/13592035/

۲. ماموستا عبدالسلام محمدی، «گزارش فارس از دعوت علمای اهل سنت برای حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۶/۱۱/۲۱ش. قابل دستیابی در:

https://www.farsnews.com/printnews/13961121001832

۳. مولوی سیدحسین حسینی، «گزارش فارس از دعوت علمای اهل سنت برای حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۶/۱۱/۲۱ش. قابل دستیابی در: ←

مولوی عبدالاحد ملازهی امام جمعه اهل سنت شهرستان سرباز (انزاء) در خطبه‌های نماز جمعه به مناسبت روز ۱۳ آبان گفته است:

«مردم ما در ۱۳ آبان با حضور خود به دنیا ثابت خواهند کرد که ما به رهبری و نظام خود وفاداریم و به هیچ عنوان به وعده‌های دشمنان و آمریکایی‌ها اعتماد نخواهیم نمود».[۱]

شیخ حسین خانی‌پور امام جمعه اهل سنت مسجد محمدیه تالش در خطبه نماز جمعه خود گفته است:

«دشمنان اسلام سعی داشتند توسط گروهک های متعددی انقلاب اسلامی ما را از مسیر واقعی خود دور کنند، اما با لطف و عنایت خداوند متعال و رهبری مدبرانه حضرت امام خمینی ﷺ و آگاهی و هوشیاری مردم این تلاش های شوم و دسیسه های واهی نقش بر آب شد.

امروز همچنان مبارزه با دشمنان اسلام ادامه دارد و این تکلیف حمایت از نظام و پیروی از فرمایشات مقام معظم رهبری همچنان بر عهده ماست و ما باید از آرمان‌های

---

https://www.farsnews.com/printnews/13961121001832

۱. مولوی عبدالاحد ملازهی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۹۷/۸/۱۱ش. قابل دستیابی در:

http://www.nahadsb.com/?p=11380

نظام جمهوری اسلامی ایران در برابر دسیسه‌های شوم دشمنان اسلام دفاع کنیم».[۱]

او در تحلیل پیروزی انقلاب اسلامی بر توطئه‌های دشمنان، در مقایسه‌ای با کشورهای اسلامی عنصر ولایت را محوریت داده است:

«ولی متاسفانه انقلاب‌های شکل گرفته در برخی از کشورهای اسلامی به سبب برخوردار نبودن از نعمت ولایت و نیز نداشتن وحدت به نتیجه روشن دست نیافتند».[۲]

ماموستا محمد ایوبی از روحانیان اهل سنت پلدشت با اشاره به نقش و کارآمدی ولایت فقیه، گفته است:

«مسلمانان ایران اسلامی در تمام عرصه‌های انقلاب با حفظ وحدت و با تبعیت از ولایت فقیه تمامی توطئه‌های دشمنان را خنثی کرده‌اند.

ولایت فقیه به عنوان قطب‌نمایی است که راه هدایت را در عصر کنونی به مسلمانان و حتی مردم جهان نشان می‌دهد و ما را از توطئه‌های گوناگون دشمن آگاه می‌سازد.

مسلمانان مانند همیشه با لبیک‌گویی به فرمایشات رهبر انقلاب اسلامی در صحنه حاضر هستند و توطئه‌های دشمنان اسلام و نظام را نقش برآب می‌کند».[۳]

ماموستا سیداحمد سجادی امام جمعه سروآباد ناظر به برخی از فعالیت‌های تروریستی گفته است:

«دشمنان و تروریست‌ها نمی‌توانند با این اقدامات کور تروریستی اراده مردم را در پاسداری و پشتیبانی از انقلاب و رهبری تضعیف کنند. چراکه، مردم ایران و استان کردستان نظام مقدس جمهوری اسلامی را قبول دارند.

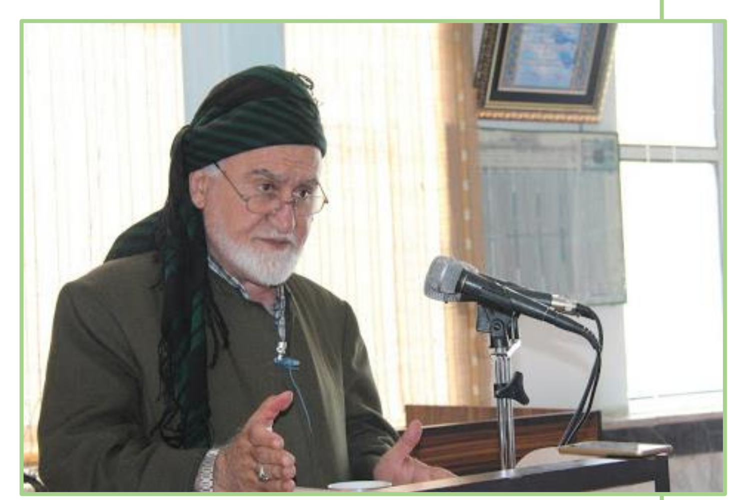
1 . http://www.dmsonnat.ir/News/52197/

۲. «امام جمعه اهل سنت تالش: انقلاب اسلامی در سایه وحدت فراگیر شده است»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۷ دی ۱۳۹۴ش. قابل دستیابی در:

https://www.irna.ir/news/81897243/

۳. «عزت و اقتدار ملت ایران در سایه ولایت فقیه است»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۱۳۹۵/۷/۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.irna.ir/wazarbaijan/fa/News/81328072

از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون، دشمنان هزاران ترفند، دسیسه، توطئه، تحریم و ترور انجام داده‌اند، اما مردم ایران و به‌ویژه استان کردستان از هدف و اراده خود پشیمان نشده‌اند و روزبه‌روز متحدتر و محکم‌تر پشتیبان نظام جمهوری اسلامی و رهبری بوده‌اند و هستند».[۱]

ماموستا عبدالرحمن خلیفه زاده امام جمعه بوکان به مناسبت اشاره به امور جاری در خطبه‌های نماز جمعه گفته است:

«ملت ایران به ویژه مردم بوکان همسو با فرمایشات امام راحل و اطاعت از منویات مقام معظم رهبری در برابر مشکلات، گرانی و تورم خواهند ایستاد و مشت محکمی بر دهان دشمنان نظام اسلامی خواهند زد».[۲]

ماموستا ملا مصطفی محمودی ـ عضو شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت و امام جمعه اهل سنت پیرانشهر ـ پیروی از ولی فقیه را رمز پیروزی بر فتنه ۱۳۸۸ش در ایران دانسته و بر اهمیت تبعیت از او تأکید کرده است:

«۹ دی ۸۸، مردم بار دیگر با ولایت فقیه تجدید میثاق کرده و آن را بر هر چیز دیگری برتری دادند و این خود سبب شد که فتنه به طور کامل خاموش شده و به دشمن ثابت شود که با وحدت و اتحاد ایرانیان نمی‌توانند کاری از پیش

---

۱. «ماموستا سجادی: مردم کردستان روزبه‌روز متحدتر و محکم‌تر پشتیبان نظام جمهوری اسلامی خواهند بود»، ذاکر نیوز، ۱۳۹۷/۹/۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.zakernews.ir/paper/subject/533798/

۲. «ناکامی دشمن با اطاعت از منویات مقام معظم رهبری»، مخبر، ۱۳۹۷/۵/۱۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.mokhbernews.ir/Home/ShowNewsInfo/7468630/

ببرند. دشمن متوجه شد که پیروی از ولایت فقیه در ایران اسلامی موضوع، دائمی و ابدی است که مردم همیشه پشتیبان رهبر معظم انقلاب هستند».[۱]

ماموستا سلام امینی امام جمعه سردشت ـ به‌مناسبت سوم خرداد سالروز آزادسازی خرمشهر ـ اهمیت اطاعت از فرامین ولی فقیه را بدین صورت بیان کرده است:

«وحدت و انسجام بین اقوام و مذاهب مختلف اسلامی در کشور و پیروی از منویات ولایت فقیه زمینه‌ساز خلق حماسه‌ها و پیروزی‌های بزرگی در دوران هشت سال دفاع مقدس بود».[۲]

مولوی عبدالصمد کریم‌زایی امام جمعه اهل سنت ایرانشهر در سالگرد حماسه نه دی دیدگاه خود درباره رهبری نیز چنین بیان کرده است:

«اگر در جامعه‌ای رهبر وجود نداشته باشد، فتنه‌ها به آن جامعه هجوم می‌آورند. اما در مملکت ما که رهبر وجود دارد آن هم رهبری الهی و با بصیرت با علم و حکمت و شجاعت، با چنین رهبر شایسته‌ای فتنه‌ها هرگز نمی‌توانند آسیبی به کشور ما بزنند».[۳]

---

۱. ماموستا محمودی، «مردم هرگز دست از پشتیبانی ولایت فقیه بر نمی دارند»، خبرگزاری حوزه، ۱۳۹۶/۱۰/۴ش. قابل دستیابی در:

http://hawzahnews.com/detail/News/435354

۲. «امام جمعه سردشت: وحدت و پیروی از رهنمودهای رهبری تنها راه نجات در برابر توطئه هاست»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۲/۳/۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/18051/

۳. «سالروز بزرگداشت حماسه ۹ دی»، شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه، قابل دستیابی در:

http://ejna.ir/9dey;jsessionid=9E3762616EE9EDCF6F62E88E1AE8E4A0?p_p_id=imamatjomeh_WAR_imamatjomehportlet_INSTANCE_7trXdA38tf0x&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1&_imamatjomeh_WAR_imamatjomehportlet_INSTANCE_7trXdA38tf0x_mvcPath=%2Fadmin%2Factivity_single_view.jsp&_imamatjomeh_WAR_imamatjomehportlet_INSTANCE_7trXdA38tf0x_activityId=1271

ماموستا دکتر عابد نقیبی ـ عضو مجمع علمای جهان اسلام و رئیس مرکز بزرگ اسلامی شهرستان سقز ـ درباره اهمیت پیروی از فرامین ولی فقیه گفته است:

«تنها افتخار ما پیروی از مقام معظم رهبری است. امدادهای غیبی، وحدت و یکدلی و تبعیت از فرامین امام راحل از رموز موفقیت و پیروزی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بود».[۱]

ماموستا ملا هادی زکایی عضو شورای روحانیت شهرستان جوانرود به‌مناسبت تقابل با فتنه ۱۳۸۸ش در حماسه نهم دی گفته است:

«نقطه قوت نهم دی‌ماه تبعیت از رهبری بود که مردم بصیر و آگاه ایران اسلامی با دشمن‌شناسی و حضور پرشور در سایه ولایت توطئه‌های دشمنان را خنثی کردند».[۲]

ملا محمد براتی امام جمعه شهر ازگله نیز به همین مناسبت گفته است:

«دشمنان اسلام ۱۴۰۰ سال است که بر علیه کشورهای اسلامی اقدامات خصمانه جهت براندازی انجام می‌دهند و این امر تا زمانی که مسلمانان متحد باشند و از رهبر و پیشوای خود اطاعت کنند به هیچ وجه میسر نخواهد بود. جمهوری اسلامی ایران به پشتوانه رهبری فرزانه و با بصیرت و مردمی انقلابی و متدین به جهانیان نشان داد که در

---

۱. «دلواپسان کسانی هستند که ۲۵۰ میلیون تومان حقوق می‌گیرند و به بیت‌المال هم رحم نمی‌کنند»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۵/۷/۶ش. قابل دستیابی در:
https://www.farsnews.com/news/13950706000533/

۲. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند»، مرصاد نیوز، ۱۳۹۵/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در:
http://www.mersadnews.ir/news/290109/

برابر زورگویی و دشمنان اسلام خواهد ایستاد».[۱]

ماموستا ملا امید ولی یکی از روحانیون شهرستان پاوه نیز به همین مناسبت گفته است:

«مردم با بصیرت و انقلابی کشورمان در حرکتی خودجوش و میلیونی به خیابان‌ها ریختند و ضمن حضور حماسی خود از اهانت‌کنندگان به باورهای اسلامی ابراز انزجار کردند و با شعارهای استقلال آزادی جمهوری اسلامی این فتنه را محکوم و حماسه پرشور و به یاد ماندنی را خلق کردند.

ما هم ضمن محکوم نمودن فتنه ۸۸ با آرمانهای شهدا و بنیان گزارانقلاب اسلامی تجدید بیعت کرده و پشت سر رهبری ثابت قدم و محکم هستیم و می‌مانیم».[۲]

ملا رشید ثنایی امام جمعه اهل سنت سر پل ذهاب نیز با اشاره به ۹ دی گفته است:

«ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند و ۹ دی یک روز به یادماندنی در تاریخ کشور است.

ملت ایران در ۹ دی سال ۸۸ دشمن ستیزی خود را نشان دادند و فتنه‌گران را روسیاه کردند که همه این امور تنها به دلیل پیروی از ولایت و همبستگی ملت ایران در برابر فتنه‌گران بود».[۳]

او در سخنان دیگری با حمایت از سخنان مقام معظم رهبری درباره آمریکا، بر اطاعت‌پذیری نسبت به فرامین رهبری تأکید کرده است:

---

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند»، مرصاد نیوز، ۱۳۹۵/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در: http://www.mersadnews.ir/news/290109/

۲. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند»، مرصاد نیوز، ۱۳۹۵/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در: http://www.mersadnews.ir/news/290109/

۳. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند»، مرصاد نیوز، ۱۳۹۵/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در: http://www.mersadnews.ir/news/290109/

«بیانات رهبر معظم انقلاب فصل الخطاب است و باید قاطعانه از آن حمایت شود. مقام معظم رهبری بیش از هر کس آمریکا را می‌شناسد و به دشمنی استکبار با اسلام، انقلاب و ملت ایران آگاه است. مقام معظم رهبری همواره با بیانات خود به جامعه بصیرت داده و راه درست را آشکار می‌سازد. ملت ایران ثابت کرده است که هیچوقت زیر بار ظلم نرفته و در آینده نیز زیر بار ظلم استکبار نخواهد رفت.

جامعه اهل سنت شهرستان سرپل ذهاب نیز سخنان رهبر معظم انقلاب را برای خود فصل‌الخطاب دانسته و اطاعت از آن را واجب می‌داند. لذا با حمایت خود از رهبر معظم انقلاب در برابر نفوذ آمریکا در کشور قاطعانه ایستادگی خواهد کرد.

دشمنی استکبار با ایران اسلامی بر سر ارزش‌ها است و تمام شدنی نیست. لذا همواره دنبال نفوذ در کشور و اجرای سیاستهای خصمانه خود هستند که لازم است ملت بزرگ ایران هوشیار و گوش به فرمان رهبر انقلاب بوده و اجازه هیچ‌گونه نفوذی را به آنها ندهند».[1]

ماموستا ملا عادل غلامی امام جماعت اهل سنت قصرشیرین ضمن بزرگداشت روز تاریخی نه دی گفته است:

«در این روز خداوند با عظمت و بزرگی خود ملت ایران اسلامی را از شر فتنه‌گران نجات داد.

---

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت بیدار ایران اجازه هر گونه نفوذ به بیگانگان را نمی دهد/ حمایت جامعه اهل سنت از مواضع رهبر معظم انقلاب »، شبکه اطلاع‌رسانی دانا، ۱۳۹۴/۶/۵ش. قابل دستیابی در:

https://www.dana.ir/news/404268.html/

در طول چندین ساله انقلاب همواره رهنمودهای مقام معظم رهبری توانسته است با وحدت و انسجام ملت مسلمان ایران اهداف شوم فتنه گران را نقش بر آب کند.

مردم در حماسه ۹ دی با پیروی از ولایت فقیه به همه دنیا ثابت کردند که حافظ ارزش‌ها و دستاوردهای نظام و پاسدار خون شهدا هستند».[۱]

او در آیین جشن هفته وحدت نیز گفته است:

«خداوند را شاکریم که نعمت زندگی در نظام اسلامی را به ما عطا کرد و در "سایه‌سار ولایت فقیه" احکام اسلامی را در جامعه اجرا می‌کنیم ...

دشمن از یگانگی و اتحاد مسلمانان شیعه و اهل سنت ایران اسلامی هراس دارد و این اتحاد سبب امنیت و آسایش کشور ما شده است.

در طول عمر پر برکت انقلاب، همواره رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی توانسته است با وحدت و انسجام ملت مسلمان ایران اهداف شوم فتنه گران را نقش بر آب کند».[۲]

او در حمایت از مواضع مقام معظم رهبری در مقابل امریکا گفته است:

«قطعاً مقام معظم رهبری حامی ملت و نظام است و ندای ایشان ندای همه مردم ایران و جامعه اهل سنت است.

جمهوری اسلامی ایران در طول چندین ساله گذشته به دنیا نشان داده است که زیر بار ظلم و طاغوت نمی‌رود و هرگز ملت ایران اجازه نفوذ به بیگانگان و حکومت دیکتاتوری کشورهای غربی را نخواهد داد.

جامعه اهل سنت قصرشیرین نیز همگام با ملت، پشتیبانی خود را از مقام معظم رهبری اعلام می‌کند و اجازه کوچک-

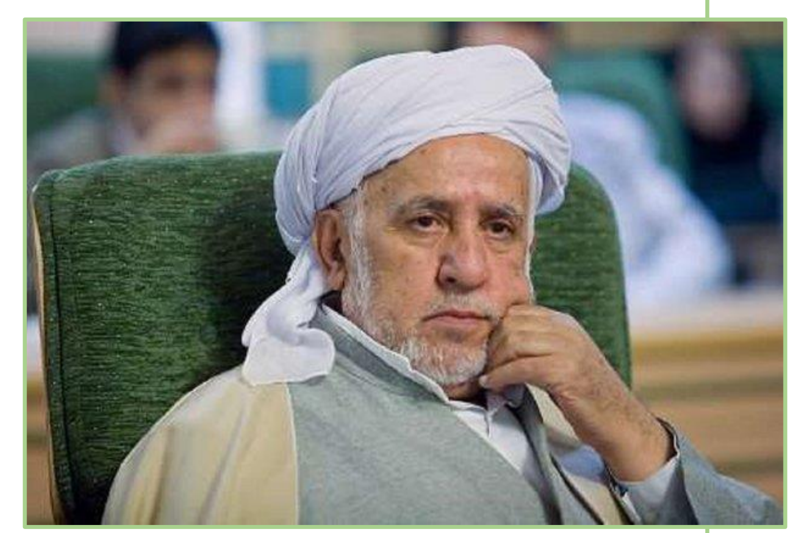
---

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت ایران در روز ۹ دی سال ۸۸ سیلی محکمی به سران فتنه و حامیان آنها زدند»، مرصاد نیوز، ۱۳۹۵/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در:
http://www.mersadnews.ir/news/290109/

۲. «امام جماعت اهل سنت قصرشیرین: جمهوری اسلامی ایران پایگاه ارزشمند جهان اسلام است»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۱۸ دی ۱۳۹۳ش. قابل دستیابی در:
https://www.irna.ir/news/81456340/

ترین نفوذ آمریکا در ایران را نمی‌دهد. صهیونیست‌ها و کشورهای استعمارگر غربی توان دیدن پیشرفت و اقتدار جامعه اسلامی ایران را ندارند و از هر راهی برای نفوذ در نظام و تخریب انقلاب اسلامی ایران استفاده می‌کنند.
خوشبختانه امروز مسؤولین ما با حفظ خط قرمزهای رهبری راه نفوذ سیاسی، فرهنگی و اقتصادی امریکا از طریق مذاکرات هسته ای را بسته‌اند».[۱]

ماموستا ملاعبدالله غفوری امام جمعه اهل سنت روانسر در حمایت از مواضع مقام معظم رهبری در مقابل نفوذ امریکا گفته است:

«تبعیت مردم از مقام معظم رهبری راه نفوذ آمریکا به ایران را بسته است. انقلاب عظیم اسلامی در سایه مجاهدت امام ﷺ، رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای، خون پاک شهدا، آزادگان، جانبازان، ایثارگران، رزمندگان اسلام و مردم رشید و فهیم ایران اسلامی به این درجه رسیده است.
با تبعیت مردم از مقام معظم رهبری آمریکای جنایت کار به هیچ عنوان نمی‌تواند در ایران اسلامی نفوذ پیدا کند و تفرقه بیاندازد. در سایه مقام معظم رهبری و بصیرت و قدرشناسی مردم ایران اسلامی، امریکای جنایتکار هیچگاه نخواهد توانست در مسائل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی

---

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت بیدار ایران اجازه هر گونه نفوذ به بیگانگان را نمی دهد/ حمایت جامعه اهل سنت از مواضع رهبر معظم انقلاب »، شبکه اطلاع‌رسانی دانا، ۱۳۹۴/۶/۵ش. قابل دستیابی در:

https://www.dana.ir/news/404268.html/

کشور دخالت کند.

دشمن هر شب خواب تفرقه و نا امنی را برای ملت ایران می‌بیند اما بدانند مردم ایران اسلامی مردمی بیدار و آگاه هستند و رهبری انقلاب اسلامی نیز رهبری حکیم، دانا و آینده نگر است.

امیدواریم این وحدت و برادری میان مردم همیشه برقرار بماند تا ملت پشت سر مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای آماده باشند و ایستادگی کنند».[۱]

ماموستا ملا محمد براتی امام جمعه اهل سنت در شهر مرزی ازگله در حمایت از مواضع مقام معظم رهبری درباره امریکا گفته است:

«سخنان اخیر مقام معظم رهبری واضح و روشن بود و از این روشن تر فکر نمی کنم کلماتی باقی مانده باشد که گفته شود. تاریخ انقلاب اسلامی ماهیت واقعی آمریکا را برای مردم ایران آشکار ساخته است و مقام معظم رهبری بهتر از هر کس دیگری آمریکایی‌ها را می شناسد. اینکه مقام معظم رهبری در مورد چیزی صحبت کند یقیناً نسبت به آن آگاهی لازم را دارد. ما در سخت‌ترین شرایط اجازه نفوذ به آمریکا را ندادیم، حالا در شرایط کنونی که حرفی برای گفتن نیز داریم به هیچ وجه اجازه نفوذ آمریکا را نخواهیم داد.

بیانات مقام معظم رهبری برای همه فصل الخطاب است و همه باید در مسیر فرمایشات ایشان حرکت کنند».[۲]

---

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت بیدار ایران اجازه هر گونه نفوذ به بیگانگان را نمی دهد/ حمایت جامعه اهل سنت از مواضع رهبر معظم انقلاب »، شبکه اطلاع‌رسانی دانا، ۱۳۹۴/۶/۵ش. قابل دستیابی در:

https://www.dana.ir/news/404268.html/

۲. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت بیدار ایران اجازه هر گونه نفوذ به بیگانگان را نمی دهد/ حمایت جامعه اهل سنت از مواضع رهبر معظم انقلاب »، شبکه اطلاع‌رسانی دانا، ۱۳۹۴/۶/۵ش. قابل دستیابی در:

https://www.dana.ir/news/404268.html/

ملا نعمت حسینی امام جمعه بخش شاهو ناظر به فرمایشات مقام معظم رهبری درباره توطئه و نیت شوم آمریکا در مذاکرات هسته‌ای گفته است:

«ملت ایران با همه توان خود جلوی نفوذ و حضور آمریکایی‌ها را در ایران می‌گیرند کما اینکه در کمتر از ۲۴ ساعت از بیانات رهبری همه ما شاهد بودیم در جای جای ایران اسلامی مردم از هر قشر و هر سنی به فرمان رهبر لبیک گفتند. این نشان دهنده این است که بیانات رهبری چراغی روشن و فروزان برای مردم فهیم ایران است.

آمریکا همیشه در صدد این بوده است تا در میان مردم ایران تفرقه‌اندازی کند. اما به هدفش نرسید لیکن باید آن را ناکامی بزرگ خواند. چرا که ملت ایران، ملتی آگاه و بیدار است».[۱]

ماموستا عبدالقادر بیضاوی امام جمعه اهل سنت ارومیه به مناسبت بزرگداشت نه دی گفته است:

«مردم ایران تحت رهبری ولی فقیه، با آمادگی کامل گوش به فرمان ولی امر مسلمین ایستاده‌اند و برای حفظ عزت و اقتدار ملی، اجازه دخالت به بیگانگان و دشمنان نظام اسلامی را نخواهند داد».[۲]

ماموستا مصطفی محمودی امام جمعه پیرانشهر به مناسبت حماسه ۹ دی و روز بصیرت امت اسلامی، با اشاره به تبعیت‌پذیری مردم هوشیار اهمیت آن را برجسته کرده است:

«خلق حماسه ۹ دی به دلیل هوشیاری و حضور بی نظیر مردم بود و این روز بصیرت و بیداری و تبعیت از ولایت فقیه به عنوان شاخصه اصلی نظام خود را نشان داد.

---

۱. «علمای اهل سنت استان کرمانشاه: ملت بیدار ایران اجازه هر گونه نفوذ به بیگانگان را نمی دهد/ حمایت جامعه اهل سنت از مواضع رهبر معظم انقلاب »، شبکه اطلاع‌رسانی دانا، ۱۳۹۴/۶/۵ش. قابل دستیابی در:

https://www.dana.ir/news/404268.html/

۲. «امام جمعه اهل سنت ارومیه: ۹ دی، روز رسوایی دشمنان و فتنه گران داخلی و خارجی بود»، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت استان آذربایجان غربی، ۱۳۹۶/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در:

http://www.taregh.org/News/49909/9

اتحاد مسلمانان و تبعیت از ولایت فقیه باعث سربلندی نظام در فتنه ۸۸ شد».[۱]

ماموستا جلال مرادی امام جمعه اهل سنت تکاب نیز حماسه ۹دی و روز بصیرت را روز «تجدید میثاق»، روز ظهور «ولایتمداری مردم» روز دفاع از «مقدسات و رهبری» معرفی کرده است:

«مردم در حماسه نه دی با رهبر معظم انقلاب امام خامنه‌ای تجدید میثاق کردند و با حضور خود ولایتمداری را به عرصه ظهور گذاشتند. مردم باید آگاه‌تر از گذشته از آرمان‌های انقلاب و نظام اسلامی حمایت کنند.

مردم با وحدت شعوری نه شعاری همراه با وحدت تکلیفی در صحنه عملی جواب یاوه‌گویی‌های دشمنان را خواهند داد و از اسلام و مقدسات و رهبری انقلاب دفاع کرده و از ارزش ها و آرمان‌های اسلام حمایت خواهند کرد».[۲]

ماموستا عبدالرحمان خلیفه‌زاده امام جمعه بوکان نیز حماسه نهم دی را حاصل «بصیرت و پیروی از فرامین رهبری» و «روز حمایت و اعتماد مردم ایران به نظام و رهبری» معرفی کرده و «وحدت حول ولایت فقیه» را عامل موفقیت مردم ایران دانسته است:

«حماسه ۹ دی برخاسته از بصیرت و پیروی از فرامین رهبری شکل گرفت و این روز تاریخ‌ساز به عنوان یک حماسه در انقلاب اسلامی ملت ایران ماندگار شد.

حماسه ۹ دی فراگیر شد و تحلیل های دشمنان نقش بر آب شد و حضور میلیونی مردم در این روز حمایت و اعتماد مردم ایران عزیز به نظام و رهبری را به جهانیان نشان داد.

---

۱. «امام جمعه پیرانشهر: یوم الله ۹ دی ، روز بصیرت و وفاداری مردم به نظام اسلامی بود»، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت استان آذربایجان غربی، ۱۳۹۶/۱۰/۸ش. قابل دستیابی در:

http://www.taregh.org/News/49939/

۲. «امام جمعه اهل سنت تکاب: حماسه نه دی ۸۸ روز خروش و خشم دینی مردم در برابر فتنه گران بود»، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت استان آذربایجان غربی، ۱۳۹۶/۱۰/۸ش. قابل دستیابی در:

http://www.taregh.org/News/49942/

... آنچه در طول سالهای گذشته ملت ایران را یاری کرده تا این ملت بتواند گردنه‌های سخت را یکی پس ازدیگری پشت سرگذاشته و به اهداف خود نزدیک کند و دشمن را در عرصه‌ها و صحنه‌های مختلف شکست دهد همین وحدت حول محور ولایت فقیه بوده است.

مهم‌ترین عوامل پیروزی ملت ایران در برابر رژیم ها و قدرت‌های زورگو و مستکبر جهانی بود، وحدت و اتحاد و پیروی از رهبری دینی بوده است».[۱]

مولوی عبدالغنی دهانی سورانی مدرس حوزه علمیه اهل سنت زاهدان درباره وجوب اطاعت از ولی فقیه گفته است:

«بسیاری از کشورهای پیرامون ما از قبیل افغانستان و مصر با سال‌ها مبارزه اینک دچار مشکلات زیادی هستند که عامل اصلی این مشکلات نبود رهبری توانمند، عالم و مدبر است.

اهل سنت اطاعت از مقام معظم رهبری را واجب می‌دانند. ما باید به رهنمودهای فاضلانه مقام معظم رهبری توجه کنیم و از تفرقه بپرهیزیم و از خط قرمزها عبور نکنیم».[۲]

او به مناسبت سخنان مقام معظم رهبری درباره مذاکرات هسته‌ای و نیز تظاهرات ۲۲ بهمن بر ولایت‌مداری و اهمیت تبعیت از هشدارهای ولی فقیه تأکید کرده است:

«مقام معظم رهبری در میان فرماندهان و کارکنان ارتش و نیروی هوایی با در نظر گرفتن شأن مردم ایران و منافع کشور فرمایشاتشان را ارائه فرمودند و همه مواردی که به ضرر ملت ایران است در نظر می‌گیرند. ایشان به کسانی که در حال مذاکره با کشورهای ۱+۵ هستند هشدار می‌دهند که عزت مردم ایران و منافع ملت ایران را پاسبانی کنند و

---

۱. «امام‌جمعه بوکان: حماسه ۹ دی برخاسته از بصیرت امت اسلامی و پیروی از فرامین رهبری بود»، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت استان آذربایجان غربی، ۱۳۹۶/۱۰/۶ش. قابل دستیابی در:

http://www.taregh.org/News/49908/

۲. «اطاعت از مقام معظم رهبری واجب است / نیاز مبرم جهان اسلام به وحدت»، خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۲/۱۰/۲۹ش. قابل دستیابی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1392/10/29/254200/

در مذاکرات توافقی حاصل نشود که به ضرر ایران باشد و به شرف مردم ایران صدمه وارد کند. لذا این هشدار را باید مذاکره‌کنندگان جدی بگیرند و مردم بدانند که ما برای بدست آوردن این عزت این استقلال و این سربلندی خون داده ایم و هزاران نفر در دفاع مقدس، توسط منافقین و در برابر غرب شهید داده‌ایم و باید این عزت و استقلال را با تمام قدرت و غیرت در برابر تمام تحریم‌های خصمانه دشمن و در برابر تهدید دشمن حفظ کرد.

حضور گسترده مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن نشان دهنده "عشق و علاقه مردم به ولایت" و نشان دهنده محبت و غیرت مردم به سرزمینشان است».[۱]

مولوی یوسف گرگیج مدرس حوزه علمیه اهل سنت زاهدان ضمن اشاره به بیعت تاریخی مردم ایران با امام خمینی‌؛ «حمایت از ولایت فقیه» را برجسته کرده است:

«ملت ایران سی و پنج سال قبل با "بیعت کردن با امام راحل و نظام و اسلام ناب محمدی ﷺ" این انقلاب را به وجود آوردند و چون این نظام و انقلاب به اراده و محبت و ایمان مردم متکی است خود مردم این گونه سالگردها را رونق می بخشند.

بهترین پاسخ به یاوه گویی‌های سران آمریکا وحدت مسلمانان، حضور گسترده مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن، "حمایت از ولایت فقیه"، اعتنا نکردن به صحبت‌های دشمن می‌باشد».[۲]

او در حاشیه راه‌پیمایی روز قدس نیز بر پیروی از ولایت فقیه تأکید کرده است:

«وقتی دشمن حضور با شکوه و وحدت ما را در روز قدس می‌بینند، کور می‌شوند. ما آمده‌ایم تا به همه منافقان و

---

۱. «مدرس حوزه علمیه اهل سنت زاهدان: حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن نشان دهنده علاقه مردم به ولایت و کشورشان است»، پایگاه خبری تحلیلی عصر هامون، ۲۲ بهمن ۱۳۹۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.asrehamoon.ir/fa/doc/news/65235/

۲. «دعوت علماء اهل سنت از اقشار مردم برای حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن/ پیروزی انقلاب اسلامی شروعی طلایی برای مردم اهل سنت بود»، پایگاه خبری تحلیلی عصر هامون، ۲۱ بهمن ۱۳۹۴ش. قابل دستیابی در:

http://www.asrehamoon.ir/fa/doc/news/82074/

مزدوران و مستکبران ثابت کنیم که همواره در میدان مبارزه ایستاده‌ایم و "پیرو ولایت فقیه" خواهیم ماند.
حضور مردم شیعه و سنی در کنار یکدیگر نماد و نمونه‌ای برای سایر ملل مسلمان است. زیرا مشاهده می‌کنیم که همه ما با زبان روزه و با شعارهای واحد خواهان آزادی قدس شریف و تمام مظلومین جهان از چنگال صهیونیست‌ها و مستکبران هستیم».[1]

مولوی عبدالمالک ملکی‌پور امام جمعه اهل سنت کنارک به مناسبت ۲۲ بهمن بر تجدید بیعت با آرمان‌های امام خمینی‌ﷺ تأکید کرده است:

«بدون شک حضور گسترده مردم در این راهپیمایی ضمن تجدید بیعت با آرمانهای امام راحل و انقلاب اسلامی نمایشی عظیم از وحدت و یکپارچگی ملت غیور ایران اسلامی خواهد بود».[2]

مولوی یاسین دشتی مدرس مکتب سیدآباد کنارک نیز گفته است:

«رمز پیروزی و ماندگاری انقلاب اسلامی، بیداری مردم، عزم و اراده و بصیرت ملت و رهبریت واحد است. تا

---

۱. «کارشناس مذهبی اهل سنت؛ حضور با شکوه در راهپیمایی روز قدس چشم دشمن را کور کرد/ به جای آل سعود باید گفت آل یهود»، پایگاه خبری تحلیلی عصر هامون، ۲۰ تیر ۱۳۹۴ش. قابل دستیابی در:

http://www.asrehamoon.ir/fa/doc/interview/70818/

۲. «دعوت علماء اهل سنت از اقشار مردم برای حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن/ پیروزی انقلاب اسلامی شروعی طلایی برای مردم اهل سنت بود»، پایگاه خبری تحلیلی عصر هامون، ۲۱ بهمن ۱۳۹۴ش. قابل دستیابی در:

http://www.asrehamoon.ir/fa/doc/news/82074/

وقتی که سایه مقام معظم رهبری بر سرمان است، هیچگاه شکست نخواهیم خورد و همیشه عزت مندانه زندگی خواهیم کرد».[۱]

مولوی محمداسلام ملازهی مدیر مدرسه دینی ریگان در دومین همایش آیین برادری در بم گفته است:

«توفان حوادث، بشریت را به مقصدی نامعلوم می‌کشاند و با وجود پیشرفت‌ها و تکنولوژی موجود انسان‌های ناآگاهی وجود دارند که هدف آنها اختلاف‌افکنی بین مسلمانان است.

باید با حفظ وحدت اسلامی و اطاعت از مقام معظم رهبری توطئه دشمنان را ناکام بگذاریم».[۲]

حجت‌الاسلام حسین خانی‌پور امام جمعه اهل سنت تالش به مناسبت روز جمهوری اسلامی ایران گفته است:

«امروز همچنان مبارزه با دشمنان اسلام ادامه دارد و این تکلیف حمایت از نظام و پیروی از فرمایشات مقام معظم رهبری همچنان بر عهده ماست و ما باید از آرمان‌های نظام جمهوری اسلامی ایران در برابر دسیسه های شوم دشمنان اسلام دفاع کنیم».[۳]

ماموستا معروف خالدی امام جمعه اهل سنت بیجار و دیواندره گفته است:

---

۱. «دعوت علماء اهل سنت از اقشار مردم برای حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن/ پیروزی انقلاب اسلامی شروعی طلایی برای مردم اهل سنت بود»، پایگاه خبری تحلیلی عصر هامون، ۲۱ بهمن ۱۳۹۴ش. قابل دستیابی در:

http://www.asrehamoon.ir/fa/doc/news/82074/

۲. «حفظ وحدت اسلامی و اطاعت از رهبری؛ مهمترین عامل در مقابل توطئه دشمنان»، خبرگزاری بین‌المللی قرآن ایکنا، ۱۳۹۱/۱۱/۶ش. قابل دستیابی در:

http://iqna.ir/fa/news/2485692/

۳. «امام جمعه اهل سنت تالش: تکلیف حمایت از نظام و پیروی از فرمایشات مقام معظم رهبری همچنان بر عهده ماست»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۱/۱۲ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/52197/

«بدون شک ملت مسلمان ایران از اقوام و مذاهب مختلف اسلامی همواره با تبعیت از رهنمودهای عالمانه امام راحل و مقام معظم رهبری در برابر توطئه‌ها و دسیسه‌های دشمنان ایستاده‌اند. ...

مردم پایه‌های اصلی انقلاب اسلامی ایران هستند و همواره ملت مسلمان ایران با لبیک گفتن به رهنمودهای عالمانه مقام معظم رهبری در خصوص خلق حماسه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اتحاد و همدلی خود را به جهانیان نشان داده‌اند».[۱]

مولوی عبدالصمد دامنی مدیر حوزه علمیه اهل سنت "حقانیه" ایرانشهر به مناسبت موضع ترامپ در ماجرای برجام گفته است:

«ملت ایران تا آخرین نفس برای دفاع از آرمان‌های امام‌ﷺ و شهدا ایستادگی کرده و با جان و دل از فرمان رهبر فرزانه انقلاب حمایت خواهند کرد».[۲]

ج. ولایت‌پذیری در «امور جاری جامعه اسلامی»

امور جاری جامعه اسلامی عرصه‌ای است که ولایت‌پذیری علمای اهل سنت در آن نیز بروز فراوانی یافته است.

---

۱. «انقلاب اسلامی ایران مردمی ترین انقلاب تاریخ است»، ۱۳۹۳/۱۱/۲۰ش، قابل دسترسی در:

https://taghrib.urd.ac.ir/fa/cont/7276/

۲. «مولوی دامنی: مسئولان باید پاسخ قاطع و دندان‌شکنی به سخنان احمقانه ترامپ بدهند»، خبرگزاری تسنیم، ۲۳ مهر ۱۳۹۶ش. قابل دستیابی در:

https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/07/23/1545647/

ازآن‌جمله:

مولوی خلیل احمد شیخ احمدی امام جمعه موقت اهل سنت باخرز گفته است:

«فرمایشات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی برای همه مسؤولین و مردم کشور لازم الاجراست».[۱]

ماموستا ملا مصطفی محمودی ـ عضو شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت و امام جمعه اهل سنت پیرانشهر ـ با تأکید بر وجوب تبعیت از ولی فقیه گفته است:

«اصل ولایت فقیه ریشه قرآنی دارد و امروز ولایت فقیه سکاندار این نظام هستند که قطعاً اطاعت از رهبر معظم انقلاب واجب است و رهنمودهای ایشان را باید سرلوحه اقدامات اجرایی خود قراردهیم».[۲]

در این میان، یک موضع دینی ـ سیاسی **ماموستا ملا مصطفی محمودی** از لطافت خاصی برخوردار است. ایشان به‌مناسبت نام‌گذاری سال توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی و با اشاره به اینکه «شعار سال به نوعی دستور رهبری و ولایت فقیه محسوب می‌شود»، اطاعت از امر رهبری را برای تمام آحاد مردم و مسئولین واجب دانسته و تأکید کرده است:

«در مورد خرید کالاهای ایرانی و رفع مشکلات تولیدات داخلی باید به امر ولی فقیه عمل کنیم».[۳]

مشابه این رویکرد را می‌توان در سخنان **ماموستا مصطفی شیرزادی**، امام جمعه اهل سنت مریوان سومین شهر پرجمعیت استان کردستان سراغ گرفت:

---

۱. «امام جمعه اهل سنت باخرز: فرمایشات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی برای همه مسوولین و مردم کشور لازم الاجراست»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۱/۱۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/52234/

۲. «امام جمعه اهل سنت شهرستان پیرانشهر: اطاعت از رهبرمعظم انقلاب واجب است»، پایگاه اطلاع‌رسانی ستاد مرکزی راهیان نور، ۱۳۹۷/۵/۱۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.rahianenoor.com/fa/news/12507/

۳. ماموستا ملامصطفی محمودی، «عمل به شعار حمایت از کالای ایرانی وظیفه جدی ملت و مسئولین است»، ۱۳۹۷/۱/۱۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/52233/

«منویات رهبری در نام‌گذاری سال جدید فصل الخطاب بوده و نقشه راهی است که باید همه ایرانیان به آن عمل نمایند».[۱]

مولوی عبدالواحد یادگاری امام جمعه مسجد نور اهل سنت شهرستان خاش در نشست نهضت روشنگری بسیجیان گفته است:

«رهبر انقلاب در تمامی برهه‌های انقلاب همواره دلسوز مردم بودند و مردم و مسؤولین موظف به عمل کردن به دستورات ایشان هستند و مردم و مسئولان باید همواره بیانات رهبر انقلاب را در زندگی روزمره خود سرلوحه کار قرار دهید.

---

۱. ماموستا مصطفی شیرزادی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۹۷/۱/۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/52112/

ما باید از فرامین ارزشمند رهبری در مورد اقتصاد مقاومتی و شیوه‌های مقابله با آن تبعیت و آن را به مرحله عمل بیاوریم».[۱]

د. ولایت‌پذیری در «صیانت از وحدت اسلامی»

جلوه‌هایی زیبا از ولایت‌پذیری بسیاری از علمای اهل سنت را می‌توان در صیانت از وحدت اسلامی سراغ گرفت. ازآن‌جمله:

شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت شیراز ضمن تأکید بر نقش محوری آیت‌الله خامنه‌ای در وحدت اسلامی، اطاعت‌پذیری از ایشان را برجسته کرده است:

«وحدت و همدلی در بین اهل سنت و شیعیان همیشگی بوده است. این وحدت و همدلی بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی شکوفاتر شد.

محور شیعه و سنی در جمهوری اسلامی ایران قرآن کریم، پیامبر ﷺ، پیشوایان و بزرگان دین به ویژه رهبر معظم انقلاب است.

همه ما گوش به فرمان مقام معظم رهبری هستیم و همه دست در دست هم به ندای ایشان لبیک می‌گویم».[۲]

چنان‌که، او در تقابل با توطئه‌هایی مانند فعالیت‌های تروریست‌های تکفیری اهمیت پیروی از رهبری را مهم دانسته است:

«این امنیت در گرو وحدت شیعه و سنی، ایستادن پشت سر رهبری و توجه نکردن به سخنان پوچ دشمنان است».[۳]

---

۱. «امام جمعه اهل سنت مسجد نور حیدر آباد خاش: اطاعت از فرامین مقام معظم رهبری ضامن وحدت و صلابت انقلاب است»، تفتان ما، ۱۳۹۵/۵/۱۷ش. قابل دستیابی در:
http://www.taftanema.ir/news/434359/

۲. عبدالواحد خواجوی (گفتگو)، «امام جمعه اهل سنت شیراز: رهبر انقلاب محور وحدت شیعه و سنی است»، خبرگزاری حوزه، ۱۳۹۷/۸/۷ش. قابل دسترسی در:
http://hawzahnews.com/detail/News/402156

۳. عبدالواحد خواجوی، خطبه‌های نماز جمعه اهل سنت شیراز، ۱۳۹۵/۷/۲۴ش. قابل دسترسی در:

←

ایشان با تأکید بر وظیفه حفظ وحدت، تبعیت از رهبری امام خمینی‌ؒ و آیت‌الله خامنه‌ای را به عنوان منادی وحدت، وظیفه مسلمانان خوانده است:

«وظیفه ما مسلمانان در این برهه از زمان وحدت و همدلی و انسجام و دوری از تعصبات مذهبی و فرقه‌ای و قومی است و در این خصوص لازم است گوش به منادیان وحدت باشیم که پس از قران کریم و سنت نبوی و ائمه، رهبر کبیر انقلاب و سپس جانشین بر حق ایشان رهبر معظم انقلاب اسوه و الگوی خود بدانیم و تابع فرامین آنان باشیم».[1]

مولوی عبدالکریم ذوقی پاک امام جمعه اهل سنت زهک درباره لزوم اطاعت از آیت الله خامنه‌ای در مسأله وحدت گفته است:

«همانگونه که رهبر معظم انقلاب و مسؤولان نظام بر وحدت میان مسلمانان تأکید می‌کنند بر همه لازم است تا از این دستورات پیروی کنند».[2]

---

https://iran.taghrib.com/news/5564

۱. شیخ عبدالواحد خواجوی، «مصاحبه با شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت مسجد رسول اکرم ﷺ شیراز»، پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۲/۸/۱۵ش. قابل دسترسی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/20350/

۲. «امام جمعه زهک: سیستان تجلی گاه وحدت عملی است»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۲۸ دی ۱۳۹۲ش. قابل دستیابی در:

https://www.irna.ir/news/81001056/

فصل چهارم:
ولایت‌پذیری در «عرصه امور عبادی ـ سیاسی»

ولایت‌پذیری علمای اهل سنت ایران در عرصه امور عبادی ـ سیاسی مصادیق مختلفی می‌تواند داشته باشد. از آن جمله، می‌توان این مسأله را در «تأکید بر تعیین انحصاری ائمه جمعه توسط ولی فقیه» و نیز در «تأکید بر وجوب تبعیت از حکم ولی فقیه در اعلام رؤیت هلال» سراغ گرفت:

الف. تأکید بر «تعیین انحصاری ائمه جمعه توسط ولی فقیه».

ب. تأکید بر «وجوب تبعیت از حکم ولی فقیه در اعلام رؤیت هلال».

الف. تأکید بر «تعیین انحصاری ائمه جمعه توسط ولی فقیه»

فقهای بزرگی چون ابوحنیفه ـ به گزارش شیبانی (م۱۸۹ق)[1] ـ، محمد بن أبی بکر بن عبدالمحسن[1] صاحب «تحفة

---

۱. أبی عبدالله محمد بن الحسن الشیبانی (م۱۸۹ق)، کتاب الأصل المعروف بالمبسوط، ج۱، ط۱، تصحیح و تعلیق: ابوالفاء الأفغانی، دارالمعارف النعمانیة، المکتبة المدنیة، لاهور، ۱۴۰۱ق / ۱۹۸۱م، باب صلاة الجمعة، ص۳۶۰: «قلت: أرأیت الإمام یمرُّ بمصر من الأمصار أو بمدینة من المدائن فیجمع یوم الجمعة بأهلها و هو مسافر هل یجزیهم؟

قال: نعم.

قلت: لم؟

قال: لأن الإمام فی هذا لا یشبه غیره. ألا تری أنه لا تکون جمعة إلا بإمام.

قلت: أرأیت رجلاً صلا بالناس یوم الجمعة رکعتین من غیر أن یأمره الأمیر؟

قال: لا یجزیهم و علیهم أن یستقبلوا الظهر.

←

الملوک» و شارح او امام بدرالدین العَینی (۷۶۲ـ۸۵۵ق)،[۲] شیخ حنفی تِمرتاشی (۹۳۹ـ۱۰۰۴ق) صاحب «تنویر الأبصار و جامع البحار»، و شارح این کتاب حَصکَفی (۱۰۲۱ یا ۱۰۲۵ـ ۱۰۸۸ق) و شارح آنها محمدامین ابن عابدین حنفی (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)[۳] تصریح کرده‌اند که تصدی امامت جمعه مشروط به اذن حاکم است.

در این میان، برخی از علمای اهل سنت سیستان و بلوچستان ولایت‌پذیری خود نسبت به ولی فقیه را در تصریح به حق انحصاری ولی امر برای عزل و نصب ائمه جمعه ابراز کرده‌اند. ازآن‌جمله:

مولوی خلیل الرحمان هاشم زهی امام جمعه اهل سنت نوک آباد خاش در این زمینه گفته است:

«ائمه جمعه منتسب به رهبری هستند و از نظر فقه حنفی و قوانین کشوری باید با حکم رهبر و یا نماینده ایشان به

قلت: فإن کان الأمیر أمره بذلک أو کان خلیفة الأمیر أو صاحب شرطة أو القاضی؟

قال: تجزیهم صلاتهم».

۱. محقق این کتاب درباره نام صاحب متن، اطلاعات زیر را مورد اشاره قرار داده است:

۱. تاریخ تولد و وفات او در منابع ذکر نشده است.

۲. نام یاد شده را شیخ عبدالقادر القرشی (م۷۷۵ق) در کتابش «الجواهر المضیة فی طبقات الحنفیة» ذکر کرده است.

۳. حاجی خلیفه در کشف الظنون او را با عنوان «زین الدین محمد بن أبی بکر حسن الرازی الحنفی» معرفی کرده است.

۴. حاجی خلیفه نقل ضعیفی با عنوان «قیل» نیز آورده است که بر اساس آن، «شیخ أبی المکارم شمس الدین محمد بن تاج الدین إبراهیم التوقانی» نام صاحب این متن معرفی شده است.

۵. محقق کتاب در یکی از دو نسخه در دسترسش، نام «محمد ابن إبراهیم القوقانی» را از او گزارش کرده است.

۶. امام عینی گزارش کرده است که وقتی به مصر رفته مشاهده کرده است که کتاب تحفة الملوک در آنجا به شدت مورد اقبال ترکان است (بدرالدین ابومحمد محمود بن أحمد العَینی (م۸۵۵ق)، منحة السلوک فی شرح تحفة الملوک، ط۱، تحقیق و تعلیق: دکتر احمد عبدالرزاق عبدالله الکبیسی، وزارة الأوقاف و الشؤون الإسلامیة بدولة قطر، ص۹ـ۱۰).

۲. همان، کتاب الصلاة، فصل فی الجمعة، ص۱۷۲: «و لا یقیمها إلا السلطان أو نائبه ... و لو إجتمعت العامة علی أن یقدموا رجلاً من غیر أمر الخلیفة أو القاضی لم یجز و لم یکن جمعة، کذا فی العیون». قابل دستیابی در:

http://www.feqhweb.com/dan3/uploads/13640622121.pdf

۳. ابن عابدین (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)، ردّ المحتار علی الدرّ المختار: شرح تنویر الأبصار، ج۳، ص۸ـ۱۷. به تعبیر ابن عابدین (همان، ص۱۰): «و حاصله أنه لا تصح إقامتها إلا لمن أذن له السلطان بواسطة أو بدونها، أما بدون ذلک فلا».

برگزاری نماز جمعه مبادرت کنند».[1]

مولوی محمد رفیع حسین بر در خطبه‌های نماز جمعه اهل سنت گشت علیا گفته است:

«برپایی نماز جمعه در هر منطقه توسط امام جمعه منصوب رهبری یا نایب او انجام می‌شود. اگر افرادی بخواهند خودشان اقامه نماز جمعه کنند نمازشان صحیح نیست و باید نماز ظهر بجا آورند».[2]

مولوی محمد صالح حسینی امام جمعه اهل سنت مسجد جامع ابوذر غفاری شهرستان زابلی نیز در خطبه‌های نماز جمعه گفته است:

«نماز جمعه باید به اذن حاکم اقامه شود و اذن حکومت از شروط اصلی است. برای خواندن نماز جمعه باید سلطان وقت حضور داشته باشد. اگر سلطان نبود نایبش می‌تواند نماز جمعه را اقامه کند».[3]

مولوی عبدالله حسن زهی نیز در خطبه‌های نماز جمعه اهل سنت اسلام‌آباد لوتک چنین تصریح کرده است:

«تشخیص و ضرورت برگزاری نماز جمعه در هر منطقه‌ای با حاکم اسلام است و اقامه نماز جمعه با حکم و اذن حاکم یا تفویض به نماینده‌اش اقامه می‌شود».[4]

مولوی عبدالکریم ذوقی پاک امام جمعه اهل سنت زهک نیز در خطبه‌های نماز جمعه گفته است:

«بر اساس مذهب و فقه حنفی یکی از شرایط امام جمعه این است که توسط حاکم مشخص و منصوب شود. امام جمعه می‌تواند از سوی نماینده یا نایب حاکم منصوب شود و هیچ‌کس نمی‌تواند بدون اجازه، نماز جمعه

---

۱. «نظرات ائمه جمعه اهل سنت: ائمه جمعه زیر نظر رهبر معظم انقلاب هستند»، پارسینه، ۱۳۸۹/۱۱/۱۴ش. قابل دستیابی در:
https://www.parsine.com/fa/news/31709/

۲. همان.

۳. همان.

٤. همان.

برگزار کند».[۱]

مولوی دوست محمد درواخ امام جمعه شهر کهک نیز گفته است:

«اذن حاکم برای برگزاری نماز جمعه شرط است و هیچ‌کس نمی‌تواند بدون اجازه رهبری نماز جمعه برگزار کند.

اقامه نماز جمعه در هر شهر و منطقه با مجوز و اذن حاکم یا نماینده اوست».[۲]

مولوی ابراهیم ارباب امام جمعه موقت مسجد نور اهل سنت سراوان نیز گفته است:

«نماز جمعه پیشانی نظام، اولین نشانه جمهوری اسلامی و اصلی‌ترین فرض است. کسی حق ندارد خودسرانه نماز جمعه را اقامه کند. بلکه باید از رهبر و ولی امر مسلمین یا نایبش مجوز داشته باشد».[۳]

مولوی محمد صدیق درازهی امام جمعه اهل سنت مسجد جامع صدیق اکبر سراوان گفته است:

«از منظر فقه حنفی برای اقامه نماز جمعه شرایطی لازم است و برخی از شرایط آنقدر مهم است که به عنوان شرط صحت نماز جمعه معروف است.

یک شرط صحت نماز این است که نماز جمعه را سلطان اقامه کند و اگر سلطان غایب بود نماینده وی می‌تواند نماز را اقامه کند. اگر نماینده‌ای نیز نباشد برگزاری نماز جمعه جایز نیست».[٤]

مولوی عبدالله وحیدی‌فر امام جمعه اهل سنت شهرستان نیکشهر در خطبه نماز جمعه گفته است:

«اقامه نماز جمعه در هر مکان از کشور اسلامی فقط با مجوز رهبری و حاکم که همانا در ایران اسلامی رهبر معظم انقلاب هستند، صحیح و جایز و در غیر این صورت باطل است.

---

۱. همان.

۲. همان.

۳. همان.

٤. همان.

در احادیث و روایات آمده است که اگر امام جمعه تمامی شرایط را برای برگزاری نماز جمعه داشته باشد، اما حاکم مملکت راضی نباشد آن نماز جمعه صحیح نیست.

برگزاری نماز جمعه در همه نقاط کشور اسلامی باید با مجوز رهبر و حاکم انجام شود.

اگر امام جمعه تعیین شده در شهر حضور نداشته باشد با اجازه ایشان جانشین منصوب و نماز اقامه می‌شود و اگر چنانچه کسی را انتخاب نکرده باشد نمازی که بدون اجازه اقامه شود، باطل است».[۱]

مولوی عبدالرحیم کردی امام جمعه کوشه تمندان شهرستان خاش گفته است:

«قانون و فقه اهل سنت انتصاب امام جمعه را مشروط به اذن حاکم وقت دانسته و این اقدام توسط رهبری و در استانها و شهرستانها توسط نماینده رهبری صورت می پذیرد».[۲]

مولوی حافظ محمد علی شهنوازی امام جمعه اهل سنت خاش گفته است:

«امام جمعه هر شهر توسط نماینده ولی فقیه در استان و تأیید رهبر معظم انقلاب تعیین می‌شود. ازاین‌رو، جایگاه امام جماعت و جمعه عظیم و حساس است.

---

۱. همان.

۲. «برگزاری نماز جمعه باید مورد تأیید رهبر و حاکم کشور اسلامی باشد»، خبرگزاری مهر، ۱۳۸۹/۱۱/۹ش. قابل دستیابی در:

https://www.mehrnews.com/news/1241933/

امام جمعه و جماعت در حکومت اسلامی، از جایگاه بالایی برخوردار است و این فرد باید صالح، باتقوا، شجاع و عادل و آگاه به مسایل روز باشد.

امامان جماعت و جمعه باید از بیان هر گونه مسایل تفرقه‌افکنانه در شرایط حساس کنونی خودداری کنند.

اقامه نماز به عنوان ستون دین، مردم را از انجام اعمال ناپسند و ناشایست باز می دارد و آنان را به سمت اعمال خیر و صالح سوق می‌دهد».[۱]

مولوی عبدالستار حسین زهی امام جمعه مسجد حنفاء شهرستان خاش گفته است:

«در فقه احناف امام جمعه در صورتی می تواند نماز جمعه بخواند که خود امام حاکم باشد یا نائب حاکم باشد و یا اینکه از حاکم وقت به وی اجازه اقامه نماز جمعه داده باشد».[۲]

مولوی نورمحمد میربلوچ زهی امام جمعه نوک آباد و گوهر کوه خاش گفته است:

«انتصاب هر شخصی بعنوان امام جمعه مشروط بر این است که نظام صلاح بداند و بایستی با نظام هماهنگ باشد زیرا تریبون رسمی و محل ارتباط با مردم می باشد لذا انتصاب امام جمعه از سوی رهبری و یا نماینده رهبری است».[۳]

---

۱. همان.

۲. همان.

۳. همان.

مولوی عبدالمالک ایرندگانی امام جمعه ده قلعه ایرندگان خاش گفته است:

«از نظر فقه مسلمین و حنفی انتصاب امام جمعه بستگی به حکم حاکم وقت دارد و در شرایط فعلی حکم مقام معظم رهبری و یا نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت است و اگر مقام معظم رهبری اجازه نداد اصلا جایز نیست که فردی بدون اذن و مجوز نماز اقامه نماید»».[۱]

مولوی محمود کرد امام جمعه سنگان گفته است:

«"یا ایها الذین آمنوا أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و أوالأمرمنکم". هرکس می‌خواهد در دنیا و آخرت رستگار شود باید اطاعت نماید خداوند را و سپس رسول خدا را و سنت ایشان را و ائمه اطهار و حاکمان امر را که ولی فقیه در شرایط فعلی ولی امر می باشد و واجب است که امر به معروف و نهی از منکر را صاحبان امر و ولی فقیه و حکومت اسلامی سر لوحه رستگاری جامعه می دانند لذا اطاعت از صاحبان امر و ولی فقیه سبب می شود که ضد ارزشها از جامعه رخت بندد و جامعه به سوی فلاح و رستگاری سوق داده شود و از نظر فقهی امام جمعه نیز از ولی فقیه و نماینده ایشان اذن داشته باشد و در غیر اینصورت اقامه نماز جمعه طبق مذهب احناف جایز نمی باشد».[۲]

مولوی بلال کهرازهی مدیر حوزه علمیه تعلیم قرآن و امام جمعه نجف آباد خاش گفته است:

«انتصاب ائمه جمعه اهل سنت به نحو شایسته به ما کمک می نماید و ما از نماینده ولی فقیه تقدیر و تشکر می کنیم ودر کشور ما اتحاد و اتفاق اسلامی بر قرار است و هرکس بخواهد این اتحاد را از ما بگیرد خداوند از در غیب با آنها بر خورد می نماید».[۳]

مولوی خلیل‌الرحمن هاشم‌زهی امام جمعه نوک آباد خاش گفته است:

---

۱. همان.

۲. همان.

۳. همان.

«همه ائمه جمعه اعم از اهل سنت و شیعه زیر نظر مقام معظم رهبری هستند و ائمه جمعه منتسب به رهبری هستند و از نظر فقه حنفی و قوانین کشوری باید برای ائمه جمعه از طرف رهبری و یا نماینده ایشان احکامی صادر شود تا آنها بتوانند اقدام به اقامه نماز جمعه نمایند».[۱]

مولوی عبدالصمد دامنی مدیر حوزه علمیه اهل سنت "حقانیه" ایرانشهر گفته است:

«از آنجاییکه نماز جمعه یکی از مکانهای تجمع اقشار مختلف مردم است و لذا برای اینکه اختلاف پیش نیاید اخذ حکم سلطان و حاکم وقت برای بر پایی نماز جمعه در مذهب احناف و از منظر امام ابو حنیفه ضروری است».[۲]

مولوی عبدالناصر ساداتی امام جمعه موقت مسجد صدیقیه ایرانشهر گفته است:

«بر پایی نماز جمعه شرایطی دارد اول اینکه باید امکانات لازم برای بر پایی نماز جمعه فراهم باشد و در ثانی در کشورهای اسلامی همچون ایران اذن حاکم و سلطان وقت در این خصوص ضروری است».[۳]

مولوی سیدمحمد ریگی امام جمعه دلگان گفته است:

«بر پایی نماز جمعه شرایطی دارد: اول اینکه امکانات اقامه نماز جمعه فراهم باشد. در ثانی حاکم و یا قاضی

---

۱. همان.

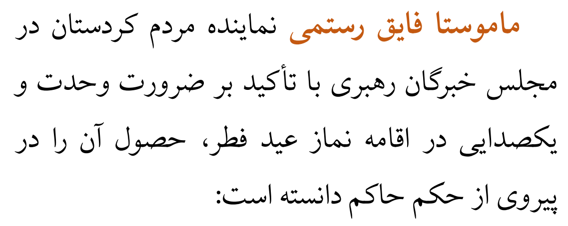
۲. همان.

۳. همان.

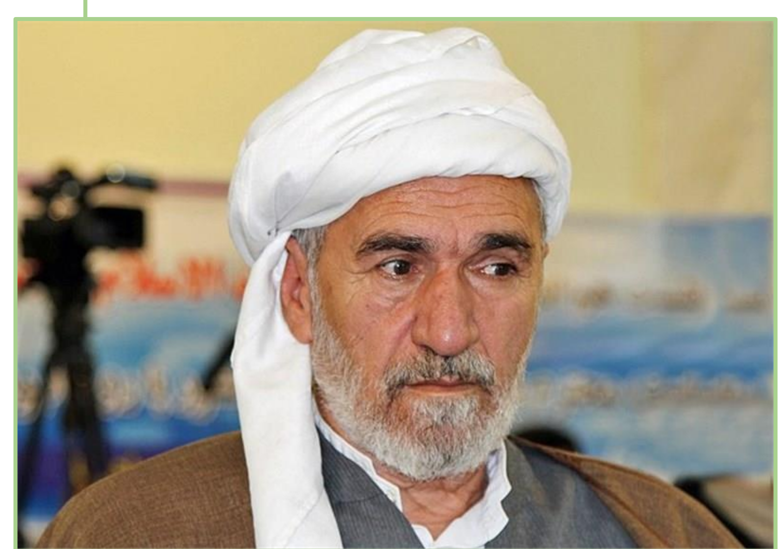
القاضات و یا نماینده آنها حضور داشته باشد و ثالثا اذن سلطان و پادشاه عادل برای بر پایی نماز جمعه شرط است و بدون اذن حاکم نمی‌توان نماز جمعه برگزار نمود و رابعا باید عمومیت داشته باشد و همه بتوانند در آن شرکت نمایند».[۱]

ب. تأکید بر «وجوب تبعیت از حکم ولی فقیه در اعلام رؤیت هلال»

نمود شفافی از ولایت‌پذیری علمای اهل سنت ایران را می‌توان در مسأله اعلان رؤیت هلال و محوریت رأی حاکم اسلامی در آن سراغ گرفت. این مصداق از تصریح آنان بر ولایت‌پذیری از ولی فقیه به عنوان حاکم اسلامی در موارد مختلف و در سال‌های متفاوتی از جانب علمای اهل سنت ایران بیان شده است. به‌طور نمونه:

ماموستا فایق رستمی نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری با تأکید بر ضرورت وحدت و یکصدایی در اقامه نماز عید فطر، حصول آن را در پیروی از حکم حاکم دانسته است:

«فلسفه عید فطر این است که مسلمانان در یکجا جمع شده و همه یکدل و یکصدا به اقامه نماز بپردازند که اتحاد و یکپارچگی بیش از پیش از تقویت شده و سبب ناامیدی دشمنان اسلام شود.

همه باید برای تعیین روز عید فطر پیرو حکم حاکم کشور خود باشند و اقامه نماز عید

---

۱. همان.

بدون حکم مقام معظم رهبری به عنوان حاکم جامعه اسلامی در هیچ نقطه‌ای از کشور جایز نیست».[1]

نمونه‌ای دیگر از چنین ولایت‌پذیری را می‌توان در بیانیه «جمعی از ائمه جمعه و مدیران شاخص مدارس علمیه اهل سنت خراسان شمالی»[2] به مناسب رؤیت هلال سراغ گرفت. در فقراتی از این بیانیه، ضمن تأکید بر «مشروعیت حاکم» بر تبعیت از ولی فقیه تأکید شده است:

«همچون سالهای اخیر برای عید سعید فطر و هلال ماه تابع ولی فقیه هستیم، در زمینه رصد و استهلال ماه هیچگونه اختلافی بین اهل تشیع و تسنن نیست و همه مانند همیشه تابع فرمان رهبر معظم انقلاب هستیم.

ایران اسلامی از حاکمی مشروع و توانمند و آگاه بر مسائل در رصد و استهلال ماه عید سعید فطر بهره می‌برد، لذا همان روزی را هم که به عنوان عید فطر از سوی دفتر مقام معظم رهبری اعلام شود، برای همه ما مسلمان چه شیعه و چه اهل سنت داخل کشور عید است.

---

۱. «ماموستا رستمی: اقامه نماز عید فطر بدون حکم مقام معظم رهبری در هیچ نقطه کشور جایز نیست»، قدس آنلاین، ۱۳۹۵/۴/۱۵ش. قابل دستیابی در:
http://www.qudsonline.ir/news/399102/

۲. افراد مزبور عبارتند از:

۱. حاج گلدی آخوند کمالی (مشاور استانداردر امور اهل سنت و مدیر حوزه علمیه خادمیه امانلی)؛

۲. حاج خالمحمد آخوند سرفراز (مدیر حوزه علمیه هدایتی کلاته ابریشم)؛

۳. حاج غفورآخوند یزدانی (مدیر حوزه علمیه الاظهر دهستان باغلق)؛

۴. حاج رحیم آخوند صمدی (امام جمعه یکه سعود)؛

۵. حاج آنا آخوند پروانه (امام جمعه و مدیر حوزه علمیه القریشی حصارچه)؛

۶. حاج محمد آخوند خادمی (امام جمعه کهنه جلگه)؛

۷. حاج عبدالله آخوند خوش نظر (امام جمعه و مدیر حوزه علمیه ربانیه تازه یاب)؛

۸. حاج عبدالله آخوند امانی (مدیر حوزه علمیه عرفانیه دشتک علیا)؛

۹. حاج آبا آخوند درخشان (مدیر حوزه علمیه کریمی یکه سعود)؛

۱۰. حاج نظر آخوند رستگاری(مدیر حوزه علمیه رحیمی بگ پولاد).

عید فطر در اسلام و در فقه اهل سنت دارای اهمیت فراوان می‌باشد و بودن قوانین اسلامی و همچنین کمیته رویت هلال که زیر نظر رهبر معظم انقلاب استهلال ماه را برعهده دارند، از اهمیت داده شدن به این مسأله اسلامی است و لذا اهل سنت نیز با تبعیت از حکم مقام معظم رهبری عید فطر را اعلام خواهند کرد.

بحث رویت ماه ممکن است در بسیاری از مکانها گفته شود ولی برای ثبوت این رویت حتماً باید حاکم شرع دستور دهد.

براساس احساسات قومی و مذهبی نباید حرفی که مورد قبول نظام اسلامی نیست بیان شود و در این راستا با صراحت اعلام می‌کنیم در فقه اسلامی، حاکم اسلامی باید رویت ماه را تأیید و نماز عید فطر را اعلام بکنند.

در ایران اسلامی همه تابع نظام، قانون اسلامی و رهبر معظم انقلاب هستیم، و اهل سنت نیز حاکم اسلامی را به عنوان دستور دهنده می‌دانند و از آن تبعیت می‌کنند».[1]

جالب آن‌که این ادبیات دینی در میان بسیاری از روحانیان خراسان شمالی نیز به چشم می‌خورد که نشان از رسوخ این حکم شرعی در ذهنیت عمومی جامعه اهل سنت ایران دارد. ازآن‌جمله:

حاج گلدی آخوند کمالی ـ مشاور استاندار خراسان شمالی در امور اهل سنت و مدیر مدرسه علمیه خادمیه اهل سنت امانلی بخش جرگلان شهرستان راز و جرگلان ـ به مناسبت بحث از کیفیت تعیین هلال و اعلام روز عید فطر بر وجوب تبعیت از ولی فقیه تأکید کرده است:

«ما علمای اهل سنت، در محفل فقهی ترکمن صحرا ... فتوایی در رابطه با "اطاعت از اولی الأمر" در اعلان شروع ماه مبارک رمضان و عیدفطر صادر نمودیم.

الحمدالله نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و حاکم عادل و اسلامی این کشور، اهمیت بسیار زیادی به این

---

۱. بیانیه ائمه جمعه و مدیران شاخص مدارس علمیه اهل سنت خراسان شمالی: «در اعلان عید فطر تابع حکم مقام معطم رهبری هستیم/ اطاعت از رهبر معظم انقلاب برای همه مسلمین واجب است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۳/۲۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/54115/

مسئله می‌دهد و کمیته‌ی استهلال ماه در رابطه با این موضوع از طرف دفتر مقام معظم رهبری تشکیل‌شده و متخصصانی برگزیده با تمام جدیت با دستگاه‌های مجهز هلال ماه را رصد می‌کنند، بر خود واجب می‌دانیم که از حاکم اسلامی کشور خود تبعیت کرده و همزمان با اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری، اعلان شروع ماه مبارک و عید سعید فطر نماییم».[۱]

حاج غفور آخوند یزدانی امام‌جمعه و مدیر حوزه علمیه الاظهر دهستان باغلق (رازو جرگلان) گفته است:

«باید تابع حاکم اسلامی بود، بخصوص در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران رهبر معظم انقلاب، اهتمام ویژه دارند تا رؤیت هلال ماه ثابت گردد و لذا هرگاه هلال ماه رمضان دیده شود و ثابت گردد برای مسلمین اعلام می‌نماید.

طبق فقه حنفی، رؤیت هلال باید به تأیید حاکم اسلامی برسد، که در این کشور، ما علمای اهل سنت استان تابع فرمایشات مقام معظم رهبری عزیز در این زمینه هستیم».[۲]

حاج خال‌محمد آخوند سرفراز مدیر حوزه علمیه هدایتی کلاته ابریشم (رازو جرگلان) گفته است:

---

۱. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک در اعلام ماه رمضان اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است / تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://khorasan-shomali.farsnews.com/printnews/13970225000361

۲. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک در اعلام ماه رمضان اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است / تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://khorasan-shomali.farsnews.com/printnews/13970225000361

«رؤیت هلال ماه و گرفتن روزه و اعلان عید فطر برای اهل سنت این استان، طبق اطلاعیه دفتر رهبر معظم انقلاب، که حاکم اسلامی این نظام است، ملاک است و باید تابع اوامر مقام معظم رهبری باشیم».[۱]

حاج رحیم آخوند صمدی، امام جمعه یکه سعود (رازوجرگلان) تصریح کرده است:

«برای اعلان ماه مبارک رمضان روش های گوناگونی وجود دارد، اما تنها شیوه درست آن است که به اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری در این خصوص عمل نموده و در این زمینه میان اهل سنت اتفاق نظر وجود دارد».[۲]

حاج آنا آخوند پروانه امام جمعه و مدیر حوزه علمیه القریشی حصارچه (رازو جرگلان) گفته است:

«در بین اهل سنت یک اصل ثابت وجود دارد و آن رؤیت هلال ماه می باشد؛ در بحث رؤیت هلال ماه تبعیت از حاکم اسلامی لازم و واجب است، وقتی حاکم اسلامی بر طبق اصول محکمی اعلام کند که فردا روز اول ماه رمضان یا عید فطر است مردم نیز باید از آن تبعیت کنند و روزه بگیرند یا عید بگیرند.
طبق اعتقاد ما حکومت کشور اسلامی است و

---

۱. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک در اعلام ماه رمضان اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است / تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://khorasan-shomali.farsnews.com/printnews/13970225000361

۲. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک ما در اعلام روز اول ماه مبارک رمضان، اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است/ تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53307/

حاکم عادل، فقیه و عالم بر ما حکومت می‌کند و تبعیت از رهبر معظم انقلاب در این زمینه ها واجب و لازم است».[۱]

حاج محمد آخوند خادمی امام جمعه کهنه جلگه(مانه و سملقان) گفته است:

«ملاک ما در اعلام روز اول ماه مبارک رمضان اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری، است».[۲]

«اگر چنانچه از طریق رسانه های عمومی و به نقل از دفتر مقام معظم رهبری رؤیت هلال به اثبات برسد و اعلام شود طبق آن اول ماه مبارک رمضان برای اهل سنت این منطقه حساب خواهد شد».[۳]

رویکرد مزبور در علمای دیگر شهرها نیز دیده می‌شود. چنان‌که، کوه چویی مدرس علوم دینی اهل سنت ارومیه گفته است:

«این امر سعادت و پیروزی برای مسلمین می‌آورد، ما باید گوش به زنگ اعلام دفتر مقام معظم رهبری باشیم و به دستور ایشان عید بگیریم که این برای ملت ما سعادت به دنبال دارد».[٤]

مشابه چنین موردی را می‌توان در بیانیه «ائمه جماعت مساجد شش گانه اهل سنت شهرستان بجنورد» نیز سراغ گرفت. آنان ضمن توصیف ولی فقیه به عنوان «حاکم شرع و ولی امر مسلمین» گفته‌اند:

«پیروی از نظر حاکم شرع و ولی امر مسلمین مقام معظم رهبری، در اعلان عیدسعید فطر لازم و ضروری است و

---

۱. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک ما در اعلام روز اول ماه مبارک رمضان، اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است/ تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53307/

۲. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک ما در اعلام روز اول ماه مبارک رمضان، اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است/ تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53307/

۳. «علمای شاخص اهل سنت خراسان شمالی: ملاک ما در اعلام روز اول ماه مبارک رمضان، اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری است/ تبعیت از حاکم اسلامی واجب است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53307/

٤. «تأکید علمای اهل سنت بر تبعیت از ولی فقیه برای اعلام عید فطر»، خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۱/۵/۲۷ش. قابل دستیابی در:

http://kordestan.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=4270

هرگونه مخالفت با آن شرعا جایز نیست».[۱]

مشابه این موضع‌گیری دینی ـ سیاسی را از جانب شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت شیراز، شیخ عبدالصمد ابونجمی امام جمعه اهل سنت خنج، شیخ عبدالعزیز قاضی‌زاده امام جمعه اهل سنت اوز، اعضای شورای روحانیت، هیأت افتا و ستاد استهلال استان بوشهر، ستاد استهلال اهل‌سنت هرمزگان و علماء و ائمه جمعه اهل سنت استان کرمانشاه در آستانه عید فطر ۱۴۳۴ق / مرداد ۱۳۹۲ش در قالب بیانیه‌های جداگانه‌ای سراغ داریم.[۲]

ستاد استهلال اهل سنت استان گلستان نیز اعلام داشته است:

«عید سعید فطر سال ۱۴۳۹ هجری قمری را مانند گذشته، منصه ظهور وحدت شکوهمند مسلمین حول محور رهبر معظم انقلاب اسلامی قرار می‌دهیم و ملاک عید سعید فطر را رؤیت هلال و تأیید مقام معظم رهبری اعلام می‌داریم».[۳]

علمای اهل سنت استان گلستان در این زمینه چنین گفته‌اند. ازآن‌جمله:

به گفته **آخوند عبدالرزاق رهبر** امام جمعه آق قلا:

«در امر رؤیت هلال و اعلام عید باید تابع اولی‌الأمر بود و تبعیت از مقام معظم رهبری واجب است. ... در خصوص شعائر اسلامی و اعلام آن از جمله اعیاد اسلامی باید تابع اولی الأمر بود ...

با دیدن هلال ماه و رؤیت آن با دلایل قاطع به محضر حاکم اسلامی و اولی الأمر ارائه می‌گردد و اولی الأمر با ثابت شدن رؤیت روز اول ماه رمضان و یا روز عید را اعلام می‌کند .

---

۱. «تاکید علمای اهل سنت بجنورد بر تبعیت از مقام معظم رهبری برای اعلان عید سعید فطر»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۳/۲۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/54105/

۲. «تأکید تعدادی از امامان جمعه اهل سنت بر تبعیت از دستورات حاکم شرع درباره عیدفطر»، دین آنلاین، ۱۳۹۲/۵/۱۷ش. قابل دستیابی در:

http://www.dinonline.com/prth.mnzt23nxqftd2.html

۳. «جلسه ستاد استهلال استان گلستان برگزار شد»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۳/۲۳ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/54100/

در این امر باید تابع اولی الأمر بود و تبعیت از اولی الأمر و مقام معظم رهبری لازم و واجب است. زیرا مقام معظم رهبری طبق حدیث پیامبر که فرموده‌اند با دیدن هلال ماه روزه بگیرید و با دیدن هلال ماه افطار کنید (عید بگیرید) عمل می کند و لذا تبعیت از حکم و اعلام اولی الأمر واجب و لازم است هر وقت ایشان اعلام نمایند همان روز روز اول عید خواهد بود».[۱]

آخوند عبدالحی میرزاعلی دیگر امام جمعه آق قلا نیز گفته است:

«تبعیت از حاکم اسلامی در بحث رؤیت هلال ماه و روز عید بر همه ما واجب است».[۲]

مرحوم قربان‌قلی آخوند حیدرنژاد (م آذر ۱۳۹۹ش) مدیر حوزه علمیه اهل سنت گُمیشان چنین تصریح کرده است:

«حاکم عادل، فقیه و عالم بر ما حکومت می‌کند و طبق فقه حنفی تبعیت از ایشان لازم است.

در بین اهل سنت یک اصل ثابت وجود دارد و آن رؤیت هلال ماه می‌باشد؛ در بحث رؤیت هلال ماه تبعیت از حاکم اسلامی لازم و واجب است، وقتی حاکم اسلامی بر طبق اصول محکمی اعلام کند که فردا روز اول ماه رمضان یا عید فطر است مردم نیز باید از آن تبعیت کنند و روزه بگیرند یا عید بگیرند.

طبق اعتقاد ما حکومت کشور اسلامی است و حاکم عادل، فقیه و عالم بر ما حکومت می‌کند و تبعیت از رهبر معظم انقلاب لازم است.

اولاً باید حتماً هلال ماه را رؤیت کنیم و ببینیم و رؤیت آن در کشور ما ثابت گردد و ثانیاً منتظر حکم و اعلام حکومت اسلامی و مقام معظم رهبری باشیم».[۳]

---

۱. «روحانیت ترکمن گلستان: در امر اعلام عید فطر و رؤیت هلال ماه تابع امر مقام معظم رهبری هستیم»، خبرگزاری برنا، ۱۳۹۵/۴/۱۳ش. قابل دستیابی در:
https://www.borna.news/

۲. «تبعیت علمای اهل سنت از حاکم اسلامی در عیدفطر»، جام نیوز، ۱۳۹۵/۴/۱۵ش. قابل دستیابی در:
http://www.jamnews.com/textversion/detail/news/685256/181

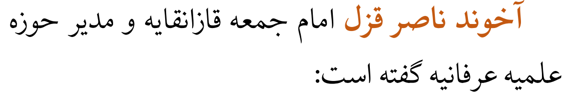
۳. «تبعیت علمای اهل سنت از حاکم اسلامی در عیدفطر»، جام نیوز، ۱۳۹۵/۴/۱۵ش. قابل دستیابی در:

←

آخوند محمدامین صفری امام جمعه شهر فراغی در شرق استان گلستان گفته است:

«در برگزاری نماز عید فطر تابع نظر مقام معظم رهبری هستیم و با محرز شدن و تایید ایشان نماز عید فطر را برگزار خواهیم کرد ...

همچون سال‌های گذشته در برگزاری نماز عید فطر تابع امر و نظر رهبری هستیم و پس از رویت ماه توسط تیم استهلال و تایید ولی امر مسلمین، نماز عید فطر را اقامه می‌کنیم».[1]

آخوند ناصر قزل امام جمعه قازانقایه و مدیر حوزه علمیه عرفانیه گفته است:

«باید در امر اعلام عید و رؤیت هلال ماه تابع امر مقام معظم رهبری باشیم. دیدن و رؤیت هلال ماه هم در اول ماه رمضان و هم در آخر آن و اعلام عید لازم است و در ثانی این رؤیت و دیدن باید با تأیید حاکم اسلامی انجام پذیرد و حجت همان نظر حاکم اسلامی است.

باید تابع حاکم اسلامی بود بخصوص در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران رهبر معظم انقلاب اهتمام ویژه دارند تا رؤیت هلال ماه ثابت گردد و لذا هرگاه هلال ماه رمضان یا شوال دیده شود و ثابت گردد برای مسلمین اعلام می نماید».[2]

---

۱. «تبعیت علمای اهل سنت از حاکم اسلامی در عیدفطر»، جام نیوز، ۱۳۹۵/۴/۱۵ش. قابل دستیابی در:
http://www.jamnews.com/textversion/detail/news/685256/181

۲. «تبعیت علمای اهل سنت از حاکم اسلامی در عیدفطر»، جام نیوز، ۱۳۹۵/۴/۱۵ش. قابل دستیابی در:
http://www.jamnews.com/textversion/detail/news/685256/181

«تمام مجتهدین بر این نظرند که مباحث مربوط به رؤیت هلال ماه در میان عامه مردم به زمانی برمی‌گردد که حاکم اسلامی حکومت نباشد، یا اگر حاکم اسلامی در راس بود، حکمی صادر نکند.
با این دیدگاه اگر حاکم اسلامی حکم صادر کند و حکم به رؤیت هلال ماه بدهد به هر طریقی که برایش ثابت شده باشد حکم او لازم الاجراست که با این کار اختلاف از میان امت برداشته می‌شود. این مسائل در مقالات ابن عابدین و کتب عبدالحی کلنوی نقل شده است».[۱]

به تصریح **آخوند ابوبکر خوجملی** امام جمعه نگین شهر:

«طبق فقه حنفی رؤیت هلال باید به تأیید حاکم اسلامی برسد و تبعیت از حکم اولی الأمر واجب است... باید حتماً هلال ماه رؤیت گردد و ثابت شود و طبق فقه حنفی این رؤیت باید به تأیید حاکم اسلامی برسد تا ایشان اعلام نمایند. زیرا پیروی از حاکم اسلامی در این امر لازم است. ...
شهادت افرادی که ادعا می کنند هلال ماه را دیده‌اند، باید مورد تأیید حاکم اسلامی قرار بگیرد. زیرا حاکم اسلامی و اولی الأمر اعلام می‌نماید که چه روزی عید فطر است و تبعیت از حکم حاکم و اولی الأمر نیز لازم و واجب است».[۲]

آخوند عبدالجبار میرآبی مدیر حوزه حامد قره تپه در استان گلستان نیز گفته است:

«در استان ما که شیعه و سنی با هم زندگی می‌کنند با پیروی از ولی امر و با هماهنگی دفتر مقام معظم رهبری به همراه مردم ایران عید می‌گیریم».[۳]

---

http://www.jamnews.com/textversion/detail/news/685256/181

۱. «تأکید علمای اهل سنت بر تبعیت از ولی فقیه برای اعلام عید فطر»، خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۱/۵/۲۷ش. قابل دستیابی در:

http://kordestan.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=4270

۲. «روحانیت ترکمن گلستان: در امر اعلام عید فطر و رؤیت هلال ماه تابع امر مقام معظم رهبری هستیم»، خبرگزاری برنا، ۱۳۹۵/۴/۱۳ش. قابل دستیابی در:

https://www.borna.news/

۳. «تأکید علمای اهل سنت بر تبعیت از ولی فقیه برای اعلام عید فطر»، خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۱/۵/۲۷ش. قابل دستیابی در:

←

امام جمعه، شورای افتا، ائمه جماعات و مدرسین حوزه‌های علمیه مریوان نیز اعلام کرده‌اند:

«اعلام عید سعید فطر را به عهده حاکم شرع و ولی فقیه دانسته و بدین‌وسیله تابعیت خود را از دستورات رهبر معظم انقلاب مدظله العالی در خصوص اعلام روز عید سعید فطر در موارد ذیل الذکر اعلام می داریم».[۱]

«ما جامعه روحانیون اعلام می‌داریم بر اساس احکام فقه حضرت امام شافعی (رض) اعلام روز شروع ماه مبارک رمضان و اعلام روز عید سعید فطر بعد از ثبوت شرعی به منظور اعلام عمومی از شئون و اختیارات حاکم (مقام معظم رهبری) بوده و هر گونه اعلان منوط به اطلاعیه رسمی دفتر مقام معظم رهبری و به تبع آن ستاد استهلال دفتر نمایندگی ولی فقیه در استان کردستان می‌باشد».[۲]

ستاد استهلال اهل سنت استان کردستان ـ متشکل از چهره‌هایی چون ماموستا مجتهدی امام جمعه سنندج، ماموستا راستی امام جمعه موقت سنندج، ماموستا حیدر مصطفوی عضو شورای روحانیت مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور (م آبان ۱۳۹۹ش) و ماموستا سید محمدسعید حسینی عضو شورای روحانیت مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور ـ اعلام کرده است:

«براساس مصوبه ستاد استهلال این استان، نماز عید سعید فطر همزمان با سراسر کشور و اعلام عید از سوی مقام معظم رهبری(دامت برکاته) اقامه خواهد شد و هرگونه اعلام زود هنگام عید و برپایی نماز عید سعید فطر مورد تأیید نیست».[۳]

شیخ خلیل افرا ـ عضو شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت کشور و نائب رئیس شورای روحانیت و افتاء

---

http://kordestan.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=4270

۱. «بیانیه ائمه جمعه و جماعت شهرستان مریوان در خصوص اعلام عید سعید فطر»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۳/۲۲ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/54083/

۲. «بیانیه علمای مریوان پیرامون حلول ماه مبارک رمضان»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۴ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53261/

۳. «تأکید علمای اهل سنت بر تبعیت از ولی فقیه برای اعلام عید فطر»، خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۱/۵/۲۷ش. قابل دستیابی در:

http://kordestan.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=4270

اهل‌سنت استان بوشهر ـ در این زمینه گفته است:

«هیئت افتاء استان، استهلال و رؤیت ماه را بررسی می کند و لیکن نهایتاً منتظر اعلان دفتر مقام معظم رهبری هستیم. رصد و رؤیت انجام می‌شود. اما فصل الخطاب و ملاک اعلان ستاد استهلال دفتر رهبری است».[۱]

در بیانیه ستاد استهلال اهل سنت استان هرمزگان نیز آمده است:

«ستاد استهلال این استان برای ایجاد وحدت و همدلی و دوری از اختلاف میان مسلمانان و خنثی کردن توطئه‌های سیاسی دشمنان اسلام در اعلام عید سعید فطر، با ولی فقیه خواهد بود و جامعه اهل سنت را به تبعیت از حکم حاکم اسلامی در خواندن نماز عید سعید فطر دعوت می‌کند».[۲]

ماموستا محمدامین راستی عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت، حقوقدان، مدرس و امام جمعه موقت سنندج در همایش ائمه جمعه و شوراهای افتاء استان کردستان با عنوان «مبانی فقهی و علمی استهلال» گفته است:

«اطاعت از خدا، رسول خدا و ولی امر مسلمین بر اساس قرآن یک واجب شرعی است.

فتاوای علما نه تنها در بحث استهلال ماه، بلکه در مسائل مختلف فراوان است و همین ازدیاد فتاوا و نظریه‌ها در

---

۱. «جلسه شورای روحانیت اهل سنت استان بوشهر برگزار شد»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۳/۷ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/53660/

۲. «تأکید علمای اهل سنت بر تبعیت از ولی فقیه برای اعلام عید فطر»، خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا، ۱۳۹۱/۵/۲۷ش. قابل دستیابی در:

http://kordestan.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=4270

عرصه موجب بروز برخی اختلافات می‌شود. برای رفع این مشکل راهی جز امر حکومتی وجود ندارد. باید رهبری واجد الشرایط وجود داشته که مسائلی را که بین مسلمانان اختلاف است رفع کند.

تخلف از دستورات رهبری عدول از شریعت اسلام است. اجرای احکام الهی بسته به وجود رهبر و حاکم دینی در هر جامعه‌ای دارد.

تبعیت از رهبر و وجود رهبری برای جامعه لازم و ضروری است. خوشبختانه ما در کشور از وجود رهبری بهره‌مند هستیم که خود را با تمام وجود وقف اسلام می‌کند».[1]

۱. «تخلف از دستورات رهبری عدول از شریعت اسلام است»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدار علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۷/۲/۲۰ش. قابل دستیابی در:
http://www.dmsonnat.ir/News/53130/

فصل پنجم:
ولایت‌پذیری در «مسائل جهان اسلام»

در برخی از موارد اشارات حاکی از ولایت‌پذیری اهل سنت ناظر به عرصه مسائل جهان اسلام است. به‌طور نمونه: ماموستا محمد ایوبی از روحانیان اهل سنت پلدشت با اشاره به نقش و کارآمدی ولایت فقیه، گفته است:

«ولایت فقیه به عنوان قطب‌نمایی است که راه هدایت را در عصر کنونی به مسلمانان و حتی مردم جهان نشان می‌دهد».[۱]

حاج ماموستا رحیمی امام جمعه نلاس گفته است:

«درایت و دوراندیشی مقام معظم رهبری(مدظله العالی) سبب استمرار و تسخیر قلوب مسلمین اعم از شیعه و سنی شده و نه تنها رهبر ایران بلکه به عنوان محبوبترین رهبر در دنیا مطرح و فرمایشات ایشان فصل الخطاب بوده و هست».[۲]

مولوی عبدالغنی بارانی مدیر مدرسه علمیه اهل سنت طوبی به‌مناسبت محکوم کردن اقدامات وحشیانه گروهک داعش گفته است:

«ما در کشوری زندگی می‌کنیم که دارای رهبری دانا، مدیر و مدبر می‌باشد که همیشه راه درست را به ما نشان

---

۱. «عزت و اقتدار ملت ایران در سایه ولایت فقیه است»، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایرنا، ۱۳۹۵/۷/۵ش. قابل دستیابی در:

http://www.irna.ir/wazarbaijan/fa/News/81328072

۲. «پیام تقدیر علمای اهل سنت آذربایجان غربی از مقام معظم رهبری (مدظله العالی)»، پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ۱۳۹۵/۴/۹ش. قابل دستیابی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/News-37780.aspx

می‌دهد و ایشان در بیانات خود در خصوص حمایت از کشور عراق سنگ تمام گذاشتند و وظیفه شرعی همه ما را مشخص کردند».[1]

مولوی عبدالرحمن ترنج زر امام جمعه مسجد اهل سنت زین‌العابدین علیه‌السلام چابهار در خطبه های نماز جمعه گفته است:

«ما باید از رهبری اطاعت کنیم و با کفار و منافقان جهاد کرده و قدس و فلسطین را آزاد کنیم وگرنه دشمنان بر ما مسلط می‌شوند».[2]

---

۱. «اطاعت از رهبری وظیفه شرعی ماست»، یزدرسا، ۱۳۹۳/۴/۵ش. قابل دستیابی در:

http://yazdrasa.ir/fr/-/

۲. «در امان ماندن از شر دشمنان در سایه اتحاد و اطاعت از مقام معظم رهبری است»، رواق الحجاج. قابل دستیابی در:

http://hajij.com/fa/reports/item/2946-2015-12-19-05-23-26

مولوی عبدالصمد کریم‌زایی امام جمعه اهل سنت ایرانشهر در خطبه‌های نماز جمعه نیز رهبری آیت‌الله خامنه‌ای را در مقایسه با رهبری در دیگر کشورهای اسلامی بر قله نشانده است:

«اگر رهبران کشورهای اسلامی همچون رهبر معظم انقلاب اسلامی ما با مردمشان رفتار می‌کردند ما هیچ زمان شاهد این گونه درگیری‌ها در دنیای اسلام نبودیم».[۱]

حاج خال‌محمد آخوند سرفراز مدیر حوزه علمیه هدایتی کلاته ابریشم (رازو جرگلان) گفته است:

«امام راحل با این ویژگی‌های شایسته در دفاع از حقوق مسلمین در مقابل ظالمان ایستاد و پیروز شد و امروز هم رهبر معظم انقلاب همانند امام موضع‌گیری‌ها و تصمیم‌گیری‌های بسیار مدبرانه، به‌جا و به‌موقعی در قبال مسائل جهان اسلام و دفاع از حقوق مسلمین جهان دارد که نشان‌دهنده قدرت بالای نظام اسلامی است».[۲]

---

۱. «امام جمعه اهل سنت ایرانشهر: اطاعت از رهبری بر اساس دستورات دینی و اسلامی واجب است»، ایرنا، ۱۳۹۳/۹/۲۸ش. قابل دستیابی در:

http://www.irna.ir/sb/fa/News/81432398

۲. «مدیر حوزه علمیه اهل سنت خراسان شمالی: امام خمینی، دو نعمت ارزشمند وحدت و امنیت را برای ما به یادگار گذاشتند»، خبرگزاری تقریب، ۱۳ خرداد ۱۳۹۷ش. قابل دستیابی در:

http://www.taghribnews.com/fa/interview/334549/

بخش سوم: باور «علمای اهل سنت ایران»
به «کارآمدی و ظرفیت وحدت‌آفرینی ولایت فقیه»

در این بخش مباحث آتی خواهد آمد:

الف. باور به «کارآمدی ولایت فقیه»؛

ب. باور به «وحدت‌آفرینی ولایت فقیه».

فصل اول:
باور به «کارآمدی ولایت فقیه»

بسیاری از علمای اهل سنت ایران به ابعاد مختلفی از کارآمدی نظام ولایت فقیه اذعان کرده و به آن باور دارند. به‌طور نمونه:

ماموستا ملامحمد محمدی امام جمعه اهل سنت کرمانشاه با تأکید بر جایگاه و موفقیت‌های نظام جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی، نقش ولی فقیه در این زمینه را برجسته دانسته است:

«الحمدالله نظام و دولت ما قوی‌ترین نظام و دولت است. هرچه در عرصه بین‌المللی و سیاست خارجی دولت مقتدرتر عمل کند، ملت سرافرازتر در عرصه بین‌المللی ظاهر می‌شود. ما به این مردم و دولت افتخار می‌کنیم و همه این پیروزی‌ها و سرافرازی‌ها را مدیون رهبری حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدّ ظله العالی) هستیم که در تمام لحظه‌های حساس به‌گونه‌ای ورود می‌کند که جای کوچک‌ترین شک و تردید باقی نمی‌ماند».[1]

ماموستا ملارشید ثنایی امام جمعه اهل سنت سرپل ذهاب ـ در نشست بصیرت‌افزایی در جمع بسیجیان و فرماندهان حوزه‌های مقاومت بسیج سرپل ذهاب ـ درباره کارآمدی الگوی ولایت فقیه گفته است:

«پیروی از خط ولایت فقیه و فرامین رهبر فرزانه انقلاب باعث شد تا ایران اسلامی امروز به قطب قدرتمندی در

---

۱. «داود یاوری مدیرکل تعاون،کار ورفاه اجتماعی با امام جمعه اهل سنت کرمانشاه دیدار نمود». قابل دستیابی در:

https://kermanshah.mcls.gov.ir/fa/news/60992/

جهان تبدیل شود».[۱]

ماموستا عبدالرحمن خدایی در بحث از دسیسه‌های اقتصادی دشمن علیه ملت ایران گفته است:

«تنها راه نجات کشور از این بحران اقتصادی تبعیت و پشتیبانی از فرامین مقام معظم رهبری است.

باید تمام مسئولان، دولت و ملت برای رفع مشکلات اقتصادی کشور یکدل و متحد پشتیبان رهبری و نظام جمهوری اسلامی باشند تا این بار نیز دشمنان همانند همیشه، مأیوس و شرمنده شوند. قطعاً با پیروی از فرمایشات مقام معظم رهبری دشمنان نظام و انقلاب اسلامی شکست می‌خورند.

تجربه نشان داده است که ملت با پشتیبانی از فرامین رهبری، موفق شده‌اند و صددرصد از این چالش و بحران اقتصادی کشور نیز نجات پیدا می‌کنیم».[۲]

مولوی عبدالغنی بارانی مدیر مدرسه علمیه اهل سنت طوبی در گفتگویی پیرامون محکومیت اعلام پایتختی قدس شریف برای اسرائیل، ضمن تمجید از مواضع آیت‌الله خامنه‌ای در این مورد، خواستار الگوگیری سران کشورهای اسلامی از ایشان شده است:

«موضع رهبری انقلاب در آن جلسه در خصوص اعلام پایتختی قدس شریف برای اسرائیل خبیث بسیار جالب،

---

۱. «پیروی از ولایت فقیه عامل قدرت ایران اسلامی است»، خبرگزاری بسیج، ۱۳۹۵/۵/۱۷ش. قابل دستیابی در:

http://basijnews.ir/fa/news/8723577/

۲ . «تنها راه نجات کشور از بحران اقتصادی تبعیت و پشتیبانی از فرامین رهبری است»، پایگاه اطلاع‌رسانی مخبر، ۱۳۹۵/۴/۹ش. قابل دستیابی در:

http://www.mokhbernews.ir/Home/ShowNewsInfo/6474176

روشنگرانه و بصیرت افزا بود.

همانطور که رهبری انقلاب در آن جلسه فرمودند:

"اینکه آنها ادعا میکنند می‌خواهند قدس را پایتخت رژیم صهیونیستی اعلام کنند، از عجز و ناتوانی آنهاست. در مسئله فلسطین، دست آنها بسته است و نمی‌توانند اهدافشان را پیش ببرند."

سران کشورهای اسلامی می‌بایست از مواضع رهبری ایران درس گرفته و روش واکنش صحیح به اقدامات این چنینی را بیاموزند.

اطمینانی که رهبری انقلاب در خصوص نابودی اسرائیل خبیث و پیروزی فلسطین دادند جمعیت حاضر را مسرور و حاضرین را به هیجان آورد. زیرا همگان می‌دانند رهبری انقلاب وعده‌ای نمی‌دهد مگر آنکه آن وعده صادق است».[۱]

مولوی عبدالرحمن عارفی امام جمعه شهرستان نگور درباره ویژگی‌ها و شایستگی‌های آیت‌الله خامنه‌ای گفته است:

«ایران اسلامی کشوری مقتدر تحت زعامت و رهبری مقام معظم رهبریست. رهبری جمهوری اسلامی ایران فردی شجاع، دین شناس، آگاه به مسائل روز و بهترین شخص برای تصدی امر رهبری برای کشور و مستضعفین عالم می‌باشد. بدین جهت تقریبا هیچ مستضعفی در عالم نیست مگر نسبت به ایشان علاقه داشته باشد».[۲]

---

۱. «مدرس حوزه های علمیه اهل سنت: وعده رهبری در خصوص آزادی فلسطین وعده ای صادق است»، سنت نیوز، ۱۳۹۶/۹/۱۸ش. قابل دستیابی در:

http://sonatnews.ir/detail/News/6930/1

۲. «مولوی عارفی: مقام معظم رهبری امام المستضعفین و مورد تائید شیعه و سنی است»، خبر وان، ۱۳۹۶/۵/۲۴ش. قابل دستیابی در:

https://khabarone.ir/news/10299537/

فصل دوم:
باور به «وحدت‌آفرینی ولایت فقیه»

اگر بخواهیم ظرفیت الگوی ولایت فقیه را در سطح مدیریت جهان اسلام بسنجیم، می‌بایست برخورداری ولایت فقیه از ظرفیت وحدت‌آفرینی آن را مورد توجه قرار دهیم.

در این میان، توجه به نقش وحدت‌آفرین ولایت فقیه در سخنان برخی از علمای اهل سنت ایران قابل تأمل است. به‌طور نمونه:

ماموستا عابد نقیبی رئیس مرکز بزرگ اسلامی شهرستان سقز ـ در همایش نقش علما و روحانیون در همگرایی و مقابله با افکار تکفیری ـ تبعیت از آیت‌الله خامنه‌ای را محور وحدت در جهان اسلام معرفی کرده است:

«پیروی و تبعیت از فرمایشات و منویات مقام معظم رهبری تنها راه تقویت وحدت و امنیت مسلمانان جهان است».[1]

ایشان به‌مناسبت دیگری نقش وحدت‌آفرینی آیت‌الله امام خامنه‌ای در جهان اسلام را در مقایسه با زمام‌داران جهان اسلام چنین برجسته کرده است:

«اگر همه مسلمانان دنیا به فرمایشات حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای توجه کنند و به آنها عمل نمایند ما در دنیای اسلام هیچ مشکلی نخواهیم داشت. ولی کسانی که به این سخنان گوش ندهند، سرسپرده کشورهای غربی خواهند

---

۱. «ماموستا نقیبی: گروه‌های تکفیری و داعش پایبند به "هیچ" مذهبی نیستند»، خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۶/۷/۲ش. قابل دستیابی در:
https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/07/02/1528984/

بود. مثل همین وضعیتی که الان کشور عربستان دارد یا ترکیه که در لابی‌هایش مدام به دنبال احیای مسئله امپراتوری عثمان است».[۱]

مولوی نذیر احمد سلامی نماینده مردم اهل سنت سیستان و بلوچستان درباره نقش ولی فقیه در حفظ وحدت گفته است:

«در جامعه‌ای که رهبری فرزانه مانند آیت‌الله خامنه‌ای در آن ولایت دارد، وحدت‌شکنی سخت نیست بلکه محال است».[۲]

۱. «ماموستا عابد نقیبی: اگر محبان اهل‌بیت رافضی نامیده می‌شوند ما از همه رافضی‌تریم»، خبرگزاری اهل بیت(ع) ابنا، ۱۳۹۴/۱/۱۳۱ش. قابل دستیابی در:

http://fa.abna24.com/cultural/interview/archive/2015/04/20/685181/story.html

۲. «نماینده اهل سنت سیستان و بلوچستان در مجلس خبرگان رهبری: وحدت شکنی در جامعه‌ای که ولی فقیه دارد محال است»، خبرگزاری فارس، ۳۰/ ۴ / ۱۳۹۲ش، قابل دسترسی در:

https://sport.farsnews.com/news/13920430000879/comments/ads.php

ماموستا مصطفی محمودی ـ عضو شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت و امام جمعه پیرانشهر ـ با اشاره به دیدار صمیمی آیت‌الله خامنه‌ای با مردم سیستان و بلوچستان گفته است:

«ایشان در این دیدار فرمودند شیعه و سنی تفاوتی با یکدیگر نداشته و بنده به سنی‌ها علاقه‌مند و آنها را دوست دارم و باید عدالت واقعی بین آنان برقرار شود.

بنابراین رهبر معظم انقلاب اسلامی بارها و بارها در مورد لزوم وحدت شیعه و سنی سخنانی ایراد فرموده و بر تقویت روزافزون وحدت بین پیروان مذاهب اسلامی تأکید کرده‌اند. چون شیعه و سنی دارای عقاید مشترک بسیاری بوده و یک دشمن واحد دارند».[۱]

امجد آخوند نظری از علمای اهل سنت ترکمن درباره نقش وحدت‌آفرین آیت‌الله خامنه‌ای گفته است:

«مقام معظم رهبری در رأس امور هستند. ایشان ولی امر هستند و مسائل سیاسی را هدایت می‌کنند. موضع ایشان عالمانه و شجاعانه بود و مشقت‌هایی که ایشان تحمل می‌کند طاقت‌فرسا است. ما برای ایشان دعای خیر می‌کنیم که سلایق مختلف فکری و سیاسی را تحمل می‌کنند و با تدبیر حکیمانه ایشان است که چنین همبستگی و وحدتی در ایران وجود دارد».[۲]

ماموستا ملامحمد محمدی امام جمعه اهل سنت کرمانشاه در خطبه‌های نماز جمعه «رهنمودهای رهبر معظم انقلاب را کاملترین راهکار برای حفظ یکپارچگی همه ارکان کشور» دانسته و «همگان را به برداشت واقعی و تبعیت عملی

---

۱. ماموستا مصطفی محمودی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۹۶/۱۱/۲۹ش. قابل دسترسی در:

http://www.dmsonnat.ir/News/51390/

۲. مصاحبه با امجد آخوند نظری، «نظر ابن تیمیه خلاف اجماع اهل سنت است»، سایت دفتر تقریب مذاهب اسلامی (وابسته به دانشگاه ادیان و مذاهب)، ۱۳۹۵/۱۰/۴ش، قابل دسترسی در:

https://taghrib.urd.ac.ir/fa/cont/7305/

از این رهنمودها» فرا خوانده است.[۱]

مولوی عنایت‌الله رسولی‌زاده امام جمعه اهل سنت شهرستان سرباز به مناسبت فرارسیدن هفته وحدت، گفته است:

«دشمنان اسلام همواره به دنبال تفرقه‌افکنی میان مسلمین بوده و هستند و از هر بهانه‌ای برای ایجاد اختلاف میان مذاهب مختلف اسلامی استفاده می‌کنند و این امر ضرورت حفظ و تقویت وحدت در دنیای اسلام را دو چندان می‌کند. آنچه تا به امروز باعث نابودی نقشه‌های دشمنان شده، وحدت، برادری و پیروی از ولایت فقیه است که باید مورد توجه همه اقوام و مذاهب باشد و آن را نقشه راه مبارزه با استکبار بدانند».[۲]

شیخ حکمت‌الله رمضانی امام جمعه اهل تسنن شهر هشجین خلخال به مناسبت هفته وحدت گفته است:

«پیروی از ولایت فقیه اصلی‌ترین ستون وحدت است.

همدلی دو فرقه در کنار هم سبب خشنودی مسلمانان و آرامش در منطقه می‌شود و حفظ این آرامش در زیر سایه ولایت فقیه میسر شده [است]. چرا که نتیجه این تدابیر، امنیت را در سراسر ایران فراهم کرده و بیعت و عهد و پیمان مردم هشجین با آرمان‌های انقلاب اسلامی، امام راحل و مقام معظم رهبری میثاقی دوباره در هفته وحدت است».[۳]

بخشی از نمودهای وحدت‌گرایی جمهوری اسلامی ایران را می‌توان در خدمات آن به جامعه اهل سنت سراغ گرفت.

مولوی اسحاق مدنی ـ که مشاور نخست وزیر و سه دوره مشاور رئیس جمهور در امور اهل سنت بوده و به عنوان استاد دانشگاه و نائب رئیس مجمع عالی مجمع تقریب بین المذاهب الاسلامیه، و مشاور عالی دبیر شورای برنامه ریزی

---

۱. ماموستا ملامحمد محمدی، «آمریکا به دنبال تبلیغات ایران هراسی و تلاش علیه وحدت کشورهای اسلامی است»، صدای اهل سنت جنوب. قابل دستیابی در:
https://www.sunni-j.com/1396/042060

۲. «مولوی رسولی‌زاده: وحدت و پیروی از ولایت فقیه نقشه‌های دشمنان را خنثی کرده است»، خبرگزاری تسنیم، ۱۵ آذر ۱۳۹۶ش، قابل دسترسی در:
https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/09/15/1592918/

۳. «وجود ولایت فقیه عامل اصلی وحدت مسلمانان جهان است»، خبرگزاری تسنیم، ۱۹ دی ۱۳۹۳ش، قابل دسترسی در:
https://www.tasnimnews.com/fa/news/1393/10/19/611425/

مدارس علوم دینی اهل سنت کشور در جامعه اهل سنت نقش‌آفرین بوده است ـ در این زمینه گفته است:

«تمام خدماتی را که امروز در منطقه محروم سیستان و بلوچستان می‌بینید، بعد از انقلاب ارائه شده است.
قبل از انقلاب منطقه سیستان و بلوچستان فقط یک دانشگاه داشت. ولی در حال حاضر در هر شهرستان ما چندین دانشگاه وجود دارد، راه‌های شهری و روستایی ما بر خلاف زمان رژیم پهلوی آسفالت شده و در هر شهر ما چندین مدرسه علوم دینی آباد و فعال هستند و آزادانه و توسط خود علمای اهل سنت مدیریت می‌شوند.
بزرگترین مدرسه علوم دینی قبل از انقلاب کمتر از سی نفر طلبه داشت و طلاب ما برای فارغ‌التحصیلی مجبور بودند به کشورهای همسایه از جمله پاکستان و هند مراجعه کنند. ولی امروز چند صد نفر طلبه در مدارس منطقه مشغول به تحصیل هستند و در ایران اسلامی فارغ التحصیل می‌شوند و تعداد بسیار محدودی جهت تکمیل آموزه‌های دینی به کشورهای دیگر مراجعه می‌کنند».[۱]

شیخ عبدالواحد خواجوی امام جمعه اهل سنت شیراز هر دو ولی فقیه جمهوری اسلامی ایران را منادیان وحدت خوانده است:

«با شکل‌گیری انقلاب اسلامی ایران و در زمان امام راحل ﷺ نیز انقلابی که به رهبری ایشان تحقق یافت، در راستای حفظ وحدت و برادری و اخوت بود و امروز هم این مسیر توسط نایب بر حق معمار کبیر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای ادامه داشته و رهبر فرزانه کشور منادی همین اتحاد است. ...

---

۱. «نشست مشترک وزیر اوقاف سوریه و همراهان با رئیس، دبیر و اعضای شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت»، ۱۳۹۶/۱۲/۸ش. قابل دستیابی در:
http://www.dmsonnat.ir/News/51650/

وحدت از جمله اصولی است که نباید تنها به یک هفته منتهی شده بلکه باید در طول سال، جاری باشد و این تأکید امام خمینی‌ﷺ و رهبر معظم انقلاب به عنوان منادیان وحدت است ».[۱]

از منظر او:

«منادی این وحدت بی‌نظیر نیز بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی ایران بودند و رهبر فرزانه انقلاب نیز تداوم‌گر این وحدت هستند به‌طوری‌که مراجع و علمای اهل تسنن و تشیع با یکدیگر دست دوستی داده و مردم را به وحدت و همدلی و تمسک به مشترکات دین سوق دادند.

با خون پاک شهدای مسلمانان تشیع و تسنن نظام جمهوری اسلامی به‌ثمر نشست و تداوم یافت و در مقابل توطئه‌های دشمنان اسلام محافظت شد و امروز نیز تمام مسلمانان شیعه و سنی کشور به ندای رهبر انقلاب لبیک می‌گوییم و پشت سر یک رهبر قرار داریم».[۲]

ایشان ریشه سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی در تأکید بر وحدت را چنین معرفی کرده است:

---

۱. شیخ عبدالواحد خواجوی (گفتگو)، «حفظ اتحاد عبادت است»، خبرگزاری حوزه، ۱۳۹۳/۱۰/۱۶ش. قابل دستیابی در:

http://hawzahnews.com/detail/News/342190

۲. شیخ عبدالواحد خواجوی، «راهپیمایی ۲۲ بهمن، تجلی وحدت مسلمانان شیعه و سنی جمهوری اسلامی است»، خبرگزاری بین‌المللی قرآنی ایکنا، ۱۳۹۲/۱۱/۱۱ش. قابل دستیابی در:

http://iqna.ir/fa/news/1368614/

«فرمایشات رهبر انقلاب و رهنمودهای گهربار ایشان، همه برگرفته از فرمان خداوند متعال است که در قرآن به همه مسلمین فرمان اعتصام به ریسمان الهی را می‌دهد».[۱]

شیخ عبدالواحد خواجوی پس از مقایسه امنیت ایران با ناامنی حاکم بر کشورهایی چون افغانستان و عراق مبتلا به داعش، ریشه آن را در وحدت متکی بر وجود رهبری برخوردار از پشتوانه عمومی مردم است:

«هدف تجزیه عراق و تضعیف قدرت مسلمانان آن کشور است تا دشمنان بتوانند قدرت خود را بر منطقه مسلمان‌نشین چیره کنند و زمام امور مسلمانان را به دست گیرند و چه بسا ممکن است که چنین نقشه‌هایی نیز برای کشور ما نیز در نظر گرفته باشند و بخواهند چنین مشکلات مذهبی، قومی و قبیله‌ای را در کشورهای دیگری چون کشور ما نیز به وجود آورند و کل ممالک اسلامی را به بخش‌های مختلف تقسیم کنند و در واقع به صورت قاطع می‌توان گفت تمام این نقشه‌ها جهت تجزیه ممالک اسلامی، کوچک کردن آنان و تضعیف قدرت این کشورهاست.

اما به لطف الهی با تدبیری که رهبر فرزانه انقلاب اسلامی ایران دارند و همچنین با تلاش نیروهای نظامی، انتظامی، لشکری، کشوری، سپاهی و بسیجی کشورمان هیچگاه دشمنان نخواهند توانست این وحدتی که در جمهوری اسلامی ایران میان مذاهب، ادیان، اقوام و طوایف مختلف وجود دارد، را از میان بردارند و امنیت ایران نابودشدنی نیست زیرا ایران از رهبریتی برخوردار است که تمام اقشار مختلف مردم از هر گروه طیف و و مذهبی اعم از شیعه و سنی پشت سر آن قرار دارند چنانچه از ابتدای انقلاب تاکنون چنین چیزی وجود داشته و دارد».[۲]

آخوند محمد اونق، امام جمعه بندر ترکمن و شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت گفته است:

---

۱. شیخ عبدالواحد خواجوی (گفتگو)، «تأکید بر انسجام اسلامی، روش عملی پیامبر اسلام است»، خبرگزاری بین‌المللی قرآنی ایکنا، ۱۳۸۶/۷/۱ش. قابل دستیابی در: http://iqna.ir/fa/news/1584843/

۲. شیخ عبدالواحد خواجوی، «داعش مورد حمایت هیچ‌یک از علمای اهل سنت نیست»، خبرگزاری بین‌المللی قرآنی ایکنا، ۱۳۹۳/۴/۸ش. قابل دستیابی در: http://iqna.ir/fa/news/1423505/

«قبل از انقلاب نگاه شیعه و سنی به یکدیگر بعضاً نگاه دوستانه‌ای نبود. اما بعد از انقلاب با رهبری بنیانگذار انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی قدس الله نفسه الزکیه و سپس رهبر فرزانه انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مدظله العالی برادری و همدلی‌ها رونق گرفت، مساجد آباد شد، مدارس علوم دینی فعال شدند و کلمه لااله الا الله اعتلا یافت.

ما از ترس حرفی را به زبان نمی‌آوریم و این حرف‌ها حقیقتی است که شما می‌شنوید.

الحمدلله ما در ایران اسلامی با عزت و برادری زندگی می‌کنیم».[1]

مولوی جامی الاحمدی ـ عضو شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل‌سنت، امام جمعه تربت‌جام و مدیر مدرسه علمیه احمدیه ـ در مقایسه شرائط مدارس و مساجد اهل سنت پیش از پیروزی انقلاب اسلامی و پس از آن گفته است:

«قبل از انقلاب در شرق کشور یعنی خراسانات هیچ خبری از علوم دینی و فرهنگی برای اهل سنت نبود و علی‌رغم میل علما و مردم، هر عالمی که برای تأسیس مدرسه علوم دینی اقدام می‌کرد، مدرسه‌اش را می‌بستند و وی را زندانی و شکنجه می‌کردند. ولی بعد از انقلاب اسلامی و با عنایت امام راحل و مقام معظم رهبری شرایط دگرگون شد و هم اکنون تعداد زیادی طلبه برادر و خواهر در خراسانات در حال تحصیل علوم دینی اهل سنت هستند».[2]

---

۱. «نشست مشترک وزیر اوقاف سوریه و همراهان با رئیس، دبیر و اعضای شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت»، ۱۳۹۶/۱۲/۸ش. قابل دستیابی در:
http://www.dmsonnat.ir/News/51650/

۲. همان.

ماموستا راستی ـ قاضی دادگستری و امام جمعه موقت سنندج ـ وضعیت دینی اهل سنت سنندج را چنین توصیف کرده است:

«در شهرستان سنندج که به شهر مناره‌ها مشهور است، ۳۵۰ مسجد اهل سنت آباد و فعال وجود دارد که این مساجد و ائمه جماعات آن تحت حمایت نظام اسلامی هستند.

امام راحل و مقام معظم رهبری به کردستان توجه ویژه داشته و دارند و برای اثبات محبت مردم اهل سنت کرد به انقلاب اسلامی کافی است بدانید که خون شش هزار شهید اهل سنت کردستانی به خون هزاران شهید شیعه در آمیخته و باعث سربلندی و عزت ملی ما در روزگار فتنه‌های مختلف حضور گروهک‌های ملحد و منافق و فاسد شده است.

به دنیا اعلام کنید قبل از انقلاب ما به استضعاف کشیده شده بودیم. دشمنان بخاطر حضور در کشور ما حق توحش می‌گرفتند. امام خمینی آمدند و ما را احیاء کردند. مطمئن باشید این انقلاب شکوهمند تا اتصال به حکومت عدل جهانی خواهد بود».[۱]

ماموستا ملاعادل غلامی امام جماعت اهل سنت قصرشیرین به مناسبت هفته وحدت، درباره نقش وحدت‌آفرینی ولی فقیه گفته است:

«امروز وحدت میان مذاهب اسلامی یک اصل ملی و نقشه راه است که باید بر مبنای آن حرکت کنیم.

هفته وحدت در واقع وسیله‌ای در جهت تحکیم هر چه بیشتر وحدت میان اهل تشیع و تسنن و قرار گرفتن آنها در کنار یکدیگر در نهایت آرامش و اعتماد است.

ملت ما با بهره‌مندی از تدابیر هوشمندانه مقام معظم رهبری هدایت می‌شود، تدابیری که به واقع موجب وحدت و حفظ انسجام میان مذاهب جامعه است».[۲]

---

۱. همان.

۲. «موفقیت ما در گرو حرکت پشت سر مقام معظم رهبری است»، ۱۳۹۵/۹/۲۱ش، رجانیوز. قابل دستیابی در:
http://www.rajanews.com/news/261593/

ملا احمد شیخی امام جمعه ثلاث باباجانی نیز همین نگاه را ارائه داده است:

«وحدت و اتحاد امروز در ایران اسلامی کم نظیر است. وحدت امروز به واسطه رهبری مدبرانه مقام معظم رهبری و نگاه برابر ایشان به اهل تشیع و تسنن است.

این اشتراکات باعث شده است که دیگر طرح موضوع اختلاف جایی نداشته باشد و اگر اختلافات جزئی وجود داشته باشد به اندازه‌ای نیست که بخواهد تفرقه ایجاد کند».[۱]

ماموستا ملا احمد مبارکشاهی امام جمعه شهر نودشه نیز مشابه همین رویکرد را اتخاذ کرده است:

«باید بر سر نقطه مشترکات و موارد مشترک در مقابل دشمنان تأکید کنیم و موفقیت خود را در این ببینیم که اتحاد را حفظ کرده و پشت سر مقام معظم رهبری حرکت کرده تا مملکت ما دچار اختلاف نشود.

ما اکنون با وجود این توهینات به اسلام از جانب غربیان، به آن وحدت واقعی که مدّ نظر رهبری و امام است، نرسیده‌ایم».[۲]

ملارشید ثنایی امام جماعت اهل سنت شهرستان سرپلذهاب با یادآوری نقش امام خمینی‌ؒ در ایجاد وحدت بین شیعه و اهل سنت گفته است:

«مبتکر تعیین هفته‌ای با عنوان هفته وحدت، حضرت امام خمینی‌ؒ بود تا توطئه‌های دشمنان اسلام مبنی بر ایجاد اختلاف میان امت اسلامی و شیعه و سنی را نقش بر آب کند».[۳]

آخوند عبدالرزاق رهبر امام جمعه آق قلا با تأکید بر روحیه و نقش محوری آیت‌الله خامنه‌ای در صیانت از وحدت گفته است:

«الحمدلله که آقا هم رئیس‌جمهور بوده و هم نسبت به مسائل جاری و قانونی کشور آگاه و مسلط است. آقا همواره

---

۱. همان.

۲. همان.

۳. همان.

به اهل‌سنت نگاه محبت‌آمیزی داشته است. در گذشته ایشان در گرگان منبر می‌رفتند و من زمانی که طلبه بودم از بیانات ایشان استفاده می‌کردم. اهل‌سنت هم از آن بیانات ایشان که تشویق به وحدت و همدلی بود استفاده می‌کردند. من می‌توانم به‌جرئت بگویم که تاکنون یک کلمه یا جمله اختلافی از رهبر انقلاب نشنیدم. چرا که ایشان ضرورت وحدت را بیش از هر کس دیگری احساس می‌کند. وحدت ضرورت دارد چرا که از اختلاف هم شیعه و هم سنی ضرر می‌کند و درنهایت دین ما و قرآن ما توصیه به وحدت می‌کنند.

... توصیه و دعا می‌کنیم که اینها به توصیه‌های دلسوزانه رهبر انقلاب توجه کنند. همه باید متوجه باشند رهبری توصیه به وحدت می‌کند و این رهبر ما از این دنیا هیچ ندارند و هرچه می‌گوید بر اساس توصیه‌های قرآنی و دینی است. رهبر انقلاب باید برای همه ما الگو باشد و ما باید تنها به ایشان اقتدا کنیم. چرا که آقا برای ما یک اسوه حسنه است که عدم توجه به رهنمودهایشان موجب خسران خواهد شد. بین شیعه و سنی اشتراکات زیادی وجود دارد و درعین‌حال اندک اختلافی نیز هست ما باید توجه کنیم به اشتراکات زیادمان نه به اندک اختلافاتی که داریم».[1]

مولوی شیخ الحدیث محمد یوسف حسین‌پور ـ از روحانیون برجسته اهل سنت استان سیستان و بلوچستان و امام جمعه اهل سنت سراوان ـ در همایش «حماسه سیاسی در آینه اندیشه نبوی صلی‌الله‌علیه‌وآله» در مدینه منوره، عموم مردم ایران را به خلق حماسه سیاسی مورد نظر رهبری معظم انقلاب اسلامی دعوت کرد و رهبری انقلاب را بزرگ مبشر وحدت مسلمین در جهان امروز معرفی نمود.[2]

آخوند حاج رحیم بردی صمدی امام جمعه اهل سنت جرگلان گفته است:

---

۱. «روحانی غیرمردمی نماینده رهبری نیست/ فرزندم در سوریه مدافع حرم بود»، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۷/۲/۲۶ش. قابل دستیابی در:
https://www.farsnews.com/news/13970226000477/

۲. «علمای اهل سنت و تشیع: اطاعت از رهبری به مسلمانها عزت و اقتدار می بخشد»، پایگاه حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت. قابل دستیابی در:
http://hajj.ir/fa/35906

«مسلمانان جهان همیشه باید گوش به فرامین و رهنمودهای حکیمانه و وحدت‌آفرین مقام معظم رهبری باشند تا دشمنان هرگز نتوانند در بین آنها اختلاف ایجاد کنند و به اهداف شوم خود دست پیدا کنند».[۱]

۱. خبرنامه «خبرگزاری تقریب؛ ویژه‌نامه بیست و هفتمین کنفرانس وحدت اسلامی»، ش۲، دی۱۳۹۲ش، ص۱۷. سایت تقریب نیوز. قابل دستیابی در:

http://www.taghribnews.com/images/docs/files/000149/nf00149832-1.pdf

جمع بندی

این پرسش اساسی در بررسی ما مورد توجه بود که آیا علمای معاصر اهل سنت در ایران الگوی ولایت فقیه را با چارچوب اندیشه فقهی اهل سنت سازگار یافته‌اند یا نه؟

بررسی و مرور مواضع دینی ـ سیاسی علمای اهل سنت در ایران معاصر نشان داد که آنان الگوی ولایت فقیه را در تنافی و ناسازگار با اندیشه‌های رایج خود نیافته‌اند. نکته شایان توجه این است که تجربه طولانی به مدت چهار دهه و تلقی نزدیک علمای اهل سنت در ایران از الگوی نظری و عملی ولایت فقیه می‌تواند ظرفیت گرانقدر و پرباری برای اندیشمندان جهان اسلام برای آینده‌پژوهی، آینده‌نگاری و افق‌گشایی دینی ـ سیاسی برخوردار باشد. بر این اساس، اگر بخواهیم از تجربه جمهوری اسلامی ایران به بازتأسیس امت اسلامی در سطح جهان اسلام و به بازتأسیس حکومت واحده اسلامی در آن پلی بزنیم، الگوی فراشیعی ولایت فقیه می‌تواند ظرفیت غنی‌ای در اختیار مسلمانان قرار دهد.

اهل سنت ایران طی چهار دهه از زندگی مشترک دینی ـ سیاسی خود با برادران شیعه خود، ثابت کرده‌اند که ولایت‌پذیری آنان در چارچوب نظام سیاسی مبتنی بر ولایت فقیه، تجربه‌ای ذی‌قیمت برای دیگر مسلمانان جهان برای حرکت به سمت امت واحده و تشکیل حکومت فراگیر جهانی است.

در این میان، چند امر را می‌توان زمینه‌ساز تحقق تلقی و تجربه اهل سنت ایران در تعامل با الگوی ولایت فقیه دانست:

۱. باور عمیق دینی و فقهی اهل سنت به وجوب تبعیت از حاکم اسلامی در چارچوب ضوابط اسلامی. این باور نمودهای بسیار متنوعی در چهار دهه تجربه جمهوری اسلامی داشته است. ازاین‌رو، ولایت‌پذیری علمای اهل سنت در موارد بسیار متنوعی به تصریح بیان شده است.

۲. تلقی مؤلفه «اجتهاد» به عنوان «شرط تصدّی جامعه اسلامی» و محوریت این مؤلفه در الگوی «ولایت فقیه»؛

۳. باور به وجوب وحدت اسلامی و ضرورت پایبندی به الزامات آن؛

۴. حمایت بی‌دریغ از آرمان‌های متعالی انقلاب اسلامی و جان‌فشانی در راه پاسداشت از آنها؛

۵. صداقت و اخلاص در صیانت از ارزش‌های انقلاب اسلامی؛

۶. باور عمیق به ضرورت تقویت جبهه مقاومت اسلامی در سطح جهان اسلام؛

۷. باور به ظرفیت گسترده و توانمندی دو رهبر انقلاب اسلامی امام خمینی﷯ و آیت‌الله خامنه‌ای در تقویت امت اسلام؛

۸. ایمان عمیق به یاری خداوند متعال از انقلاب اسلامی ایران.

منابع

منابع مکتوب

۱. ابن عابدين (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)، محمد امين بن عمر، ردّ المحتار على الدرّ المختار: شرح تنوير الأبصار (حاشية ابن عابدين)، و يليه: حاشية قرة عيون الأخيار: تكملة رد المحتار على الدر المختار (لسيدى محمد علاء الدين افندى نجل المؤلف)، ج۳، تحقيق: الشيخ عادل أحمد عبدالموجود و الشيخ على محمد معوض، تقديم: محمد بكر اسماعيل، دار عالم الكتب، الرياض، ۱۴۲۳ق / ۲۰۰۳م، pdf.

۲. ابن عابدين (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)، محمد امين بن عمر، ردّ المحتار على الدرّ المختار: شرح تنوير الأبصار (حاشية ابن عابدين)، و يليه: حاشية قرة عيون الأخيار: تكملة رد المحتار على الدر المختار (لسيدى محمد علاء الدين افندى نجل المؤلف)، ج۶، تحقيق: الشيخ عادل أحمد عبدالموجود و الشيخ على محمد معوض، تقديم: محمد بكر اسماعيل، دار عالم الكتب، الرياض، ۱۴۲۳ق / ۲۰۰۳م، pdf.

۳. ابن عابدين (۱۱۹۸ـ۱۲۵۲ق)، محمد امين بن عمر، ردّ المحتار على الدرّ المختار: شرح تنوير الأبصار (حاشية ابن عابدين)، و يليه: حاشية قرة عيون الأخيار: تكملة رد المحتار على الدر المختار (لسيدى محمد علاء الدين افندى نجل المؤلف)، ج۱۱، تحقيق: الشيخ عادل أحمد عبدالموجود و الشيخ على محمد معوض، تقديم: محمد بكر اسماعيل، دار عالم الكتب، الرياض، ۱۴۲۳ق / ۲۰۰۳م، pdf.

۴. ابن مفلح (۸۱۶ـ۸۸۴ق)، برهان الدين ابى اسحاق ابراهيم بن محمد، المبدع شرح القنع، ج۳، دار عالم الكتب، رياض، ۱۴۲۳ق / ۲۰۰۳م، pdf.

۵. ابن مفلح (۸۱۶ـ۸۸۴ق)، برهان الدين ابى اسحاق ابراهيم بن محمد، المبدع شرح القنع، ج۱۰، دار عالم الكتب، رياض، ۱۴۲۳ق / ۲۰۰۳م، pdf.

۶. ابواسحاق الشيرازى، إبراهيم بن على (۳۹۳ـ۴۷۶ق)، المهذَّب فى فقه الإمام الشافعى، تحقيق و تعليق: محمد الزحيلى، ج۵، ط۱، دار القلم، دمشق، الدار الشامية، بيروت، ۱۴۱۷ق / ۱۹۹۶م، pdf.

۷. الإمام البغوى (م۵۱۶ق)، أبى محمد الحسين بن مسعود بن حمد بن الفراء، التهذيب فى فقه الإمام الشافعى، ج۷، ط۱،

تحقیق: الشیخ عادل احمد عبدالموجود و الشیخ علی محمد معوّض، دارالکتب العلمیة، بیروت، ۱۴۱۸ق / ۱۹۹۷م، pdf.

۸. بن المنذر النیسابوری(م۳۱۸ق)، أبی‌بکر محمد بن إبراهیم، الإقناع، ج۲، ط۱، تحقیق: عبدالله بن عبدالعزیز الجبرین، مطابع الفرزدق التجاریة، الریاض، ۱۴۰۸ق، pdf.

۹. خبرنامه «خبرگزاری تقریب؛ ویژه‌نامه بیست و هفتمین کنفرانس وحدت اسلامی»، ش۲، دی۱۳۹۲ش.[1]

۱۰. الدسوقی (م۱۲۳۰ق / ۱۸۱۵م)، شمس الدین محمد عرفه، حاشیة الدسوقی علی الشرح الکبیر لأبی البرکات سیدی احمد الدردیر (م۱۲۰۱ق)، و بهامشه الشرح المذکور مع تقریرات للعلامة المحقق سیدی الشیخ محمد علیش (م۱۲۹۹ق)، ج۴، دار احیاء الکتب العربیة، بی‌تا، pdf.[2]

۱۱. الدمّیری الشافعی (۷۴۲ـ۸۰۸ق)، کمال الدین أبی البقاء محمد بن موسی بن عیسی، النجم الوهاج فی شرح المنهاج، ج۹، ط۱، دار المنهاج، بی‌جا، ۱۴۲۵ق / ۲۰۰۴م، pdf.[3]

۱۲. الرافعی القزوینی الشافعی (م۶۲۳ق)، الإمام إبی القاسم عبدالکریم بن محمد بن عبدالکریم، العزیر شرح الوجیز المعروف بالشرح الکبیر، ج۱۱، ط۱، تحقیق و تعلیق: الشیخ علی محمد معوّض و الشیخ عادل أحمد عبدالموجود، دار الکتب العلمیة، بیروت، ۱۴۱۷ق / ۱۹۹۷م، pdf.[4]

۱۳. ریگی، مولوی صفر، «آشنایی با ائمه جمعه اهل سنت استان سیستان و بلوچستان: مولوی صفر ریگی»، ماهنامه اسوه، زاهدان، سال بیستم، ش۱۹۸، بهمن ۱۳۹۶ش.

۱۴. سحنون (۱۶۰ـ۲۴۰ق)، بن سعید التنوخی، المدونة الکبری، ج۱۶، (ط: مطبعة السعادة بمصر، ۱۳۲۳ق)، تصویر: وزارة

1 .http://www.taghribnews.com/images/docs/files/000149/nf00149832-1.pdf

2 .https://archive.org/details/HashiyatDassughi

3 .https://archive.org/download/WAQ62367/09_62375.pdf

4 .https://archive.org/details/azeezsw

الشؤون الإسلامية و الأوقاف و الدعوة و الإرشاد، السعودية، دار النوادر، الکویت، ۱۴۳۱ق / ۲۰۱۰م، pdf.[1]
۱۵. الشیبانی (م۱۸۹ق)، أبی عبدالله محمد بن الحسن، کتاب الأصل المعروف بالمبسوط، ج۱، ط۱، تصحیح و تعلیق: ابوالفاء الأفغانی، دارالمعارف النعمانیة، المکتبة المدنیة، لاهور، ۱۴۰۱ق / ۱۹۸۱م. pdf.
۱۶. العَینی (م۸۵۵ق)، بدرالدین ابومحمد محمود بن أحمد، منحة السلوک فی شرح تحفة الملوک، ط۱، تحقیق و تعلیق: دکتر احمد عبدالرزاق عبدالله الکبیسی، وزارة الأوقاف و الشؤون الإسلامیة بدولة قطر.[2]
۱۷. نشریه انسجام، دانشگاه مذاهب اسلامی، ش۴: شنبه ۱۸ آذر ۱۳۹۶ش pdf.[3]
۱۸. نشریه وفاق، دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت، ش۴۱، آذر ۱۳۹۶ش، pdf.[4]
۱۹. النووی، المنهاج؛ شرح صحیح مسلم بن الحجاج، ج۱۲، ط۱، المطبعة المصریة بالأزهر، ۱۳۴۹ق / ۱۹۳۰م، pdf.

تارنماها و خبرگزاری‌ها

۲۰. اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان کرمانشاه: https://kermanshah.mcls.gov.ir/
۲۱. ایرنا: http://www.irna.ir/
۲۲. باشگاه خبرنگاران جوان: https://www.yjc.ir/
۲۳. پارسینه: https://www.parsine.com/
۲۴. پایگاه اخوت: http://okhowah.com/
۲۵. پایگاه ارمغان خراسان شمالی: http://armna.ir/
۲۶. پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت: http://www.dmsonnat.ir/
۲۷. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نمایندگی ولی فقیه در امور اهل سنت خراسان: http://sonnatkh.ir/

---

1. https://archive.org/details/FP144241
2. http://www.feqhweb.com/dan3/uploads/13640622121.pdf
3. http://www.mazaheb.ac.ir/files/shares/site/ensejam/4.pdf
4. http://www.dmsonnat.ir/Files/59/Kia/vefagh41.pdf

۲۸. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت استان آذربایجان غربی: http://www.taregh.org/
۲۹. پایگاه اطلاع‌رسانی ستاد مرکزی راهیان نور: http://www.rahianenoor.com/
۳۰. پایگاه اطلاع‌رسانی مجمع تقریب مذاهب اسلامی، معاونت ایران: https://iran.taghrib.com/
۳۱. پایگاه اطلاع‌رسانی مخبر: http://www.mokhbernews.ir/
۳۲. پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: http://farsi.khamenei.ir/
۳۳. پایگاه تخصصی وهابیت‌پژوهی و جریان‌های سلفی: http://alwahabiyah.com/
۳۴. پایگاه حاج ماموستا عابد نقیبی: http://drabednaghibi.ir/
۳۵. پایگاه حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت: http://hajj.ir/
۳۶. پایگاه خبری، تحلیلی مطالعات تروریسم هابیلیان: http://www.habilian.ir/
۳۷. پایگاه خبری ـ تحلیلی عصر هامون: http://www.asrehamoon.ir/
۳۸. پایگاه سنی دیلی: http://www.sunnidaily.net/
۳۹. پایگاه فروم هم‌میهن: https://forum.hammihan.com/
۴۰. پایگاه حوزه نماینده ولی فقیه در امور حج: https://hajj.ir
۴۱. پایگاه نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان: http://www.nahadsb.com/
۴۲. تابناک سیستان و بلوچستان: http://tabnaksistanbaluchestan.ir/
۴۳. تفتان ما: http://www.taftanema.ir/
۴۴. جام نیوز: http://www.jamnews.com/
۴۵. جهان نیوز: http://www.jahannews.com/
۴۶. خبر وان: https://khabarone.ir/
۴۷. خبرگزاری اهل بیت: ابنا: http://fa.abna24.com/
۴۸. خبرگزاری ایرنا: http://www.irna.ir/
۴۹. خبرگزاری ایکنا: http://iqna.ir/

۵۰. خبرگزاری برنا: https://www.borna.news/
۵۱. خبرگزاری بسیج: http://basijnews.ir/
۵۲. خبرگزاری بین‌المللی قرآنی ایکنا: http://iqna.ir/
۵۳. خبرگزاری تسنیم: https://www.tasnimnews.com/
۵۴. خبرگزاری تقریب: http://www.taghribnews.com/
۵۵. خبرگزاری حوزه: http://hawzahnews.com/
۵۶. خبرگزاری دانشجویان ایران ایسنا: http://kordestan.isna.ir/
۵۷. خبرگزاری شبستان: http://www.shabestan.ir/
۵۸. خبرگزاری فارس: https://www.farsnews.com/
۵۹. خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، شعبه کردستان: http://iqnanews.ru/
۶۰. خبرگزاری مهر: https://www.mehrnews.com/
۶۱. دین آنلاین: http://www.dinonline.com/
۶۲. ذاکر نیوز: http://www.zakernews.ir/
۶۳. رجانیوز: http://www.rajanews.com/
۶۴. رواق الحجاج: http://hajij.com/
۶۵. رواق الحجاج: http://hajij.com/
۶۶. روزنامه کیهان: http://www.magiran.com/
۶۷. رویداد ۲۴: https://www.rouydad24.ir/
۶۸. سایت دفتر تقریب مذاهب اسلامی (وابسته به دانشگاه ادیان و مذاهب): https://taghrib.urd.ac.ir/
۶۹. سایت عدالت‌خواهان گلستان: olestanmehr.ir/
۷۰. سایت پرسشگران: /http://porsesh-garan.com
۷۱. سنت نیوز: http://sonatnews.ir/

۷۲. سنی دیلی: http://www.sunnidaily.net/
۷۳. شبکه اطلاع‌رسانی راه دانا: http://www.dana.ir/
۷۴. شبکه بهداشت و درمان پیرانشهر: https://piranshahr.umsu.ac.ir/
۷۵. شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه: http://ejna.ir/
۷۶. صدای اهل سنت جنوب: https://www.sunni-j.com/
۷۷. قدس آنلاین: http://www.qudsonline.ir/
۷۸. کنفرانس وحدت اسلامی: https://iuc.taghrib.com/
۷۹. مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، معاونت ایران: https://iran.taghrib.com/
۸۰. مرصاد نیوز: http://www.mersadnews.ir/
۸۱. نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت، واحد ایرانشهر: http://www.nahad.info/
۸۲. واحد مرکزی خبر: https://khabarban.com/
۸۳. یزدرسا: http://yazdrasa.ir/

«شما موافقت کنید با این ولایت فقیه، ولایت فقیه برای مسلمین یک هدیه است که خدای تبارک و تعالی داده است.» (۹ آبان ۱۳۵۸ در دیدار خانواده های شهدای ۱۵ خرداد سال ۴۲، صحیفه امام، جلد ۱۰، ص۴۰۷)

ایران - تهران: ص.پ: ۱۵۸۷۵ - ۶۹۹۵
تلفن: ۱۴ - ۸۸۳۲۱۴۱۱ ۲۱ - ۰۰۹۸
مرکز قم: ص.پ: ۳۷۱۸۵ - ۳۸۷۳
تلفکس: ۰۰۹۸ - ۲۵۳۷۷۱۱۳۸۸

پژوهشگاه مطالعات تقریبی
مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

ولایت پذیری علمای اهل سنت ایران

ذبیح الله نعیمیان